

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 291 UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 24., 25. in 26. decembra 1938

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Francija ne bo dala iniciative

Seja Francoskega ministrskega sveta pod vodstvom prezidenta Lebruna — Italija naj pove, kaj hoče, toda o odstopitvi kakenga ozemlja Francija sploh ne bo razpravljala — Položaj v Italiji in Chamberlainovo stališče

PARIZ, 24. decembra. Francoski ministrski predsednik Daladier je imel sinoči daljšo konferenco z zunanjim ministrom Bonnetom. Konferenca je bila posvečena izključno italijanski odpovedi italijansko-francoskega sporazuma z dne 7. januarja l. 1935., ki sta ga sklenila Laval in Mussolini v Rimu. Danes ob 10. uri dopoldne se je pa sešel francoski ministrski svet pod predsedništvom prezidenta republike Lebruna. Tudi na tej seji so razpravljali o italijanski odpovedi Lavalo-vega pakta. Ni bilo še mogoče izvedeti, kakšni sklepi so bili na seji ministrskega sveta sprejeti, vendar poroča agencija Central News, da je zelo verjetno, da bo Francija nadalje vztrajala na svojem stališču, da ne odstopi Italiji niti pedo zemlje in da bo v odgovor na odpoved pakta zahtevala od Italije vrnitev delnic abesinske železnice, ki jih ji je leta 1935. odstopila.

FRANCOSKO STALIŠČE

PARIZ, 24. decembra. Kakor se izve iz poučenega vira, bo Francija odklonila italijanski predlog glede francoske iniciative o novem sporazumu. Francoska vlada stoji na stališču, da je Italija, ki je pakt odpovedala, dolžna dati tudi sama iniciativo za pogajanja za nov pakt. Francija pakta iz leta 1935. ni odpovedala in nima s svoje strani z Italijo nobenega spora. Na Rimu je sedaj, da pove, kaj hoče, v Parizu pa bodo na rimske zahteve odgovorili pritrdilno ali odklonilno, kakršen bo pač značaj zahtev. Kar se tiče ozemelj, o katerih je bilo govora zadnje čase v italijanskem tisku in pri italijanskih demonstracijah, naj pa v Rimu vedo, da so francoska in bodo francoska ostala. Francija se o njih pripadnosti ne bo z nikomer pogajala, še manj pa more kdo pričakovati, da bi jih brez boja komu odstopila. Pač pa je vedno pripravljena, pogajati se glede eventualnih italijanskih koncesij v pri-

stanišču v Džibutiju in na železnici Džibuti—Adis Abeba. Toda samo v okviru suverene oblasti Francije nad njenim ozemljem.

ITALIJANSKO STALIŠČE

RIM, 24. decembra. Po vsej Italiji se občuti naraščanje sovražnega razpoloženja nasproti Franciji in vsemu francoskemu. More se trditi, da ni italijansko javno mnenje v ničemer tako brezpogojno edino, kakor v tem. Na poučenem mestu v Rimu je bilo mogoče izvedeti, da italijanske teritorialne zahteve nasproti Franciji niso nikakršen maneuver zaradi Španije, kakor bi jih v Parizu radi tolmačili. Današnja Italija ni več ona iz leta 1918. in v Franciji se zelo motijo, da bodo mogli postopati z njo tako, kakor so na mirovni konferenci, ko so jo osleparili v svojo korist za uspehe zmage. Ako tedanji italijanski državniki niso znali ali mogli uveljaviti pravičnih aspiracij Italije, bodo to njihovo napako popravili sedanj. Posebno

pozornost je vzbudil s tem v zvezi tudi članek Farinaccia v listu »Regime fascista«, v katerem zahteva brezpogojno izročitev francoskega pristanišča Džibutija z vso francosko Somalijo in železnico Džibuti—Adis Abeba Italiji. Italija ne more več dovoliti, da bi ji ta francoska posest zapirala vhod in izhod iz Abesinije, kakor tudi ne, da bi se tam zbirali abesinski zarotniki bivšega cesarja Haile Selasije, kakor se sedaj.

ANGLEŠKO STALIŠČE

LONDON, 24. decembra. V Londonu ne prikrivajo, da italijanska odpoved pakta s Francijo iz leta 1935. močno moti Chamberlainove sporazumske načrte in akcije. Vendar se zdi, da Chamberlain ni pesimist in trdno upa, da se bo našla ugodna rešitev, ki bo odstranila napetost med Italijo in Francijo. Ministrski predsednik stavi velike upe v svoj osebni razgovor z Mussolinijem ob priliki njegovega in Halifaxovega obiska v Rimu. Kakor se zdi in kakor poročajo tudi nekateri angleški listi, stoji Chamberlain na stališču, da bi se moglo o odstopitvi franc. Somalije Italiji, ako bi ta to zahtevala, razpravljati. Rešitev bi se utegnila najti tudi v zamenjavi te kolonije za kako drugo kolonialno ozemlje. Odkar je Abesinija italijanska, je izgubila francoska Somalija z Džibutijem in železnico vred itak prejšnji pomen. Kakšno stališče pa zavzema glede drugih italijanskih aspiracij, ni bilo mogoče izvedeti.

NAROČNIKOM, SOTRUDNIKOM, INSERENTOM IN VSEM ČITATELJEM ŽELITA VESELE IN LEPE BOŽIČNE PRAZNIKE

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»VEČERNIKA«

Zapiski

Nezgode kandidatov

Mr. Butler je bil dolgo časa predsednik južno-avstralske vlade ter v svojem volivnem okraju tako močan, da ga nihče nikoli ni mogel premagati. V svesti si svoje moči je odstopil kot predsednik vlade ter kandidiral. Pozabil pa je, da se je v zadnjem času njegove vlade kruh podražil in tudi nekaj davkov povišalo. Zato se mu je pri volitvah zgodila nezgoda, da je z 21.473 glasovi izgubil proti kandidatu laburistov, Mr. Hughu, ki jih je dobil 28.151. Slednji je bil že član laburistične vlade, je vpokojeni vojak in veleposestnik.

Italijani ne smejo pisati v tuje liste

Dolgoletni rimski dopisnik lista »New York Times« Cortese je dobil nedavno obvestilo, da ne more več nadaljevati v svojem delu za ameriški dnevnik. Cortese je italijanski državljani. Prepoved je posledica vladnega dekreta, ki prepoveduje italijanskim državljanom, pisati v tuje liste. S tem dekretom je prizadetih nekaj sto Italijanov, ki delajo za tuje časopise ali agenture zlasti na italijanskem podeželju. Za inozemske poročevalce bo v Rimu uradna pisarna, ki bo edini vir poročil iz province.

Lepe razmere

imajo v Braziliji. Flores da Cunha, bivši guverner zvezne države Rio Grande do Sul, je bil v odsotnosti obsojen, ker je tihotapil v svojo državo orožje, kar je po zveznih zakonih prepovedano. Obsojenih je bilo 13 njegovih pomagačev, 87 pa izpuščenih. Belmiro Valverde, voditelj majske fašistične vstaje, pa je hotel pobegniti, vendar so zaroto v kaznilnici odkrili. 44 oseb so aretirali.

Pred konfiskacijo cerkvenega imetja v bivši Avstriji

Na Dunaju se pojavljajo vesti, da se pripravlja odlok, s katerim se bo zaplenilo celotno cerkveno imetje v Avstriji. Znano je, da imajo avstrijski samostani, kakor tudi avstrijske duhovniške organizacije, obsežna imetja, predvsem zemljišča, ki bi na ta način pripadla državi. Opozarjajo tudi na to, da je nedavno govoril papež pri nekem sprejemu, da grozi katoliški cerkvi v Nemčiji nova nevarnost. Te papeževe besede so se baje nanašale na nameravane ukrepe, za katere je Vatikan že izvedel.

Zgledna voditelja

naroda sta Petersen in Lange, voditelja majhne fašistične stranke na Danskem, ki sta bila te dni obsojena na 12 oz. 18 mesecev ječe zaradi izsiljevanja. Odšla sta namreč k nekemu kopenhagenskemu trgovcu in s pretnjami izsilila 2000 in pozneje še 1000 kron, pa je policija za umazano zadevo izvedela ter oba junaka spravila pod ključ.

»Murska Krajina« preneha izhajati

Božična številka tednika »Murska Krajina«, glasilo idustrijalca in bivšega posl. g. Benka, prinaša obvestilo, da bo s 1. januarjem prinaša prenehalo izhajati. Kot povod za ustavitev naveda uprava neredno plačevanje naročnine. Menda so bili zato merodajni tudi drugi momenti, saj je bil tednik vsa leta svojega izhajanja navezan na isti krog naročnikov kot zadnje čase.

Atentat na Francovega ministra v Burgosu

PRI VSTOPU V AVTOMOBIL JE BIL N APADEN IN NEVARNO RANJEN FRANCOV MINISTER JAVNE VARNOSTI AMIDA

PARIZ, 24. decembra. Kljub demantilem, ki jih je izdala vlada v Burgosu, ki zatrjuje, da ni v nacionalistični Španiji nobenih nezadovoljstev in uporov, se trdovratno širijo dalje vesti o razdoru med nacionalisti. Tako poroča evropska izdaja dnevnika »New York« Herald iz Hendaye, da je bil izvršen atentat na nacionalističnega ministra za javno varnost

v Burgosu, Francesca Martinez Amido. Atentatorji so streljali nanj v trenutku, ko je stopal v avto. Atentat je bil izvršen zaradi tega, ker je bil Amida tisti, ki je odkril zadnjo zaroto in dal pozopreti več sto zarotnikov, večinoma častnikov. Amida je bil nevarno ranjen in je bil s prestreljenim želodcem prepeljan v bolnišnico. Njegov položaj je zelo kritičen.

Francoski proračun pred senatom

PARIZ, 24. dec. Senat je sprejel proračun štirih ministrstev. V sredo se sestane ponovno k seji, na kateri bo sprejet celoten proračun. Finančni minister Paul Reynaud je objasn timeri svoje politike. Joseph Caillaux pa je dejal, da z ukrepi ni zadovoljen, ker so to samo polovičarski finančni ukrepi. Vendar je gotovo, da bo proračun brez večjih sprememb sprejet.

JAPONSKI KONZULAT V CHUSTU

CHUST, 24. decembra. Japonska bo ustanovila v Chustu v Karpatski Ukrajini konzulat, ki bo podrejen japonskemu poslanštvu v Pragi. Konzulat bo popolnoma političnega značaja, ker sicer ne bi bil potreben.

KONFISKACIJA CERKVENEGA PREMOŽENJA V NEMČIJI

BERLIN, 24. decembra. V Nemčiji se nadaljujejo konfiskacije premoženja raznih cerkvenih organizacij. Sedaj je bila izvedena konfiskacija v celi limburški škofiji, a na vrsto pridejo postopoma tudi druge. Zaplenitve gredo v korist države.

AMNESTIJE NI

DUNAJ, 24. decembra. (Avala.) Reuterjev dopisni urad poroča: Mnogo pričakovana božična amnestija v Vzhodni marki je izostala. Bivši zvezni kancler dr. Schuschnigg bo preživel božične praznike v varnostnem zaporu Gestape. Iz koncentracijskega taborišča v Dachau so danes izpuščili 900 Židov, ki so bili aretirani v zvezi z umorom poslaniškega svetnika von Ratha.

AL CAPONE ZNOREL

NEW YORK, 24. dec. Znani gangster in »državni sovražnik št. 1« Al Capone, ki je v ječi v Chicagu, je znozel.

Ofenziva v Kataloniji

VČERAJ SO PRIČELE ČETE GENERALA FRANCA OB REKI SEGRE SVOJO DOLGO NAPOVEDANO OFENZIVO

PARIZ, 24. decembra. Radio poroča: Na katalonski fronti se je pričela včeraj jutraj že dolgo napovedana nacionalistična ofenziva, in sicer ob reki Segre, kjer so Francove čete na štirih mestih prešle v napad. Nacionalistično poročilo pravi, da so njihove čete po temeljiti topniški pripravi na več mestih predrle republikansko fronto, napredovale za 10 km, zajele 1000 ujetnikov in osvojile mnogo republikanskega vojnega materiala. Republiškansko poročilo pa zatrjuje, da so bili nacionalisti povsod odbiti. V Barcelni izjavljajo, da se Katalonci Francove ofenzive ne boje, ker so se nanjo dobro pripravili. Boji so se nadaljevali včeraj ves dan in še vedno trajajo.

HENDAYE, 24. decembra. Včerajšnje nacionalistično špansko vojno poročilo pravi, da je prinesla nacionalistična ofenziva v Kataloniji nacionalistični Španiji

velike uspehe. Kljub slabemu vremenu so čete napredovale za sedem milj. Število ujetnikov znaša več tisočev. Zaplenili so tudi mnogo orožja, tankov in municije.

LONDON, 24. decembra. Reuter. Pri ofenzivi, ki so jo Francovci začeli včeraj, poroča Burgos, da so zavzeli 10 kvadratnih milj in veliko ujetnikov. Pri Leridu so se Francovci približali na 120 km Barcelni. Videti je, da je Francov načrt, da za božične praznike zavzame Barcelono.

BARCELONA, 24. decembra. Republiškansko obrambno ministrstvo poroča: Dva Francova oddelka sta poskušala med Lerido in Palaguero prekorati reko Segre. Ta poskus je uspel. Boji so trajali ves včerajšnji dan. Poročilo dostavlja, da so nacionalisti zavzeli planoto Sierra Grosso ob reki Segre, ki pa so si jo rdeče španske milice zopet pridobile.

Maribor, 24. decembra.

Avstrijski sociolog Friedrich Wieser omenja neke v svojih spisih zgodbo, ki je značilna posebno za naše čase.

V nekem znanem morskem kopališču, pravi Wieser, sta se hotela dva letoviščarja postaviti pred svojimi znanci. V okolici so opazili morske volkove, ta dva junaka sta pa trdila, da sta jih videla tudi v kopališču samem. Seveda se nihče več ni upal v vodo, razen obeh lažnivih kljukcev. Vendar je bilo njuno zmago-slavje kratkotrajno. Kajti sčasoma se je vest o morskih pošastih tako razširila, da je že vsakdo kaj novega vedel povedati. Če ni že sam videl volkov, je vsaj vedel pripovedovati o ljudeh, ki so govorili z drugimi ljudmi, ki so jih prav gotovo na svoje oči videli. Končno sta tem govoricam začela verjeti tudi ta dva junaka in se nista več upala v vodo...

Prav dobro označuje ta zgodba zmožnost in naklonjenost ljudi, verjeti vsem mogočim in nemogočim vestem. Koliko takih ljudi smo videli vprav zadnje tedne in tudi takih junakov, ki so širili izmišljotine, da so jim potem sami verjeli.

Novic, ki so oznanjale čudežne dogodke, je bilo v starih časih veliko. Tudi časnikarstvo in časopisje se je razvilo na ta način, da so tiskali neverjetne in čudežne dogodke ter letake po raznih sejnih in trgih prodajali. Dandanes so se šredstva izpremenila, in človeška lakovernost je ostala ista, kot je bila v srednjem veku ali pa še prej.

Značilen pojav takih govoric opažamo v državah, kjer ne poznajo svobode tiska. V državah, kjer je vsakomur svobodno izražati svoje misli — če niso v škodo skupnosti — takih rac skoraj ne poznajo. Tam pa, kjer ima tisk uzde, je ta »ustmeni tisk« že v marsikaterem pogledu zamenjal pisanega. Ko ljudje spoznajo, da ne morejo izvedeti resnice iz svojega časnika, postanejo vse bolj pozorni na to, kaj je nekdo slišal, drugi rekel, tretji dejal, in tedaj je konec zaupanja, ker začne kraljevati domišljija. V Angliji, Franciji in Ameriki si težko zamislimo take vesti, ki bi jim ljudje lahko nasedli. Vsakdo pravi: »Počakajmo, da vidimo, kaj piše moj časnik!«

Pri nas bi se morali prav za prav čuditi, od kod podoben pojav v državah brez svobode tiska, saj vendar § 1 našega zakona o tisku pravi, da je »tisk svoboden«. Tega določila ne pozna noben tiskovni zakon na svetu. Imeli smo tudi svojega Aristida Brianda, ki je usmerjal javno življenje po francoskih principih svobode in demokracije.

Naj bo, kakor hoče, v današnjih časih tudi nam ni lahko pisati. Svet se suče z večjo hitrostjo in v dobi radia drviljo dogodki s tako naglico, da jih je le na kratko mogoče registrirati. Dolžnost tiska je zabeležiti vse te dogodke, sodbo o njih pa mora dandanes največkrat prepustiti bralcem.

V tako idejno in politično razburkanih in menjajočih se časih je posebno važna zasluga tiska, če se vsaj ubrani enostranskim vplivom, ki niso prisilni — kajti prisilnim se nikakor ne more ubraniti — ter če ne začne gledati na dogodke samo s črnimi, samo belimi ali samo rdečimi naočniki. Tako gledanje je absolutna vistosmeritev, je nasprotno demokratičnim načelom ter poniževalno v prvi vrsti za brave, ker bi se lahko mislilo, da jih list smatra za tako nerazumne, da sami ne morejo presoditi pomembnosti dogodkov.

Svoboda tiska je potrebna zlasti za vzgojitev mlade generacije. V zahodnoevropskih državah se je v zadnjih petih letih pojavilo nešteto mlajših politikov, ki počasi stopajo na mesta starejših. Da omenimo samo imena Eden, Duff Cooper, Hore-Belisha v Angliji ter Pierre Cot, Jacques Kayser in še toliko drugih v Franciji. Pri nas pa navzlic svobodni, ki jo daje tiskovni zakon, ni in ni mlajših ljudi v našem političnem življenju.

Današnja doba bi morala tudi pri nas vzgajati mlade generacije. V zahodnoevropskih državah se je v zadnjih petih letih pojavilo nešteto mlajših politikov, ki počasi stopajo na mesta starejših. Da omenimo samo imena Eden, Duff Cooper, Hore-Belisha v Angliji ter Pierre Cot, Jacques Kayser in še toliko drugih v Franciji. Pri nas pa navzlic svobodni, ki jo daje tiskovni zakon, ni in ni mlajših ljudi v našem političnem življenju.

Današnja doba bi morala tudi pri nas vzgajati mlade generacije. V zahodnoevropskih državah se je v zadnjih petih letih pojavilo nešteto mlajših politikov, ki počasi stopajo na mesta starejših. Da omenimo samo imena Eden, Duff Cooper, Hore-Belisha v Angliji ter Pierre Cot, Jacques Kayser in še toliko drugih v Franciji. Pri nas pa navzlic svobodni, ki jo daje tiskovni zakon, ni in ni mlajših ljudi v našem političnem življenju.

V Varšavi so razočarani

CIANOV OBISK V BUDIMPEŠTI JE PORUŠIL ZADNJE UPE V SKUPNO MEJO MED POLJSKO IN MADŽARSKO

VARŠAVA, 24. decembra. V Varšavi so silno razočarani nad namenom in rezultati obiska italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Budimpešti. Pričakovali so, da se bo ob tej priliki ugodno rešilo vprašanje skupne poljsko-madžarske meje na Karpatih in da bo potem okupacija Karpatske Ukrajine samo še vprašanje časa. Zgodilo se je pa ravno nasprotno, in v poljskem zunanjem ministertvu ne taje, da so sedaj izgubljeni vsi upi. S tem vprašanjem se ukvarja tudi poljski

tisk in »Kurier Warszawski« ugotavlja, da je sedaj vprašanje skupne poljsko-madžarske meje dokončno odstavljeno z dnevnega reda in da se ta načrt ne more uresničiti, ker mu ne nasprotuje samo Nemčija, ampak sedaj tudi Italija. List pravi, da podpira Italija Nemčijo zato, ker daje Nemčija Italiji pomoč v Sredozemlju, Madžarska se je vklonila in so propadle vse kombinacije, ki so jih v Varšavi gojili v zvezi z njo. (Poljski blok držav od Baltika do Črnega morja. Op. ur.)

Spor med Nemčijo in USA

NEMČIJA JE ZARADI GOVORA AMERIŠKEGA NOTRANJEGA MINISTRA PROTESTIRALA, AMERIKA PA JE PROTEST ZAVRNILA

WASHINGTON, 24. dec. Reuters. Napetost med Nemčijo in Združ. državami Severne Amerike, ki se je pričela z odpoklicem ameriškega poslanika iz Berlina in nemškega iz Washingtona, se je sedaj še stopnjevala zaradi govora ameriškega notranjega ministra Yekesa proti Nemčiji, v katerem je napadel tudi Hitlerja. Nemška vlada je po svojem poslaniškem namestniku vložila pri vladi USA v Washingtonu protestno noto proti ministrovemu govoru, katero je pa sedaj vlada USA

enostavno odklonila. V Berlinu je povzročila ta gesta veliko nevoljo in ni izključeno, da bo Nemčija sploh prekinila vse diplomatske stike z Združenimi državami Severne Amerike. V Washingtonu izjavljajo, da je Amerika demokratična in smejo tudi njeni ministri, kakor vsi državljani, svobodno izražati svoje prepričanje. Ako smejo razni diktatorji napadati demokracije in njihove voditelje, smejo tudi ti kritizirati diktature in diktatorje.

Japonske grožnje Rusiji

TOKIJSKI LIST NAPOVEDUJE PREKINITEV DIPLOMATSKIH ODNOSAJEV, AKO V MOSKVI NE UGODE JAPONCEM

TOKIO, 24. decembra. Napetost med Japonsko in sovjetsko Rusijo stalno narasča, kar se opaža zlasti tudi v pisanju vsega japonskega tiska in v pošiljanju čet na sovjetsko-mandžursko mejo. Tako piše »Kokumi Šimbun« pod senzacionalnim naslovom, da se pripravlja japonska vlada na odpoklic svojega poslanika iz

Moskve in prekinitev vseh diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo, ako v Moskvi takoj ne odgovore povoljno na zadnjo japonsko noto zaradi ribolova pri Sahalinu in raznih obmejnih incidentov. Razen tega so bili izdani v severnovzhodni Koreji, ki meji na ruski Daljni vzhod, posebni varnostni ukrepi.

Obisk dr. Hache Slovaški

SLOVAKI BODO PRIREDILI REPREZENTANTU SLOVAŠKO-ČEŠKE DRŽAVNE SKUPNOSTI SLAVNOSTNE SPREJEME — PREZIDENT POLOŽI VENEC NA HLINKOV GROB

PRAGA, 24. decembra. V ponedeljek bo odpotoval novi češko-slovaški prezident dr. Hacha na Slovaško. Na svojem potovanju se bo ustavil tudi v Ružomberku, kjer bo položil venec na Hlinkov grob. Na Slovaškem pripravljajo prezidentu povsod slavnostni sprejem kot reprezentantu skupnosti slovaškega in češkega naroda. V ta namen je bil v Pragi te dni minister za Slovaško v osrednji vladi dr. Sidor, da je uredil vse potrebne

načrte za program tega obiska. V Bratislavi bo posebna slavnostna seja avtonomne slovaške vlade, na kateri bo slovaški ministrski predsednik dr. Tiso v posebnem nagovoru pozdravil prezidenta dr. Hacha in poudaril življenjsko skupnost Slovakov in Čehov. Potovanje bo tako bolj manifestacija kakor kaj drugega. Posebna vprašanja se ob tej priliki ne bodo reševala.

Sneg in mraz po Evropi

MRZLI VAL V FRANCIJI — VELIK SNEG SKORAJ PO VSEJ EVROPI ZAVIRA ALI USTAVLJA PROMET

PARIZ, 24. dec. Včeraj in noč je temperatura v vsej Franciji spet padla. V Parizu je bilo sinoči 10 do 12 stopinj pod ničlo, v Strassbourgu 22 in v Lyonu celo 25 stopinj. Zaradi velikega snega je povsod otežkočen promet. Mrzli val je zajel tudi Korziko. V Bastii na Korziki je padlo veliko snega. V severni Franciji je moralo ustaviti delo veliko podjetij, ker je zaradi mraza nemogoče delati na prostem ali pa v premalo zavarovanih prostorih.

LONDON, 24. dec. Zaradi velikih zametov so angleške železnice do sedaj za

čiščenje prog izdale preko 63 milijonov dinarjev. Vsak dan jih stane poltretji milijon dinarjev. Londonska mestna občina je za čiščenje cest do sedaj izdala 12 in pol milijona dinarjev.

DUNAJ, 24. decembra. Po vsej srednji Evropi je včeraj skoraj ves dan snežilo in tudi preko noči in danes še ni nehalo. Ponekod je sneg tako visok, da je oviran ali onemogočen ves promet. Tudi vlaki imajo velike zamude. Sneg je zapadel celo ponekod v južni Evropi, kjer ga navadno nikoli ni.

Letalska obramba v Belgiji

BRUXELLES, 24. dec. S 117 proti 10 glasovom je bil včeraj v parlamentu sprejet zakon o organizaciji obrambe proti napadom iz zraka. Dovoljen je kredit 600 milijonov frankov za nabavo novega materiala in opremljenosti 15.000 mož posebnih obrambnih oddelkov.

BECK NA FRANCOSKI RIVIERI

NICA, 24. decembra. Poljski zunanji minister polkovnik Beck je danes dospel v spremstvu svojega zasebnega tajnika v

Monaco, kjer namerava preživeti božične praznike.

ČEŠKOSLOVAŠKO-MADŽARSKA AMNESTIJA

BUDIMPEŠTA, 24. decembra. (Avala.) MTI javlja: Pogajanja za amnestijo političnih zločincev med Madžarsko in Češkoslovaško so se zadovoljivo končala. Danes bodo madžarske jetnike v Češkoslovaški odpravili preko meje v Madžarsko.

NOVA VELEPOSŁANISTVA.

WASHINGTON, 24. dec. USA in Venezuela sta sklenili, da izpremenita poslanstva v veleposlanstva.

Podaljšanje božičnih počitnic

BEOGRAD, 24. decembra. Prosvetni minister je izdal odlok, s katerim podaljšuje božične šolske počitnice za vse šole v kraljevini od vstetega 24. t. m. do 9. januarja.

DEMONSTRACIJE BREZPOSELNIH V ANGLIJI.

LONDON, 24. dec. Velika skupina brezposelnih je prišla v Buckinghamsko palačo in prosila za sprejem pri kralju. Kraljev osebni tajnik je sprejel voditelja skupine in se nato razgovarjal telefonično s kraljem, ki je že v dvorcu Sandringhamu na božičnih počitnicah. 50 demonstrantov je povabljenih za jutri na kosilo.

ČEŠKA STRELSKA GARDA.

PRAGA, 23. dec. Na Češkem je bila ustanovljena Narodna strelska garda, ki naj bi bila nekakšna pomožna milica vojske. Ustanovljena je bila na podlagi združitve raznih dosedanjih strelskih organizacij: Narodne garde, Češkoslovaške strelske zveze, Češkoslovaške strelske župe, Akademске legije itd.

KANADA PRIZNALA ITALIJANSKI IMPERIJ.

RIM, 23. dec. Kanadski veleposlanik je izročil akreditive. S tem je Kanada priznala italijanski imperij.

PIROW DOMA.

CAPETOWN, 23. dec. Južnoafriški vojni minister Oswald Pirow, ki je bil na dvomesečnem potovanju po Evropi, je davi prispel v Capetown.

TERORISTI TUDI V ULSTRU.

LONDON, 23. dec. V severni Irski so aretirali 34 teroristov, ki so za Božič in Novo leto pripravljali napade na razne ugledne politike.

SAMOMOR BUDIMPEŠTANSKEGA SPECIALISTA

BUDIMPEŠTA, 24. decembra. V samomornem namenu se je ustrelil znani specialist dr. Liebermann, star 57 let.

NESREČA NA MORJU.

NEW YORK, 24. dec. Neka ameriška ladja je rešila 20 ljudi s potapljačnega se norveškega parnika za prevoz petroleja »Smaraga«.

NOVI AMERIŠKI TRGOVINSKI MINISTRI.

WASHINGTON, 24. dec. Roosevelt je podpisal ukaz o imenovanju Harryja Hopkinsa za novega trgovinskega ministra USA.

POLOŽAJ V TUNIZIJI.

PARIZ, 24. dec. Generalni rezident Tunisa je včeraj odpotoval v Pariz, da poroča o položaju v Tuniziji.

KONEC LIBERALNE TRGOVINE NA HOLANDSKEM

HAAG, 23. decembra. Holandska zbornica je včeraj s 26 proti 22 glasovi sprejela carinski pooblastilni zakon, ki omogoča vladi izvedbo carinskih varnostnih ukrepov. S tem je padlo liberalno načelo v Holandski, ki je že dalje časa samo še teoretično obstajalo.

NOVA RUSKA ŽELEZNICA V SIBIRIJI

MOSKVA, 24. decembra. Sovjetska vlada, ki je v vsej tajnosti gradila novo pomožno železniško progo mimo Bajkalskega jezera do obale Tihiga oceana, je svoje delo dovršila že na daljavo 1300 vrst. Gradi se še preostanek železnice 200 vrst.

SKRAJŠAN STUDIJ V NEMČIJI

BERLIN, 24. dec. Pouk na tehniko bo skrajšan od 4 na 3 leta, prav tako bo skrajšan tudi pouk na medicini. Ti ukrepi so storjeni zaradi tega, ker je zaradi odpusta Židov v Nemčiji pomanjkanje inženirjev in zdravnikov.

Borza. Curih, 24. decembra. Devize: Beograd 10, Pariz 11.685, London 20.66, New York 442.875, Milano 23.30, Berlin 177.50, Praga 15.125.

Smučarska poročila

Mariborska koča — Pohorski dom: —4° C, sneži, 35 cm pršiča, smuka ugodna. — Sv. Lovrenc na Pohorju: —8° C, delno pooblačeno, sneži, 45 cm pršiča, smuka ugodna. — Kotlje-Rimski vrelci: —4° C, mirno, brez vetra, zelo oblačno, 50 cm pršiča, smuka ugodna. — Peca: —4° C, delno pooblačeno, mirno brez vetra, 85 cm pršiča, smuka ugodna. — Cesta na Pohorje: Pohorski dom—Mariborska koča bo za praznike očiščena snega in vozna za avtomobile.

Nocoj...

Nocoj, ko spet oglašja se čez plan miru in sprave klic in ko s »Hozana!« oznanja tromba, da je noč končana in da napoči z novim jutrom dan: sklonimo glave v tihi misli nase, kar družji ista kri nas in beseda, kar se nas večne skupnosti zaveda in kar iz istih tal nas kvišku rase!

Mi preživeli smo vse težje čase, bili usod stoletja smo igrače, pognani med tlačane in gostače, pa smo se z novo, silno vero vase le dvignili v življenje lepših dni. Kako klonili bi ob koncu vzpona, pred ciljem, ki naj naše delo krona, ko v nas še polno mladih je moči?

O ni le drugim rojen Rešenik, o tudi nam glasi se pesem vere v vse blažene in Svete vse večere, in še so naša srca žrtvenik ljubezni čiste, ki gori vse dneve, poguma, ki premaga vse težave in dvigne nas v obzarjene višave, kjer ni več stiske in kjer ni več reve!

Radivoj Rehar.

Maribor, 24. decembra.

Leta 1914. je bilo prvič v novejši zgodovini, da smo slavili božične praznike miru sredi krvave bojevine, ki je zajela razprto Evropo. Na Sveti večer, ko bi morali povsod zvoniti zvonovi sprave, so na frontah svetovne vojne grmeli topovi sovražstva. Šele četrty Božič po tem letu smo mogli zopet praznovati v miru in spravi. Svetovne vojne je bilo konec, in topovi so utihli, vojske so se vrnile s front, toda svet se še ni povsem umiril, ni se še znašel v novih razmerah. Prav mi Slovenci se tistega Božiča leta 1918. nismo mogli veseliti tako, kakor so se ga večinoma vsi drugi narodi. Na Koroskem so se še bili boji za našo prastaro narodno posest in onstran Julijskih Alp in Javornika so bili stotisoči ukanjeni za svoja pričakovanja.

Tudi naslednji Božič niso bili taki, kakor smo o njih sanjali v letih največjih strahot, toda navdajali so nas vsaj z upanjem, da bodo kmalu odstranjeni še zadnji nasledki vojne in da se homo nazadnje vendarle vrni v dobo popolnega miru in urejenosti. Kakor marsikatero drugo, se tudi to upanje ni uresničilo. Vrlinec, ki so ga vzburla leta grozot, se je vrtel dalje in povzročal vedno nove krize, zapletljive in nevarnosti. Na evropskem nebu so se zbrali znova mrčni oblaki in nepričakovani dogodki so prepredovali dokončno pobratenje narodov v duhu ideje Svetega večera in Božiča. Ti oblaki so se z leti celo gostili in prav v najbližji preteklosti smo doživeli pretresujoče nevihte. Le za las je letos manjkalo, da ne slavimo praznika miru med človeštvom v novi svetovni vojni. Šele prav v zadnjem trenutku smo si zagotovili v Evropi ta mir, ki vlada nocoj v tihih domovih ob zvonjenju božičnih zvonov.

Kljub temu nocojšnjemu miru pa mir za bodočnost še vedno ni zagotovljen, in kdo ve, kako in v kakšnih razmerah bomo praznovali Božič čez leto dni? Prav zaradi tega pa nas mora današnji praznik navdajati vse Slovence in vse Jugoslovane iskreno željo in voljo po notranjem naravnem in državnem miru. Ta notranji mir in državni mir nam ni bil še nikoli bolj potreben, kakor nam je sedaj, v teh nemirnih in negotovih dneh svetovnih dogajanj. Posebno pa velja to za nas Slovence. V času, ko se celo veliki in največji narodi tesno zgrinjajo in strnjujejo v eno samo enoto, bi morali postati mi kot narod ena sama družina z eno samo mislijo, voljo in ljubeznijo. Prenehati bi morale med nami vse strankarske in druge strasti, ki nas razdvajajo in slabe in zavesti bi se morali, da je vse razen obrambe in napredka naše narodne enote v sklepu kraljevine Jugoslavije postransko in nevažno, kar more ogrevati in navduševati le majhne duhove.

Zato bodi letošnji praznik miru čas tihega premišljevanja za ves naš narod, premišljevanja o težki preteklosti in šibki sedanjosti, iz katerega naj nam zraste globoka in nepremagljiva želja po skupnem delu za lepšo in srečnejšo bodočnost, za lepše in srečnejše praznovanje bodo-

Sparta ali Afene

Rudolf Golouh.

Zgodovinsko dogajanje sedanjega razvihanega časa obeležuje boj med fašizmom in demokracijo. Naš nemirni svet koleba med tema dvema načeloma in z grozo pričakuje dneva, ko se bo s splošno, vseuničujočo vojno skušal zaključiti ta srditi spor.

Splošno današnji človek misli, da se boj vodi okoli vprašanja, ali naj prevlada princip avtoritete ali princip suverenosti ljudstva. To je res, toda, ako se vprašamo, kako je človeštvo prišlo na to razpotje, se pokaže, da se je okoli gornjih načel, pojmovanih v smislu, ki jima ga daje naša doba, osredotočil boj, ki ga bijeta med seboj od nekdaj država in družba.

Stvarno je sedanjih zmed predvsem krivo pojmovanje, ki so ga rodili novi časi, da je namreč država neko vzvišeno božanstvo, da je država vse in da brez države ni življenja. Tako zvani totalitarizem fašističnih držav je v resnici le logična posledica v novem veku tolikanj naglašene načela države kot nositeljice in vodnice vsega družabnega razvoja. Dokler se je država zadovoljevala le z nadziranjem in ni prevzemala iniciative na področjih javnega življenja, ni bilo nevarnosti, da se iz sredstva družbene zaščite prelevi v najmogočnejšega in najneestrpnejšega družbenega činitelja.

Toda čim je kapitalizem na višji stopnji svojega razvoja vsilil državam politiko kolonialne ekspanzije, se je pojem države pomešal s pojmom imperija in imperializma in država je postala vse-mogočni, vsemonopolizirajoči nestvor, kateremu se mora vse podrediti in vse žrtvovati. Na tem pretiranem pojmovanju nalog in funkcij države trpe še celo velike zapadne demokratske države, kakor šele tako zvane fašistične države s svojim političnim totalitarizmom in svojo do skrajnosti prignano gospodarsko avtarkijo. Po teh nazorih je princip socialnosti nehal biti korektiv principa državotvornosti, kajti kakor hitro se je pričelo iskati in se je našlo cilj izven raznoličnih težnj, ki jih je gojila in jih goji družba kot heterogena skupnost, se je moglo reševati socialne probleme le z njih žrtvovanjem doždevnim višjim vrednotam.

Iz velikega boja današnjega časa pa bo moralo polagoma zrasti spoznanje, da je vendarle najprej človek in nato šele država kot golo sredstvo, ki naj omogoča in olajša poedincu razmah vseh njegovih sil.

Ideologija fašizma ni v ničemer originalna. Naslanja se na princip sile. Ta princip je star kot je stara človeška zgodovina. Kakor pa vidimo, ni niti načelo totalitarizma njegova iznajdba, ker je totalitarizem le drug izraz za imperializem. Imperializem je bil človek vedno le podrejen subjekt države, kakor je danes totalitarizem.

In vendar je doslej človeštvo napredovalo skoro vedno le mimo države in često ustvarjalo svoje najvišje zasnove tudi proti njeni volji. In zanimivo je, da so često male, svobodne politične enince ustvarile in dale človeštvu mnogo več, nego absolutistično vladani držav-

cih božičnih praznikov. Posebno pa mora veljati to še za nas na naši severni meji. Ta meja je dajala v preteklosti često plod ne iniciative, zato tudi sedaj ne sme pozabiti na to svojo svetlo tradicijo in mora stopiti prva na plan za ideale narodne koncentracije in strnitve k skupnemu delu.

V okviru te želje in potrebe naj bi se zamislili zlasti tudi še vsi naši progresivni elementi in pripravili svoja srca za temeljito likvidacijo vsega dosedanjega ter pripravo temeljev za novo stavbo bodočnosti. Rezultati dosedanjih porazov, ki jih je povzročila preživela miselnost preživelih voditeljev, naj bi bili glasen memento, da krenemo z novimi, mladimi silami in sposobnejšimi voditelji na nova peta. Pri tem pa moramo najprej zavreči bolne ambicije posameznikov in spoznati, da ni nobene skupnosti brez discipline in brez avtoritete, ki se ji je treba prostovoljno in s čistimi srci podvreči.

Na novo pot pa moramo kreniti z novimi idejami, ki izvirajo iz naše narodne in državne bitnosti in ustrezajo naši men-

ni kolosi.

Starogrška kultura je dosegla svoj vrhunec v atenski mestni republiki. Za časa renesanse si je politično oblast nad Italijo delila med seboj množica svobodnih komun, kneževin in vojvodstev, v katerih je cvela gmotna blaginja prav tako kot umetnost in znanost. Doba Herakla je najbolj harmonična doba v zgodovini človeštva, kakor je tudi doba renesanse doba najvišjega vzpona italijanskega duha.

Pogrešno je torej naziranje, ki vidi samo v močni, veliki, vse nase pritegujoči državi edini dostojni okvir narodovemu življenju in napredku.

Predvsem ni v taki državi osebne svobode, zato zamre v njej vsako duhovno ustvarjanje. Sparta je dajala le dobre vojske, umetnost, znanost in blaginja so cveteli v Periklejevih Atenah.

Odlomek iz mojih spominov

Dr. Vekoslav Kukovec, min. v p.

Ker mi je bila ob priliki objave dela mojih spominov na vojno in povojno dobo v prvodecembrski številki »Večernika« izražena želja, da bi te spomine nadaljeval, priobčujem sedaj še odlomek spominov iz mojega bivanja v Gradcu in okolici leta 1918.

Neki moj ljubljanski tovariš, ki je bil l. 1918. prehodno v Gradcu kot vojak, se še pogostoma spominja, kako me je našel meseca oktobra kot črnovojniškega stotnika na zborovanju slovenskih vojakov v hotelu na Griesu. V tistem hotelu so se tedaj zbrali v Gradcu živeči slovenski vojsaki na moje povabilo, da slišijo iz mojih ust predavanje o bodočnosti Slovencev v jugoslovanski državi. Bival sem tedaj v Gradcu pri svoji iz Celja tja začasno preseljeni rodbini, h kateri sem zahajal z vlakom iz službe pri stražnem bataljonu taborišča v Lebringu. Toda v mesecu oktobru sem naenkrat tako močno zaslužil, da se naj bližja razpad Avstrije, da nisem več mogel strpeti v Lebringu, ampak sem kar ostal v Gradcu ter javil poveljstvu svojega bataljona, da sem zbolel in moram ostati v sobi. Poveljstvu sem priložil tudi zadevno zdravniško spričevalo, ki je zadostovalo.

Med tem časom sem studiral zemljevid, da bi našel možnost, kako priti brez uporabe železnice v Zagreb k sejam Narodnega večja, katerega član sem bil po sklepu Narodnega sveta v Ljubljani. Toda za tako potovanje se mi ni nudila nobena priložnost, zato sem enostavno sedel v vlak ne da bi bil v Lebringu prošil za dovoljenje, se poslovil od rodbine in se odpeljal v Ljubljano. Tako sem se znašel koncem oktobra v našem slovenskem središču, kjer so se na Kongresnem trgu že zbirali v gružah naši vojski in so povsod odmevali veseli živio-klici Jugoslaviji. Še istega dne sem bil od izvršnega odbora Jugoslovanske

taliteti, našemu položaju in našim narodnim ciljem. Z golim kopiranjem in prisvajanjem tujih ideologij tudi po novi poti ne bi prišli daleč, ali pa bi zašli celo v pogubo. Ne raste vsaka cvetka na vsakem vrtnu. Njena rast je odvisna od prsti, podnebja in okolja. Zato bo ustrezalo naši bitnosti le tisto, kar bo zrastle iz nas samih in poglalo korenine v naša domača tla.

Še prej pa se moramo dvigniti iz apatije in letargije ter se prepojit z novo samozavestjo. Zavedati se moramo, da stojimo na svojih lastnih tleh, ki so naša in samo naša in torej nismo na njih nekakšni preužitkarji ali najemniki, ki bi nam jih lahko kdo kdaj vzel. Brez samozavesti, brez ponosa ni za življenje sposobnega naroda. Ni ga bilo nikoli v preteklosti in ga ni sedaj, v časih nemira in razbesnelosti strasti sovražstva. Zato si obljubimo ob letošnjem prazniku miru, da hočemo očistiti svoje duše in dvigniti v samozavesti svoje glave. Tudi nam zvo- ne nocoj zvonovi, tudi nas kličejo k rojstvu novega odrešenja v novem delu! -r.

Tragedija današnjega časa je v enostranosti vseh njegovih idej, ki mu onemogoča, da bi iskal miru v uravnoteženosti svojih teženj in sil. Te uravnovešenosti in tega miru pa ne bo deležen, dokler bo gradil le na sili in na vse-mogočnosti države.

Med mite, ki jih sedanjost mora razbiti, spada tudi mit države kot skrivnostnega utelešenja vsega čudovitega in velikega. Država ni vedno prvo in najvišje, še prej je človek, še prej je človeška edinica in človeška družba, ki je rodila že toliko najrazličnejših družabnih oblik, ki je pa bila vedno najbližja svojim najvišjim smotrom, ko je bežala od sile in gradila na načelih združevanja in sporazumevanja.

Ob letošnjem Božiču, ko vznemirja narode toliko strahovitih slutenj, moramo toliko bolj želeli, da obveljajo spet načela, želeli, da se rodi znova človek, da zavladajo spet svetu najplemenitejša stremjenja samoodločujočega človeštva, ki hoče v miru ustvarjati in napredovati.

demokratske stranke določen za poverjenika financ v slovenski narodni vladi, ki se je ustanovila s pristankom Narodnega večja v Zagrebu.

Za tekoče izdatke Slovenije je priobčevala denarna sredstva še precej povoljno finančna direkcija v Ljubljani iz davkov in drugih rednih dohodkov, pa tudi posojilnice, n. pr. Posojilnica Narodni dom v Mariboru, so dale v svoji uvidevnosti brez vsega znatne vsote na razpolago. Zasegli smo seveda tudi ljubljansko podružnico Avstrijske banke. Da bi se njena sredstva dopolnila, je zahteval direktor Gregorin po mojem nalogu primerne vsote tudi od centrale na Dunaju, saj so podružnici itak pripadale. Podružnica je dobila na ta poziv z Dunaja obvestilo, da lahko dvigne potrebni denar pri banki Union v Gradcu, ki je bila o tem tudi obveščena. Po ta denar sem potoval v Gradec v začetku meseca novembra sam. Tam sem se zopet sešel tudi s svojo družino, ki je stanovala v Grillparzerjevi ulici.

Moji znanci med graškimi Slovenci so med tem časom že izvedeli o ustanovitvi slovenske narodne vlade v Ljubljani, a naši akademiki so presenetili nekega jutra moje ženo celo že z obvestilom, da sem v tej vladi jaz nekakšen »minister«. Ko sem se prepričal, da pri banki Union v Gradcu ni ovire za izročitev denarja Avstrijske državne banke v moje roke, je odpeljal moj še iz taborišča v Lebringu zvesti sluga z mojega stanovanja v banko veliko prazno košaro, v katero smo denar naložili ter ga s prihodnjim vlakom s primerno vojaško stražo odposlali do Maribora, od tu pa po naši železniški upravi dalje v Ljubljano.

Toda za moje bivanje v Gradcu je izvedel tudi gospodarski diktator mesta Wutte, ki je stanoval v isti hiši kakor moja družina, ter povabil mene in takrat se tudi tam mudečega drugega člana ljubljanske vlade, dr. Verstovška, na gospodarsko konferenco v namestništvu. Sprejel nas je zbor strokovnjakov, na kar nisva bila pripravljena. Stavili so nama nekakšne predloge glede likvidacije štajerske dežele, katere sva kot nepooblaščenca odklonila z obljubo, da bova o njih poročala najinim pooblastiteljem v Jugoslaviji. Zlasti jim je bilo pereče vprašanje preskrbe Gradca z živili preko železniške proge Radgona - Špilje. Pozneje se je pa pokazalo, da so zasledovali pri tem tudi politične cilje; hoteli so si s posestjo te proge zagotoviti določitev za Avstrijo ugodne meje pri Radgoni. O živilih, ki so bili Gradčani o njih v skrbeh, sva mogla dati pomirljive obljube. Po sestanku sva bila povabljeni še na večerjo k nadvojvodi Ivanu, ki ni pričala, da bi bili v Gradcu v pomanjkanju.

Wutte je dal meni svoj avto na razpolago do Maribora, kjer me je sprejel general Maister, ki se je tedaj lasal s sumljivimi avstrijskimi četami in skrbel za njihovo razorožitev.

Preorientacija

Dr. Fran Novak, min. v p.

Življenje človeka zmudi, pridobljena izkustva so nam kažipot, kako naj popravimo napake v dosedanjem naziranju in postopanju. Bežno se dotaknem v tem pogledu nekaj vprašanj.

Ko je bila l. 1933. gospodarska kriza na vrhuncu, je znameniti učenjak v Ameriki Mihajlo Pupin poslal svojim ožjim rojakom tole sporočilo: »Kmeti dolgi v Jugoslaviji prizadevajo državi težkoče kakor farmerski dolgi Washingtonski vladi; ne Washington ne Beograd ne moreta zadostno pomagati kmetu stanu, dokler se ta sam ne preorientira. Poleg sejanja žita, koruze, ovsa in ječmena, je treba razumeti tudi druge posle; Kalifornija, Florida, Georgija in Oregon ne trpijo na denarnem pomankanju, ki preti sicer zadaviti ameriške farmarije. V teh krajih se poljedelci ne naslanjajo samo na žito, koruzo itd., pričeli so gojiti sadje, povrtnino itd. ter so tekom zadnjih 40 let osnovali cvetočo vrtnarsko industrijo. Tudi kmet v Jugoslaviji se mora razmeram prilagoditi...«

Gotovo je pravilno to navodilo! Marsikje je potrebna preorientacija. Kjer na primer vinogradi ne donajajo zadostnih dohodkov, naj se jih po kakovosti zemlje in klimatičnih okoliščinah preuredi v sadovnjake. V južnih krajih bi bilo pospeševati vrtnarstvo, gojenje cvetic, ki nosi Italijanom ogromne dohodke. Kultura pomaranč, riža, je v južnih krajih Dalmacije, Srbije, mogoča itd. Pridelovanje lana, ki je prej skoro popolnoma prestalo, se je v zadnjih letih na primer v ljubljanski okolici znova pričelo in nosi kmetom, ki ga prodajajo domači tvornici na Grosupljem prav čedne dohodke. Naše cene pšenice so nad svetovno pariteto, vsled tega imamo težkoče z izvažanjem presežka.

Treba je racionalnejše obdelave zemlje tam, kjer so dani pogoji za uspešno pridelavo žita. Saj je naš pridelek povprečno na hektarju dva do trikrat manjši nego v bolj naprednih državah. Od pravilnega sistematičnega pospeševanja turizma, industrije, s tem v zvezi gradnje cest, železnic itd., je odvisna naša ekonomska bodočnost. Kaj pomenijo lepe ceste v sredini države za turizem — če pa jih ni ob vhodu v državo!

Izvažamo razne rude, ki so naše bogastvo, a tudi v tem pogledu je potrebna previdnost, da ne izčrpavamo svojih zalog tu morda preveč, tam premalo; bo-

dočnost je še pred nami. Ali imamo že zadostnih statističnih podatkov?

Za vse te probleme je seveda potrebna privatna iniciativa, a še v večji meri iniciativa države. Taka preorientacija pa se mora vršiti po gotovem načrtu, dobro preudarjenem in določenem za daljšo dobo. Brez pravega efekta je za celokupno gospodarstvo, kadar se po poljubnih vidikih od slučaja do slučaja, sicer gotovo dobro mišljeno, trošijo energije, brige in denar, ako se taki koraki ne izvajajo v okviru skupnega celotnega načrta. Takega splošnega načrta, ki ga vidimo v drugih državah, dosedaj pri nas žal pogrešamo ali vsaj ne čujemo o njem!

Zaščita otrok! V Bolgariji na primer mora vsakdo enodnevni dohodek ali zaslužek vsako leto odstopiti skupnemu fondu za zaščito siromašne, nepreskrbljene dece. Pri nas neprestano apeliramo v tem pogledu samo na posameznike, pa še tu se delajo dostikrat nepotrebne ovire. Podpore, ki bi se od letnih čistih dohodkov naklanjale v dobrodelne svrhe, na primer za zaščito otrok, naj bi bile do gotove svote proste davka. Obveze prispevanja za splošne socialne potrebe je postaviti na novo podlago, osobito je pritegniti imovitejšje sloje! Ni prezreti tudi vprašanja davčne reforme, uvedbe osebne dohodnine.

Tudi v vsakdanjem političnem življenju bo potrebna preorientacija v medsebojnih strankarskih odnosih, v odnosih do skupnosti. V mislih imam predvsem nas Slovence. V političnem boju, v uveljavljanju strankarskih načel se dotikrat medsebojno osebno izpodbijamo ne glede na skupne narodne interese. Maloštevilni smo, pa si ravno radi tega ne moremo privoščiti luksuza medsebojnega omalovaževanja. So zadeve, v katerih moramo skupno nastopati in biti pripravljeni tudi za vsak slučaj usodnih trenutkov, v ostalem pa se borimo za svoja načela po geslu suaviter in modo, fortiter in re.

Novi časi zahtevajo novih metod tudi v tekmovalni strank za napredek naroda in države. Nova generacija pa, vzgojena v naši državi, na naših šolah, naši univerzi in ki ni obremenjena s starimi predsodki in starimi gesli, bo gotovo prinesla sveži veter tudi v politično življenje.

Spomini na prevratne dni leta 1918

Dr. Ravnik Rudolj

Pred 20 leti smo Slovenci v Mariboru in v njegovem zaledju z nepopisnim veseljem in velikim zadoščenjem pričakovali zlato zarjo narodne svobode. Dovolj smo bili zaničevani in zapostavljeni samo zato, ker nismo izdali svoje slovenske matere in njenega jezika. Čim večji pa je bil pritisk, tem bolj so se razvijale naše odporne sile. Tudi pod vplivom sistematičnega razširjanja vznemirljivih vestí in neprestanih groženj z ječami in garnizijskimi zaporí nismo klonili tilnika in cela, naravnost sijajno organizirana propaganda osrednjih držav, da bo naš slovenski narod po končani svetovni vojni sploh za večne čase izginil s svetovne pozornosti, nas ni ugnala v kozji rog. Še tri tedne pred prevratom smo na dvorišču takratnega »Südmarkhofa« v Št. Ilju v Slov. goricah neustrašeno ugovarjali voditelju tedanjih močotcev, ki nam je v svojem političnem govoru prorokoval skorajšnjo narodno smrt. Bili smo pač v težkih narodnih borbah temeljito preizkušeni in prav iz tega razloga globoko zaverovani v končno zmago pravice nad krivico in naseljem. To našo globoko vero je podkrepila še okolnost, da smo že v poletnih mesecih 1918 čitali v raznih tujih časnikih, da so osrednje vojne sile že izčrpale in skupna vojaška armada v razsulu ter da so Habsburški trinoči kot naši sto in stoletni zatiralci že izgubili svetovno vojno.

Prisel je res 29. X. 1918, in nastopil je državni prevrat. Kakor bi gole naključje

hotelo, je ravno takrat zboroval hrvatski sabor v Zagrebu. V »Narodnem domu« v Mariboru, kjer smo bili v prevratnih dneh skoraj stalno zbrani pri posvetovanjih o naši bodoči usodi, se je nekoč v večernih urah nenadoma raznesla vest, da so prišli na sejo hrvaškega sabora avstro-ogrski hrvatski generali z jugoslovanskimi kokardami in da so jih saborski posilanci sprejeli z velikanskimi narodnimi manifestacijami. V »Narodnem domu« se je v ogromnem številu zbranega narodnega občinstva, med katerim je bilo tudi mnogo odličnih veljakov iz podeželja, ki so prihajali v Maribor po informacije, poprijelo nepopisno navdušenje, ki se je stopnjevalo do vrhunca, ko smo živahno razpoloženemu občinstvu na njegove ponovne želje govorili o našem sicer trdem in grenkem delu in našem skupnem trpljenju, ki nam pa je vendarle prineslo končno zmago v obliki tako težko pričakovanega narodnega osvobođenja.

Nekaj dni po tem dogodku pa se je naš Maribor kar preko noči spremenil v pravcato vojaško mravljišče. Cela razbita soška armada se je noč in dan valila skozi mesto. Videli smo izmučene vojake z mršavimi konji, pa na veliko začudenje tudi še prvovrstno opremljeno konjenico, med katero se je prav posebno odlikovala neka poljska, ki je jezдила po mariborskih ulicah, kakor da bi bila bogato pripravljena za parado, streliške vaje ali manevre v mirnih časih. Pred-

mestja in bližje okoliške vasi pa so kar mrgolele takih konjev, ki radi prestanih naporov niso mogli slediti svojim gospodarjem, ki so jih pač pustili tam, kjer so opešali. Marsikdo, ki zaradi dolgoletnih vojaških dejavitev skoraj ni več imel replice v hlevu, je prišel na prav cenjen način vsaj do vprežne živine, vendar ni bil dolgo časa njen srečen posestnik, ker je nastopila upravno-politična oblast proti takim pridobitvam in dotičnim posestnikom zopet odvzela tako pridobljene konje.

Na kolodvoru v Mariboru so se kopičili vagoni z moko, sladkorjem in drugimi življenjskimi potrebščinami in takratni miselnosti nekaterim krogom odgovarjajoče, češ da je nastopil čas splošne brezpravnosti in razuzdanosti, so razni elementi kar z vozovi prihajali na kolodvor in jemali iz vagonov, ki so stali v zaključeni vrsti tja do viadukta v Krčevini, vsakovrstna živila in jih vozili na svoje domove, tako da je morala radi vzpostavitve rednega prometa na glavnem kolodvoru nastopiti celo oborožena vojaška sila, ki je napravila konec tem samovoljnim plenitbam.

Značilen za tedanjo miselnost ljudi je sledeči dogodek: Na dan Vseh svetnikov 1918 sva se sprehajala s primorskim beguncem sodnim nadsvetnikom Mašero mimo glavnega kolodvora proti Krčevini. V bližini viadukta so moški in ženske s košarami na glavi nosili blago iz vagonov na vozove, ki so stali ob cesti. Moj spremljevalec jih je posvaril, rekoč, da ne smejo jemati tujega blaga. Neki moški in neka ženska pa sta položila košare na tla in mu z grožnjami odgovorila v takem tonu, da sva k sreči še odnesla zdrave pete, ker bi jih bila lahko prav pošteno izkupil.

Takratni narodni voditelji v Mariboru brez razlike strank so imeli skoro stalne seje v Mariboru; kajti vsak trenutek je prinesel nekaj novega in snovi za razpravljanje in sklepanje je bilo več kot dovolj. O naši nadaljnji usodi pa so začela tudi posvetovanja nekaterih političnih strank in je v tem pogledu vse druge politične stranke v Sloveniji prehitelo vodstvo takratne jugoslovanske socialno demokratske stranke, ki je na svoji seji v Ljubljani razpravljalo o državnopravni obliki bodoče državne skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev in se izrekla za socialno republiko. Dan po tej seji je vprav abdiciral avstrijski cesar Kari na Dunaju, in kmalu po njegovem odstopu je imelo sejo vodstvo Slov. ljudske stranke, ki se je pridružilo sklepom vodstva socialno-demokratske stranke v Ljubljani. Enak sklep je končno prinesla tudi »Narodna vlada« v Ljubljani pod predsedstvom bivšega podpredsednika avstr. parlamenta g. Josipa Pogačnika in za vse te sklepe je bilo pač odločilno med večino takratnih političnih voditeljev za-

stopano mnenje, da svetovna vojna ni postavila na glavno celokupnega svetovnega gospodarstva, temveč da je vsaj za najbližjo bodočnost porazila tudi monarhistično načelo.

Pri stalnem omizju v »Narodnem domu« v Mariboru smo se takrat navduševali za monarhijo pod žezlom Karađorđevu dinastije in ze veliko skupno državo vseh Jugoslovancev. Sklepi političnih strank in »Narodne vlade« v Ljubljani so nas brdsko razočarali. Toda pri našem nadaljnjem delu za pomirjenje razburjenih duhov nas ni motilo to razočaranje in skoraj vsak večer smo bili v okoliških občinah na sestankih in shodih, kjer smo ljudem dajali pojasnila glede na novo nastalega položaja in ustanavljali »Narodne straže« za telesno varnost in za varnost imetja občanov. V nekaterih krajih in občinah so bili ti sestanki in shodi prav nevarni, in smelo lahko trdim, da smo tvegali zdravje in življenje, če smo se tam pokazali. K sreči pa smo imeli povsod zveze z nam naklonjenimi, najuglednejšimi in najboljšimi ljudmi, ki so nam radevolje pomagali premostiti nastale težave in odstraniti zapreke, tako da je šlo organizacijsko delo brezhibno od rok. Večer za večerom smo se vračali v mesto z novimi uspehi, ki so nas izpodbujali in navduševali k nadaljnjemu, pogumnemu delovanju.

Ko je pokojni general Maister ponoči od 22. na 23. 11. 1918. razorožil zeleno gardo v Dravski vojašnici, smo se oddahnili, misleč, da je bitka za Maribor v našo korist končno dobojevana. Kmalu pa se je pokazalo, da smo se kruto varali; kajti nemško misleči železničarji so proglasili splošno stavko, s katero so nameravali preprečiti osvobojenje in bi se jim bila ta namera tudi posrečila, da niso nastopili pravočasno tedaj že strumno organizirani jugoslovanski železničarji, ki so kakor strogo disciplinirana, složna vojska na glavnem kolodvoru in tudi na vseh drugih postajah opravljali naravno nadčloveško službo in tako odločili končnoveljavno usodo našega obmejneg mesta.

Z velikim navdušenjem smo 1. 12. 1918. prvič praznovali zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno edinstveno državo. Dne 15. 12. 1918. pa je bila velika proslava osvobođenja, katere se je udeležilo tudi okoliško narodnozavedno prebivalstvo v izvanredno lepem številu. Temelji nove državne stavbe so bili postavljeni in nobena sila jih tekom zadnjih 20 let ni mogla omajati. Slava onim, ki so se na bojnih poljanah in v zaledju borili za naše skupne ideale! Strnjeni v eno vrsto pa bomo tudi v bodoče vsi brez razlike strankarske pripadnosti čuvali samobitnost, čast in ugled naše skupne domovine napram vsem njenim sovražnikom.

Od Laval do Chamberlaina

Radivoj Rehar

Meseca januarja leta 1935. je obiskal tedanji francoski zunanji minister Pierre Laval Rim in sklenil z Mussolinijem sporazum, s katerim naj bi bila odstranjena vsa dotedanja francosko-italijanska nasprotstva. Francija je pristala celo na korekturo svoje saharške meje v korist italijanske Libije ter odstopila v Rdečem morju svoji »latinski sestri« tedaj neznaten in brezpomemben otoček, ki pa je postal kmalu nato, ko se je Italija lotila abesinske akcije, važen in pomemben.

Mnogo bolj važen kakor zunanji sporazum, je pa bil ob priliki Lavalovega obiska v Rimu njegov pristanek na zavojevanje Abesinije po Italiji. Po Lavalu se je Francija obvezala, da tej italijanski akciji ne bo nasprotovala, dasi je seveda tudi ne bo podpirala. Tedaj je bila Zveza narodov v Ženevi še ugledna ustanova in Pariz je z njo še računal. Laval je bil trdno prepričan, da je storil pametno potezo: napotil Italijo v Afriko, kjer se bo za dolgo dobo zaposlila in — izčrpala. Francija in Evropa bosta imeli pred njo mir, Tunizija bo na varnem in Nemčija osamljena.

Le nekaj mesecev potem je Italija, kakor je general Graziani pozneje sam

priznal, umetno inscenirala na meji italijanske Eritrije in Abesinije incidente in tako našla pretvezo za spopad z etiopskim cesarstvom, ki ga tisočletja dolgo nihče ni mogel premagati, še manj zavzeti. Evropa je bila vznemirjena: članica Zveze narodov je napadla članico Zveze narodov, čeprav njeni statuti to za vse večne čase prepovedujejo in do- ločajo za napadalca najstrožje kazni.

Posebno vznemirjena je bila Velika Britanija, in njen mladi zunanji minister sir Anthony Eden je zahteval v Ženevi proti Italiji sankcije. Zveza narodov je na burni seji razglasila Italijo kot napadalco in odredila, da se morajo prekiniti z njo trgovski stiki. Velika večina članic Zveze narodov se je temu sklepu pokorila, le nekatere: Avstrija, Madžarska in Albanija, so sklep že od vsega početka ignorirale, velika Nemčija pa takrat itak že ni bila več članica Zveze narodov.

Toda te »sankcije« so se izkazale že po nekaj tednih kot popolnoma nezadostne. Italija se je morala res v marsičem omejiti ali pa dobavljeno blago dražje in hitreje plačevati, toda zaradi tega njena vojaška akcija v Abesiniji ni bila prav nič ogrožena. Ogrožena bi bila šele tedaj, ako bi bili Italiji ustavili tudi dobavo

Začetek narodno radikalnega pokreta

Adolf Ribnikar.

V današnjih dneh se mi zdi še najpri- mernejše, ako se ozrem nazaj na leta svoje mladosti, na tiste čase, ko smo se v začetku tekočega stoletja na Dunaju po- javili slovenski študentje z narodno-radi- kalnim programom.

Nekaj podobnega ima današnja doba s takratnimi razmerami. Glavni reprezen- tant naprednih Slovencev je bila narodno- napredna stranka, ki pa je životarila le na Kranjskem. Po živahnem in uspešnem delu za slovensko narodno stvar v Ljub- lijani in drugih kranjskih mestih se je ta stranka z leti izživevala in preživela. Njeni voditelji so v starejših letih mislili, da zadostuje, ako mogočno sede na nekda- njih lavorikah in čakajo, da jih bo vse ubogalo ter bogovsko častilo in slavilo. Nedostopni za nove ideje in za evolucijo časa so pazili samo na to, da zadrže za sebe javne pozicije kakor koli, v ostalem pa politično komando nad naprednimi Slovenci.

V mirnih časih, ko ni bilo volitev, so delali politiko v raznih javnih zastopstvih — v deželnem zboru in odboru celo v zvezi z nemškimi veleposlaništvom — vsak po svoje, a prepuščali so, da je delal med narodom napredno politiko »Slovenski Narod«, pri katerem je glavni urednik bil mnenja, da je s »farško gonjo« v politiki že vse doseženo. S časnikarstvom so na- predni voditelji obvladovali in strahovali vso napredno javnost. Vsakogar so v njem oklali in tudi uničili, ki bi si jih dr- žnil kritizirati, omalovaževati, ali celo na- stopiti proti njihovu političnemu udej- stvovanju. Sami so delali politiko med narodom le po veseliceh, sicer pa izklju- čno ob volitvah. Pred volitvami in po volitvah niti svojih volivcev niso radi po- znali in za politično organizacijo med na- rodnom se niso brigali. Izvrševalni odbor voditeljev je bil edini forum in edina or- ganizacija stranke, kateri se je moralo vse pokoravati in vse klanjati. Izvrševal- ni odbor je svojevoljno imenoval zaupni- ke stranke, njihova glavna parola pa je bi- la, da so smeli na občini zborih voliti isti izvrševalni odbor.

Za prosvetne organizacije, če niso bile politične ekspoziture voditeljev, se tedaj politiki niso brigali. Novih prosvetnih or- ganizacij nihče ni ustanovljal, stare so v svoji konservativnosti in neagilnosti pro- padale. Na gospodarska vprašanja so te- danj napredni politiki gledali s strogo manchestersko — liberalnega gledišča. Organiziranega gospodarstva in organizi- ranih stanov stranka ni poznala, za za- družništvo so se zanimali le posredni. De- narništvo — Schultze — Delitschevega in bančnega sistema je predstavljalo glavno gospodarsko udejstvovanje. Socialna vprašanja za liberalno narodno-napredno stranko še niso bila niti aktualna, niti za- želena.

Na drugi strani se je začela z vso inten- zivnostjo ter mladostnim elanom graditi politična organizacija konservativnih Slovencev, kateri je dal pod škofom Mis-

sio dr. Mahnič v »Rimskem katoliku« ideološko podlago. Dr. Šušteršič in dr. Lampe sta pod protektoratom in s po- močjo ljubljanske škofije prevzela vod- stvo in organizacijo konservativne politi- ke. Duhovščina je snovala katoliške pro- svetne in karitativne organizacije. Dr. Jan- nez Krek je organiziral socialno in za- družno stran javnega življenja.

V takih razmerah se je začel v napred- nih vrstah boj med »mladin« in »starini« — težak boj novega in mladega proti ostarelemu in odrevenelemu, ki je tral skoraj četrto stoletje. Izšel je iz dunajskega akademskega društva »Slovenija«, v ka- terem je po hudih bojih izvojevala neupog- livna sila istovsmerjenih, enodušnih in po- gumnih progresistov odločno zmago nad pristaši in eksponenti ljubljanske na- predne politične reakcije.

Prej je bilo članstvo »Slovenije« nekaj priganjač napredne ljubljanske politike. Bilo je avantgarda voditeljem te politike, njim brezpogojno in brez kritike slepo vdano. To ni bila organizacija mislečega in po reformah kopnečega podmladka, pač pa je bila ta akademska družba v po- ličnem pogledu le nekaka agitacijska ekspozitura, ki se po svoji politični men- taliteti in uveljavljanju ni prav nič razli- kovala od katerega današnjega strankarsko političnega društva v Kurji vasi.

Po zmagi »mladin« v Sloveniji je zmagala misel, da se je treba najprej otres- ti političnega jerobstva zastarelih politi- kov ter se brez vsakega hlapčevanja po- staviti na svoje lastne noge. Prodrlo je načelo, da mora študent iz dnevne politi- ke ven in da se mora otresti duhamorne-

ga strankarstva, ako naj gleda na življenjs- ke probleme s širokogrudnostjo in neod- visnostjo, ki edina lahko prinese v javno življenje nova pota in nove smeri, z re- formami in obnovo pa novo življenje.

Naš narodnoradikalni program in naše delo je naglo prodrlo tudi med akademike v Pragi in Gradcu. Prodrli smo med dila- štvo po srednjih šolah in kmalu smo šli tudi med nered. »Mladini« so dali napred- nim Slovincem novo generacijo in njho- vo gibanje se je razvilo v pokret, ki sicer tudi ni bil brez pogrškov, ki pa v zgo- dovini Slovencev nikoli ne bo mogel biti prezrt. Kakor se vse na svetu preživlji, so tudi nasledstvo organizacije narodno-ra- dikalnega pokreta bliža svojemu zatonu. Pri zadnjih volitvah je bil izpolnjen poli- tični testament prvega voditelja narodno- radikalnega pokreta pok. dr. Gregorja Žerjave, kakor ga je na žalost njegov iz- vrševalec pač izpolnil.

Spomin na začetek našega narodno- radikalnega pokreta mi večkrat prihaja pred oči zlasti v današnjih časih, ko so razmere sicer drugačne kot so bile in so vendar silno podobne nekdanjim. Napred- na javnost, ki predstavlja, je predstavljala in bo predstavljala poleg konservativne javnosti — ko druga druge ne moreta de- monstrirati — v državni in slovenski javno- sti močan faktor, stoji danes spet pred nujnim problemom temeljite reorganiza- cije in regeneracije.

V nastalih razmerah, ki jih je treba gle- dati brez samoprevare tako, kakor so, mislim na začetek narodno-radikalnega pokreta tembolj, ko vidim pred seboj mnogo številnejšo akademsko in drugo mladino, od katere neprestano pričaku- jem, da bo ona začela novemu času odgo- varjajoče konstruktivno in pozitivno delo na vseh poljih javnega življenja, ali pa da bo vsaj nadaljevala od nas skoraj pred 40imi leti začeto delo, četudi je bilo po- zneje zavoženo in je ostalo nedokončano.

Mlada generacija o perečih vprašanjih

KAKO GLEDA MLADA DELOVNA GENERACIJA NA SODOBNE PROBLEME. — MLADINA SE NE SME UKVARJATI SAMO S PRETERLOSTJO, AMPAK SE MORA POGUMNO LOTITI PRÉVDARNEGA DELA ZA BODOČNOST.

Odkar je zrastel na razvalini starega »Mariborskega Večernika Jutra« nov »Večernik«, smo po tolikem času Slo- venci, ki prebivamo na naši severni meji, vendar doživeli prijetno presenečenje, da se poraja med nami slovenski list, ki utegne postati zrcalo naše kulture ob me- ji kot sodoben dnevnik. Beseda »so- doben« je pri tem predvsem važna, ker živimo v dobi izredne dinamike člove- škga duha, dočim je večina naših časn- kov zgrajena na starih statičnih princi- pih, ki so bil izumetničeni v dobi 80. let preteklega stoletja in ki vise sedaj nad našo ubogo slovensko kulturo kot mora, katere nas dedno obremenjuje. Ti prin- cipi so za večino naših žurnalistov ne- dofakljivi in sakrosanktni. Kakopak, na- ši dedje so želi uspehe pri dvoboju kle- rikalizem : liberalizem, pota, po katerih se lahko izživlja na eni strani »farška go- nja«, na drugi strani pa preganjanje

»brezverskega svobodomiseltva«, so tu- di že tako lepo izhojena, da je treba pre- birati samo makulturne ostanke časni- kov te ali one smeri, da »problemov« ni- koli ne zmanjka. Kdo od te množice po- ličnih pismarjev pa se sploh vpraša, v koliko so ti duhoviti »problem« danes še zanimivi in v koliko ustrezajo duhu nove dobe in potrebam današnjega ča- sa?

Spričo tega dejstva vsi trezno misleči Slovenci ob severni meji z veseljem ugo- tavljamo, da ste pričeli v uredništvu »Ve- černika« vendarle s treznejšimi pogledi na sodobna vprašanja in da se tu pa tam že lotevate problemov, katere naša žur- nalistika ne vidi, oziroma bolje in razum- ljivejše povedano, ne sme videti, ker to eventualno vznemirja tega ali onega »kralja na Betajnovic«, ki si je v preteklo- sti že stekel toliko nevenljivih zaslug za slovenstvo in jugoslovanstvo, da se mu

prej afera Avstrije in še prej Abesinije. In kakor Pierre Laval meseca januarja l. 1935., tako so tudi Daladier, Bon- net, Chamberlain in Halifax po Monakovem meseca septembra letos upali in pričakovali, da je končno napočil čas miru in sporazuma. V Londonu so obsipali Chamberlaina s cvetjem in ga slavili kot »odrešenika sveta, ustvari- telja nove dobe in večnega pobratenja narodov.« Toda cvetje zmagoslavja v Londonu niti še ni ovenilo, ko je vstala iz Rima nova grozeča prikazen: Tunizija, Džibuti, Korzika, Nica in morda še Sa- voja, iz Berlina pa: Klajpeda in Ukrajina.

Klajpeda je majhno mesto v majhni Litvi. Ako se svet ni podrli zaradi Abe- sinije, Avstrije in CSR, se zaradi te tam nekje na koncu sveta ležeče Klajpede ni- ti pošteno vznemiriti ne sme. In Ukrajina? Ta je sicer velika, tako velika, da nihče prav za prav ne ve, koliko kvad- ratnih kilometrov meri. Nekateri pravijo da 550, drugi 750, tretji celo 950 tisoč, to- da ta leži tudi nekje na koncu sveta, ki si ga Anglež in Francoz težko konkretno predstavljata. Poleg tega leži ta Ukrajina po svojem največjem delu v sovjetski

Rusiji, ki v Angliji ni pri srcu niti laburi- stu, v Franciji pa nikomur razen komu- nistom, proti katerim pa zahteva itak že veliko Francozov strože ukrepe in raz- pust njihove stranke. Ako se zdi komu, da bi ustvaril to čudno Ukrajino, ki se je pojavila naenkrat na svetu kakor goba po toplem julkem dežju, naj poizkusi. Ako mu uspe, je to njegova stvar in stvar Ukrajincev, ako tak narod res eksistira in ni samo neka nova iznajdba za vznega- nje senzacij. Le London in Pariz se zaradi Klajpede in Ukrajine ne bosta dala zmo- titi v svoji želji po miru!

Toda Tunizija, Džibuti, Korzika, Nica, to pa je stvarnost. Te dežele »zares eksis- tirajo«, niso »na koncu sveta«, ki si ga je težko predstavljati in so poleg tega še — francoske! Tudi kolonije v Afriki in tam ob Tihem oceanu zares eksistirajo in so ne samo francoske, ampak celo — angleške! Francozi zunanji minister Bonnet, ki je sedaj naslednik nekda- njega Lavalja, je te dni trilateral katego- rično dejal na naslov Rima: »Nikoli ne bo Francija odstopila niti peti svoje zem- lje!« Berchtesgadensko-gol. »Berchtes- gadenski« sir Chamberlain je pa iz-

javil v spodnji londonski zbornici na vprašanje, ali je Anglija brezpogojno dol- žna, braniti francosko Tunizijo, Džibuti itd., da to ni in je in ni... To se pravi: nekako tako, kakor je bila Lavalova Francija kot članica Zveze narodov dol- žna, braniti Abesinijo.

Sir Neville Chamberlain bo obi- skal meseca januarja leta 1939. — torej točno štiri leta po Lavalu — isti Rim, in nekateri listi pišejo, da ni nenaklonjen misli, da bi se Francija zopet sporazu- mela z Italijo tako kakor se je nekoč La- val: odstopila naj bi ji vsaj del Džibutija ter dala v Tuniziji in Suezu posebne kon- cesije. S tem bi bil dosežen mir in — Nemčija bi bila osamljena!

Krog, ki ga je začel risati meseca ja- nuarja l. 1935. Pierre Laval, se v me- secu januarju l. 1939. sklepa po Cham- berlainu! Laval je rodil Abesinijo, Abe- sinija je rodila Španijo in Avstrijo, Avstri- ja je rodila Češkoslovaško, Češkoslova- ška pa je rodila kar trojčke: Klajpedo, Ukrajino in Sredozemlje! Ako rode še to tri trojčke, dobimo — devetorčke... To- da eno danes vemo: praoče je Pierre Laval!

bencina, premoga itd., ako bi bili zaprli šuški prekop in jo blokirali. Sir Anthony Eden je zasnoval res tudi tak načrt, to- da naletel je prav pri najbližji angleški zavezniči, Lavalovi Franciji, na tak od- por, da se njegov načrt ni dal nikoli iz- vesti. Laval, ki je bil postal medtem mi- nistrski predsednik, dočim je prevzel vodstvo zunanjega resora Paul-Bon- court, je bil vezan po rimskem sporazu- mu iz meseca januarja l. 1935. na tihi pri- stanek na obesinsko akcijo. Razen tega so onemogočali blokado Italije ameriški kupčevalci, ki so kljub mirovnim doktri- nam in načelni nevtralnosti krepko zala- gali Italijo z bencinom in drugimi pro- dukti.

Zveza narodov je v boju z Italijo iz- gubila bitko. Ta udarec je bil za njo tako usoden, da si od njega nikoli več ni opo- mogla in je od tedaj dalje vedno bolj pa- dala v brezpomembnost in pozabljanje. S prestižem Zveze narodov je bil nevar- no prizadet tudi prestiž Velike Britanije. V vsej novejši zgodovini ta mogočni im- perij ni doživel tako pretresujočega udar- ca, kakor v abesinski zadevi. Prej v obla- kih plavajoča Velika Britanija je zdrkni- la nenadoma na zemljo in postala prav sila. Da bi v Londonu prikrili ta udarec in ga maskirali s »taktično potezo«, je moral mladi in dosledni zunanji minister sir Anthony Eden celo odstopiti.

Tega neuspeha Zveze narodov, mirov- ne in varnostne ideje ter sankcij je bil kriv Lavalov rimski sporazum: brez nje- ga in brez pasivne rezistence Francije Italija nikoli ne bi bila dosegla svojega abesinskega cilja. Pa tudi Lavalova špe- kulacija z izčrpanjem Italije v Afriki in s trajnostjo sporazuma se je izkazala kot pogrešena. Nasprotno, Italija je soude- ležbo Francije pri sankcijah izrabila celo kot ugodno pretezo, da je po zmagi v Etiopiji razglasila rimski sporazum med Lavalom in Mussolinijem kot ipso facto, razveljavljen. Končni rezultat te politike je bil ta: Italija je dobila vso Abesinijo, postala je imperij in sila prve vrste. Francija pa je izgubila zaštonj tisto, kar je Italiji odstopila in koncidirala ter na- zadnje še sam Lavalov pakt. Zvezi naro- dov je bil zadan nepopravljiv udarec. Velika Britanija je utrpela veliko na svo- jem prestižu in avtoritarne države so spoznale, da jim od Zeneve in zahoda ne preti nevarnost in da morejo z nepo- bustljivo odločnostjo izvesti marsikak načrt, ki si ga zamislijo.

Francoska žrtev ni bila samo zaman, ampak je rodila celo najusodnejše na- sledke, katerih nadaljni razvoj smo iz- kasili zlasti letos vsi v Evropi in ga bo- mo, kakor vse kaže, tudi še v najbližnji bodočnosti. Kajti letošnjo priključitev Avstrije k Nemčiji in okrnitev Češko- Slovaške je rodila Abesinija, kakor tudi Španijo. Brez italijanske zmage v Abesi- niji proti volji 56 držav, med njimi treh velesil, si v Berlinu nikoli ne bi bili upali zasedati Avstrije in deliti Češko-Slovaške. Toda Abesinija leži v nekulturni Afriki, daleč proč od politike Evrope. Avstrija je pa bila itak nemška država in je Nemce sama poklicala čez svoje meje. Toda CSR, to je nekaj drugega, so govorili po- litiki in »politiki« po Evropi in seveda zelo glasno tudi pri nas. CSR ni Abesinija in tudi ne Avstrija, CSR ima obrambni pakt s Francijo in sovjetsko Rusijo, ima zagotovila Velike Britanije in celo vrsto drugih zaveznikov.

Prišel je Henlein s svojimi 10 kar- lovarskimi točkami, sledil je lord Run- ciman, spregovoril je Hitler v Nü- rnbergu ter nazadnje na Tempelhofu, prišel je Neville Chamberlain v Berchtesgaden, nato v Godesberg, napo- sled skupaj z Daladierjem, Mus- solinijem in Hitlerjem v Mona- kovo. Nad Evropo je že smrdele po no- vem vojnem požaru, svet je zadiral dih in prislunil: v Monakovem je bilo skle- njeno — Monakovo!

Šele nekaj tednov po Monakovem smo izvedeli, da je bilo vse rožljanje z orož- jem v Franciji in Angliji prav za prav ko- medija in da prav tako Chamberlain ka- kor Daladier nikoli nista imela resnega namena, tvegati boja zaradi CSR. Vse je bilo strašilo, ki naj zlomi odporno moč — Prage. Manever se je tudi res posrečil, in Neville Chamberlain je bil tako ve- sel, da je že kar v Monakovem podpisal s Hitlerjem izjavo o večnem prija- telstvu med Nemčijo in Veliko Britanijo. Afera CSR je bila likvidirana, kakor

ne sme kaliti zasluženega pokoja s kakimi novimi problemi, kateri v tistih dobrih starih časih niso še obstajali.

Za najaktualnejši problem sedanosti smatram n. pr. pravilno razglabljanje o logični nujnosti dogodkov zadnjih mesecev in o vplivu teh dogodkov na našo bližnjo bodočnost. Parkrat ste se v uvodniku že dotaknili na prav dober in jasn način tega vprašanja, toda to je še vse premalo. Gotovo ste v zadnjem času že sami opazili, da vlada med našim narodom in predvsem tudi med njegovo inteligenco nek čuden strah in nemir spriče neizprosne sosedne konsekvencnosti, češ prej ali slej zadene tudi nas. Teh misli je že toliko, da se mora človek sramovati nad našo državljansko vzgojo in nad našim kompleksom manjvrednosti, ki nas ni zapustil niti po 20 letih samostojnega svobodnega življenja. Državljanstva nezrelost, ali bolje nepoučenost, ljudem ne more dati tiste samozvesti, ki bi jo morali imeti kot svobodni državljani svobodne nacionalne države in ki bi nam morala prav sedaj dati vso oporo v spoznanju, da smo Slovenci in Jugoslovani zaslužili svojo državo na podlagi tistih načel, katere je 12 let pozneje razglasil tudi vodja današnje velike Nemčije kot edino zdrava in pravilna. Čemu torej ta čuden strah in čemu ta malodušnost? Povejte na ves glas čitalcem, da nismo dobili ob prevratu ničesar v dar kot naši bratje na severu in da je vse prej naš saldo tak, da moremo še celo kaj zahtevati.

Vzgajajte ljudi k državljanski zavesti in ne k politični modrosti, ki se pri nas in tudi drugod menja iz leta v leto. Pustite preteklost na miru, ker smo jo že dovolj premleli in ker mladini, ki hoče delati in hoče naprej, že preseda to večno ponavljanje uspehov te ali one stare stranke, ki je takrat slučajno imela kaj vidnih predstavnikov, to večno renimiranje narodnih junakov, prostovoljcev, »nedolžnih žrtev« itd. Povejte starejšim zaslužnikom, da je mladina hvaležna za njih delo, toda ta mladina se sedaj ne more in se ne sme več ukvarjati s preteklostjo, ona mora z mislimi in z vso svojo energijo le naprej ter mora zapustiti stare c. kr. ideale, da ji ne bodo v balast pri reševanju kričečih sodobnih problemov. Lahko je bilo včasih kritizirati ter se spotikati ob nerodnosti in zabitosti avstrijskega režima, ki je rinil z glavo skozi zid, težje pa je ustvarjati nove dobrine, novó svobodno kulturo ter braniti nazven svojo materialno in duhovno kulturo. Doba vojnih in podobnih junakov je minila, dali smo jo že zgodo- vinarjem v nadaljnjo predelavo. Sedaj potrebuje Slovenija in Jugoslavija junakov, ki ne bodo več junaško rušili, temveč junaško gradili! Le po naših ustvarjanjih nas bodo sodili in ne po naši preteklosti.

Veliko uslugo narodu in državi boste storili, velečlenjeni gospod urednik, če boste pričeli sistematično obdelovati vprašanje naše manjšine v Mariboru in Dravski dolini. To vprašanje pa naj se ne izčrpa s poročanjem o razburjenju tega ali onega rodoljuba. Taki argumenti so v zamejstvu ničevni in pomagajo ustvarjati le pojem »preganjanja manjšine«. Obravnajte stvar tako, da bodo čez čas Nemci dobili pojem o naši narodni zrelosti in narodni delavnosti, ki za njihovo delavnost v raju le malo zaostaja, miselnost, ki datira še iz avstrijskih časov, pa preganjajte z najmočnejšim in danes najuspešnejšim orožjem, to je s Hitlerjevimi nauki. Bodite uverjeni, da so večini pri nas Hitlerjeva načela prav malo znana. Povejte ne enkrat, temveč govorite indirektno stalno, da je avtohtono prebivalstvo okolice nositelj lastninske pravice Maribora, prav tako, kot je bilo to v Saarbrückenu in mnogih sudetskih krajih, in da so Kočevarji manjšinski otok, ki ga obkroža kompaktno Slovenstvo. Takih otokov se je Hitler svedel in za vedno odrekel v ČSR in drugod. Če bi pa pri nas veljala kaka izjema, o čemer moremo močno dvomiti, potem bomo te izjeme sami krivi s svojo malodušnostjo, s svojo pomanjkljivo državljansko vzgojo in s svojim večnim blebetanjem o liberalcih in klerikalcih, zanemarjajoč pri tem sodobne državljanske probleme, ki gredo vsi daleč preko teh malomeščanskih in rodoljubarskih doktrin.

Seveda brez zavestnega sodelovanja državnih faktorjev ne bo šlo pri nas, kot

Božični soneti

Vinko Žitnik.

I.

Nocojšnja noč ozarja Betlehem...
O bratje, ki vas bije bič krivice:
to noč vam Bog smehlja se iz plenice,
ubog, prezrt, kot vi, enak nam vsem!

A pride konec tem gorjupim dnem,
in z njim čas naših smotrov in pravice:
nocoj pa proč od mečev in puščic
oznanjajte: Na zemlji mir ljudem!

O da sem betlehemskih čred pastir,
bi v hlev Božičku jagnje nesel v dar.
proseč Ga, naj da narodom Svoj mir;
naj da, da vsak državnik in vladar

spozna, da črt, udarnost in prepir
podé človeštvo v nov krvav požar...

II.

Zvonovi spet nam spev miru pojo —
med množicami pa vsak dan boli vre...
O grenki čas, ko ruši nam se vse,
kar prej kot gora stalo je trdno!

Herod je zdaj Rešnik! Za njim deró
udarne množice, da jih otme
sodobnih stisk, da v njih razpali sle,
že tu si raj ustvariti — s krvjó...

Ah, kje so tistih srečnih let Božiči,
ko v miru, slogi smo jih praznovali —
in varni pred modernimi biriči

v duhovni svet si prosto pot iskali!
O slepi, drzni rod — stoj, ne uniči,
kar tvoji dedje so s krvjo zidali!

III.

Tri Modre je vodila repatica...
A nas — kdo vodi? Črke, stroji, bombe!
Zato v plasti teptanih brez zaslonbe
upor in gnev čedalje bolj pronica...

O čas, ko je neštetim prazna žlica —
tolažba pa so jim lažnive trombe!
O čas, ko spet so polne katakombe
njih, ki jim je na ustnicah resnica!

Namesto ene repatic nešteto
pred nami je, a niti ene prave!
Vse večno, sveto je kot laž prekleto,

in človek pne se kakor Bog v višave —
ljubezni v srcih pa je mesto vzeto...
O kdo bo nas otel iz te zmešnjave?

Na božičnici v Halozah

A. Ingolič.

Sv. Duš v Halozah je od Boga in ljudi zapuščena vas, razkropljena po strmih in slabo rodovitnih rebrih, tu ni mnogo velikih vinogradov, pa tudi ne toliko lepih gospodskih hiš kakor drugod po Halozah. Razumljivo, saj ni tako lepih leg za vinograde kakor drugod, zato se ni meščan pulil zanje in so ostali vinogradi Haložanom ali pa se je z njimi zadovoljil kmet s Polja. So tu večinoma manjši vinogradi z bornimi viničarijami in majhna posestva, ki komaj životarijo, največ pa je tako zvanih »gormanov« s krpico zemlje in krpico vinograda. Na najvišjem vrhu stoji sicer prijazna cerkva, toda se bere redko maša; nekoliko niže na nekakšnem sedlu pa stoji šola, toda učiteljstvo se tu zelo pogosto menjava, večinoma vsakogar, ki pride sem, prva skrb je, kako bo spet prišel s tega zapuščenega hriba. Ljudje zato ne vedo mnogo o šoli in se ne brigajo zanjo, kakor se ona ne briga zanje. Edina svetla izjema so sedanje tri mlade učiteljice, ki so v nedeljo, 18. t. m., priredile svojim otrokom in njihovim staršem zanje nenačuden in izreden praznik, božičnico z igrkami, petjem in obdarovanjem vseh otrok. Darove so nabrale deloma same v Ptuj in Mariboru, nekaj jim je poslal tudi banovinski šolski odbor, ljubljanske učiteljice, podružnica CMD in še nekateri privatniki, mnogo pa so nabrale skavtine, dijakinje pujske gimnazije.

S temi poslednjimi sem se odpeljal v soboto popoldne do Nove cerkve z darili vred. Velikodušni veletrovec gosp. Kraker iz Ptuja nam je dal na razpolago avto, da smo bili v pičli pol uri pod Sv. Duhom. Tam nas je že čakala četica šolarjev in šolaric, ki so nam pokazali pot in pomagali nositi natlačene nahrbtnike in zavitke. Kot o velikem prazniku, ki mu ne vedo primere, so govorili o božičnici. Niso prav vedeli, kako bo, le to so slutili, da bo nekaj velikega in lepega. V mraku smo prispeli v šolo, kjer so učiteljice same postavljale »oder«, ki bi lahko bil vzor vsem našim novotarskim režiserjem. Tako preprostega odra

in brez vsake navlake še živ dan nisem videl. Pičila dva metra šolske sobe je bilo oddeljeno z mnogo premajhnim zastorom; onstran njega naj bi bil oder. Ker je bila zavesa preozka, je stala na vsaki strani po ena omara, pregrnjena s preprogo; kulis seveda ni bilo, šolska tabla, pregrnjena s sinjim posteljinim pregrinjalom najmlajše učiteljice je predstavljala v eni igrici vhod v nebesa, drugič je bila na njej pripeta bela zavesa in je predstavljala okno. Komaj je bil oder gotov, je bilo treba porazdeliti darove, kar pa je trajalo v zgodnje jutranje ure, saj je bilo obdarovanih okoli sto šestdeset otrok, to se pravi vsi šolarji, in je vsakdo dobil obleko ali čevlje, pa tudi oboje, poleg perila in nogavic. Ob vsakem otroku se je razvila kratka debata, iz katere se mi je mnogo bolj pokazala beda haloških viničarjev in »gormanov«, kakor bi jo mogel spoznati iz obsežnih študij, obenem pa je bila dokaz, kako so te mlade učiteljice v tako kratkem času spoznale svoj kraj in se vživele vanj. Gospodični Marica Mohorko in Gizela Blagovič poznata svoje otroke, kakor bi bili tu že nekaj let, čeprav sta prišli šele jeseni, gđ. Henrika Nepužlan, ki upravlja šolo, pa ve za potrebe vsakega slednjega otroka in slednje hiše, kakor da bi bila tu doma.

Ker v nedeljo dopoldne ni bilo več to-bila šola že polna otrok in tudi staršev, liko dela, sem se udeležil z dekleti pogreba sedemdesetletne starke. Šli smo naproti pogrebnemu. Dekleta je kar zazebló, ko so zagledale pogrebni spreved. Spredej je nesel star mož križ, ob njem drugi svetilko, potem štirje krsto, ki je bila nepobarvana in razen venca ni imela nobenega okraska, za njo je spet šel samo eden možki. Drugega ni bilo nikogar, predvsem pa ne duhovnika, ki so ga dekleta najbolj pogrešala. Veter je ostro pihal in nam nosil snežinke v obraz. Pogrebcí so tiščali prezeble roke v žepe in se nekaj pogovarjali, mi smo jim molče sledili. S trudom so spravili krsto v zemljo, nekdo je zmolil očenaš za

ni šlo še nikjer. Zato pa apelirajte na politične ljudi in jim povejte, da je mladini dovolj za vse večne čase prerakanje o slovenstvu in jugoslovanstvu, ki je za nas Slovence načelno že od narave rešeno in da hoče mladi rod slišati nekaj o načrt-nem gospodarstvu, o zaposlitvi intelektualcev, o gradnji cest in o moralni (!) utrditvi naših meja na severu in jugu. Povejte jim tudi to, da zahteva mladi rod, da se mu od časa do časa tudi kaj pove iz prvega naslova, kaj se vse pripravlja in urejuje, da bo imel veselje nad svojim soustvarjanjem, ne pa, da bo imel tisti uničujoči občutek, da se za njega in njegovo delo nihče ne briga in da je sploh nepotreben kruhojedec, v kolikor se ni kje udinjal. Mladina ima smisel samo za tiste ljudi, ki s svojim delom in izključno s svojim strokovnim delom te ali one vr-

ste služijo narodni in državni ideji, zavedajoč se pri tem tega, da so oni nositelji državnega ugleda in državnega ponosa.

Ker nisem član nobene obstoječe politične skupine ter kot tak tudi nisem še doživel nikakega političnega brodoloma, gledam v svet in na vsa dogajanja brez očal in brez strankarske »discipline«. Imam pa priliko, da mnogo potujem po zamejstvu in domovini in da sem mnogo v družbi mladih, svobodnih intelektualcev. Zato smatrajte te moje opazke kot glas mladih delovnih Slovencev in jugoslovanskih državljanov, ki so raztreseni po naši zemlji in ki občutijo to, kar se pri nas še dogaja, kot neznosen anahronizem.

Pripadnik mlajše delovne generacije.

»našo mater«, rekli so še nekaj besed in odšli. In že je prišel grobar in začel metati rumeno ilovnato zemljo na krsto. Mi smo šele čez dolgo odšli v cerkev, od koder je prihajalo drobno zvonjenje. Dekleta niso mogla verjeti, da je to konec človeške poti. Nadina je imela solze v očeh, naposled je le povedala, kar jo je tiščalo: »Kako psa so jo pokopali. brez duhovnika in brez blagoslova«. Dušica pa je v cerkvi sedla za orgle in ji zaigrale nekaj žalostink. Ko smo se vrnili, je čeprav je bilo šele poldne in je bila božičnica napovedana na drugo uro. Toda ljudje so prišli, da vidijo čudo, o katerem se jim doslej še sanjalo ni. Sprva jim je bilo nerodno in nenavadno, saj ta in oni že trideset in še več let ni bil v šoli. Tudi pri prvi igri so se bolj spogledovali med sabo, kakor pa gledali na oder; toda njihovo zanimanje je raslo; že niso imeli za drugega oči kakor za to, kar se je dogajalo na odru. Nekaj nepojmljivega je bilo zanje, da so njihovi otroci govorili tako modro in so predstavljali pačke, angele in druge osebe. Stara ženska, ki ni bila nikoli drugje kakor pri Duhu, mi je s solzami v očeh pravila, da kaj takega še ni videla, in ni mogla prehlaviti učiteljic, ki so jim pripravile tolikšno veselje. A višek je dosegla proslava, ko so začeli razdeljevati darila otrokom, skavtinje pa so delile med ženske zavitke soli, sladkorja in mila, otrokom pa kruha z marmelado in klobase. Ljudje kar niso mogli verjeti, da je vse to res in kar niso mogli zapustiti šole.

Ko smo se ponoči v snežnem metežu vračali po spolzki poti, pa je Meta, ki je pridobila skavtinje za to lepo delo in si je še v soboto mislila, koliko bo zalegla njihova pomoč, dejala z rahlo trpkostjo: »To je bilo kakor kaplja v morje. Me ne bomo mogle rešiti teh ljudi, komaj da smo jim olepšale nekoliko njihovih bridkih dni in da jim pokazale, da imamo več razumevanja zanje, kakor ga imajo odrasli.«

Novice

o. Trahom v Prekmurju in Medmurju. Ker je trahom v Prekmurju in Medmurju zelo razširjen, je banska uprava pričela protitrahomsko akcijo. Doslej so brezplačno zdravili 650.000 bolnikov. Kljub temu pa so se na novo pojavila številna trahomska obolenja.

o. Graščino Fužine so te dni prodali na javni dražbi. Posestva merijo nad 100.000 kvadratnih metrov. Del teh posestev, ki so last Dunajčank Josipine in Marije Paumgarten, je bil prodan za 4.348.793 dinarjev.

o. Nenavadne kolone je imel Majer s Pragerskega. Zaklal je prašiča, ki je bil dolg in širok po 140 cm in je tehtal 140 kilogramov.

o. Poslednji mož na Spodnji Polskavi. Agilna sokolska četa v Spodnji Polskavi pripravlja komedijo »Poslednji mož«, ki jo bo uprizorila na Štefanovo.

c. Kino Metropol Celje, od 25. do 28. t. m. Walt Disneyeva umetnina »Snežulčica«. Pri tem izrednem filmu, cene nekoliko zvišane. Redne predstave 25. in 26. ob 10, 14, 16, 18.30 in 20.30 uri.

c. Kino Union Celje, od 25. do 28. dec. »Zapeljivec po naročilu«. Komika, pikanterija, glasha in plesi so sestavni deli te najveselejše komedije sezone. V gl. vlogi: Theo Lingner.

c. Kino Dom Celje predvaja od nedelje do srede herojem zraka posvečen film »Junaki zraka« — Clark Gable. — V nedeljo in ponedeljek matineje »Gangsterji v zraku«.

»To vam prav nič ne pomaga, če tajite vplom v trgovino! Saj imate vendar še slankovsko luskinó na suknjicu!«

»To prav ničesar ne dokazuje, saj tega suknjica tisti dan sploh nisem imel na sebi!«

Maribor

K izrednemu občenemu zboru mariborskega društva upokoencev

RAZLOGI, KI GOVORIJO ZA ZDRUŽITEV, ZA KATERO SE ZAVZEMA »OPOLIZICIJA« — PRED ZANIMIVIM IZREDNIM OBČNIM ZBOROM

Na Štefanovo 26. dec. bo ob 9. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru izreden občni zbor društva drž. in samoupravnih upokoencev.

Na dnevnem redu je sklepanje o združitvi mariborskega društva z banovinskimi društvom v Ljubljani in izvolitev 5 članskega odseka, ki naj na mestu sedanjega društvenega odbora izvrši združitve. Ta izreden občni zbor je zamišljen samo kot nadaljevanje onega občnega zbora, ki je bil dne 31. julija t. l. pred glasovanjem zaključen in tako prekinjen, da se glasovanje ni moglo izvršiti. Za to je 51 članov sklicalo in izvršilo dne 25. sept. ponoven izreden občni zbor, na ka-

Terem je bila z veliko večino sklenjena združitve obeh društev. Ker pa je bil ta izreden občni zbor razveljavljen od policijske oblasti, so sklicatelji od 25. sept. zahtevali, da upravni odbor takoj skliče ponoven, izreden občni zbor. To pa je upravni odbor odklonil in še le na kategorično zahtevo policijske oblasti, ki je zagrozila, da bo upravni odbor razpustila in postavila komisarija, se je upravni odbor uklonil in je sklical ponoven občni zbor na dan 26. decembra.

Že iz tega kratkega pojasnila je razvidno, da upravni odbor z vso silo hoče tako potrebno združitve obeh društev na vsak način preprečiti. On sabotira vsak poskus opozicije za doseg tega cilja in poskuša končno odločitev zavlačevati ad infinitum.

Mišljenja smo, da zdrav razum vsakega člana ne more dvomiti o velikih prednostih, ki jih zamore nuditi upokojeniškiemu stanu samo velika in močna stanovska organizacija. Ko je predsednik vlade osebno sprejel v avdienco veliko deputacijo večine vseh banovinskih društev in jim slovesno obljubil zadovoljivo regulacijo njihovih prejemkov, za katero se drž. upokojenci borijo že celih 20 let, v tej deputaciji ni bilo zastopnikov mariborskega društva. Kje pa ste takrat ostali, gg. Vrbnjak, dr. Žmavec in Koudelka? Pa vendar niste zaspali tako važnega pokreta za našo bodočo usodo? Dobro nam je znano, zakaj ste takrat ostali v svojem zapečku in ste prespali to deputacijo. Za to ker vas nikdo povabil ni, ker vas vsa banovinska društva bojkotirajo, kakor da mariborsko društvo upokoencev sploh ne

eksistira. Takšno vlogo torej igrate in toliko pomenite sami, brez opore in pomoči, ki vam jo zamore nuditi samo velika in močna organizacija. Zato vam kličemo: Zdramite se že vendar enkrat, odprite oči in pogledajte malo v svet!

Strahotno ste napadli g. Purkharta, ker vam je vašo usodo odvisnosti in brezposelnosti prorokoval v svojem članku v »I. pokojencu« od 26. julija t. l. G. Purkhart ste radi tega celo kot člana in odbornika za to neprijetno vam odkritje izključili iz društva, češ da je s svojim vedenjem škodoval ugledu društva in deloval proti društvenim koristim. Nas pa iskreno veselijo, da zamoremo ugotoviti, da je dobil g. Purkhart ravno v deputaciji pred predsednikom vlade sijajno zadostženje za pravilnost svojega odkritja, ki se je do pičice izpolnilo.

Proti združitvi so samo tisti, ki se bojijo za svoj posmrtninski sklad, za sedanje

Na dostojnejša darila od urarja in juvelirja **M. Ilger-jev sin, Maribor, Gosposka ulica 15.** Prodaja tudi na obroke.

društveno premoženje, iz katerega odbor podeljuje najrevnejšim članom male podpore in se bojijo povišane članarine, ki se pa poviša samo na 2 din, vse drugo pa ostane neokrnjeno, ker bo nova avtonomna podružnica samo nadaljevala karitativno delo sedanjega društva. Posmrtninski sklad pa naj drž. upokojencev ne moti, ker eksistira samo še od danes do jutri zaradi novega pravilnika trgovskega ministrstva o državnem nadzorstvu vseh zavarovalnih podjetij, ki ogroža vse samopomoči in tudi posmrtninske sklade stanovskih organizacij kakor učiteljsko in profsorsko Samopomoč, ki že nad 40 let blagodejno deluje za svoje članstvo. Jasno je, da se bo moral po razglasitvi tega pravilnika tudi posmrtninski sklad marib. drž. upokoencev takoj razpustiti in organizirati na novo v smislu tega pravilnika in vprašanje je, ali bo to še sploh mogoče.

Ni torej nobenega razloga, ki bi zamogel stvarno ovirati zdrav razum vseh upokoencev v pravilni presoji, kdo je za napredek društva, za uspešno zastopanje upokojenških interesov, ali je to sedanji odbor, ki ga nikdo ne upošteva, ali pa tista opozicija, ki le v veliki in močni organizaciji hoče zasledovati in braniti interese in pravice državnih upokoencev.

Sklicatelji izrednega občnega zbora.

V POČASTITEV ROJSTNEGA DNE NJ. VEL. KRALJICE MARIJE priredijo združena Sokolska društva v Mariboru

III. SOKOLSKI PLES

V SOBOTO, DNE 17. JANUARJA 1939, V VSEH PROSTORIH SOKOLSKEGA DOMA
Vstopnina din 15-

Gradbena podjeinost

Včeraj popoldne je slavil mariborski kolodvorski restavratel g. Alojz Majcen intimno slavnost. Praznovali so tako zvano »gliho«, to je končano je židarsko delo na njegovi novi trinadstropni stanovanjski hiši za kinom »Esplanade« v Gregorčičevi ulici. Podjetnost g. Majcena je treba vsekakor pozdraviti, saj bo v njegovi reprezentativni zgradbi več najmodernejših stanovanj s čimer bo stanovanjska mizerija v Mariboru vsaj nekoliko omiljena. Lepo stvarbo je zgradila domaća ugledna tvrdka inž. Jelenec & Štajner. Lastnik nove hiše g. Majcen je vse delavce bogato pogostil in jih za božič tudi denarno nagradil. Pri gradnji je bilo zaposlenih povprečno 40 delavcev, ki so tri mesece precej lepo zaslužili.

Služkinja v plamenih

V Maistrovi ulici 9 se je včeraj zjutraj pripetila zelo huda nesreča, ki bi bila skotaj zahtevala življenje mlade služkinje. Gabrijela Herzog, služkinja pri inž. Co-

piču, se je pripravljala za čiščenje parketov. Da bi mastilo za parkete nekoliko stališa, je dala škaflo s parketno mastjo v peč. Tekoča masa se je vnela in se razlila po kuhinji, ki je bila v trenutku vsa v plamenih. Takoj nato se je vžgala tudi obleka Herzogove, ki je vsa v plamenih kakor brezumna tekala iz enega prostora v drugega. Končno ji je prihitel inž. Copič na pomoč in jo rešil strašne smrti. Služkinja je dobila zelo hude opekline in

Prepoved

Perzija, Smyrna, Boucle, juta, kokos, vse velikosti najceneje. Oglejte si izložbo pri »Obnova« F. Navak, Jurčičeva št. 6

so ji reševalci nudili prvo pomoč. Inž. Copič ima na poškodovani kuhinjski opravi 6000 dinarjev škode.

m. Policijska vest. Politično-upravni pripravnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru g. Ciril Belšak je premeščen k banski upravi v Ljubljani.

Mestna hranilnica v Mariboru

pupilarno varni denarni zavod mesia Maribora

Daje posojila na hipoteke, vrednostne papirje, menična in v tekočem računu po ugodni obrestni meri.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najugodnejše.

Za vse obveznosti jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Uradne ure: dnevno od 9. do 12. ure v Orožnovi ulici 2.

Podpirajte domači denarni zavod!

m. Iz sodne službe. Za sodnega pripravnika pri okrožnem sodišču v Mariboru je imenovan Franjo Pinter iz Slivnice pri Mariboru.

m. Tvrška Jugotekstil je tudi letos priredila svojemu delavstvu in nameščenstvu božičnico, ko je obdarila delavstvo z blagom in jestvinami. Slovesnost je potekla v lepem razpoloženju, ki ji je prisostvoval solastnik g. Larič z vsem delavstvom in nameščenstvom, ko so si medsebojno voščili vesele božične praznike.

Uro: Iz strokovne trgovine M. Ilger-jev sin, Maribor Gosposka ulica 15. Prodaja tudi na obroke.

m. »Pobreškim otrokom za Božič«. Z ozirom na dopis iz Pobrežja dne 22. dec. pod naslovom »Pobreškim otrokom za Božič«, izjavljata upraviteljstvo šole in Rdeči križ na Pobrežju, da sta z dopisom le toliko v zvezi, kolikor se tiče božične

Akademski ples

obdaritve šol. otrok. Nimata pa nobene zveze z delom dopisa, ki se tiče javnih naprav in je bil brez njune vednosti priključen zahvali.

m. »Požarnikovo sestro«, igro s petjem v štirih dejanjih, ponovijo študentski gasilci na Štefanovo ob 4. uri popoldne na odru v novem gasilskem domu.

Javna zahvala.

Čutim dolžnost, da se javno zahvalim gospodu dr. Mirku Černiču, primariju kirurškega oddelka mariborske bolnišnice, ki me je dne 12. decembra t. l. uspešno operiral in me rešil najhujšega ter storil za mene več, kakor more storiti najpožrtvovalnejši operater.

Murska Sobota 22. XII. 1938.

Danica Kramberger

knjigovodkinja,
Murska Sobota.

* Vodnikova družba uljudno sporoča vsem članom, ki se vsako leto prijavljajo direktno družbeni pisarni, a za leto 1938 še niso obnovili članarine, da so za nje letošnje knjige rezervirane do 6. januarja 1939.

* Ljudski oder v Mariboru igra na Štefanovo ob 17. uri božično igro od Vombergarja »Vrnitev« na odru v Zadržni gospodarski banki.

* Idealna smuka »Grič«, Rošpol pod Urbanom.

* Krščanska ženska zveza se vsem gg. tovarnarjem, trgovcem, den. zavodom in cenj. občinstvu najpristrčneje zahvaljuje za prejeta darila za svoje najrevnejše člane in njih otroke.

* Sokol Maribor II. Pobrežje vprizori na Štefanovo, 26. XII. t. l., v gostilni g. Riedl na Pobrežju krasno dramo »Razvaline življenja«. Začetek ob 19. (7.) uri.

* Največji dogodek stoletja bo ogromna svetovna razstava v New Yorku 1. 1939. »Putnik« Maribor bo organiziral skupinska potovanja po izredno ugodnih cenah. Zastigane so tudi velike olajšave pri preskrbi ameriškega vizuma.

* »Jadrano« silvestrovanje v Narodnem domu bo letošnja najlepša silvestrova prireditev. Kabaretni šaljiv spored. dve godbi. dobra kapljica in jedalca, vse po zmernih cenah. Vstopnina nizka. Nabavite si vstopnice v predprodaji. Družinske se rezervirajo pri društvu in odbornikih društva. Pridite!

* Vodnikova družba ponovno prosi vse one gg. poverjenike, ki še do sedaj niso prijavili članov iz svojega nabitnega okoliša, da naj to opravijo vsaj do 6. januarja 1939.

* Najlepše silvestrovanje z najboljšo silvestrsko večerjo in najprijetnejšo zabavo v Veliki kavarni.

* Vstop na Akademski ples 5. januarja je samo z vabilom. Ker se je že večkrat dogodilo, da niso vsi dobili vabila, čeprav smo jih poslali, prosimo, da jih reklamirajo v trgovini Sax.

Restavracija »Slavija«

nasproti Glavnemu kolodvoru

Ekspresna kava, čaj, stajerska in dalmatinska vina. Izborna domača kuhinja. Se pravo roča

Ritter Franc, restavrateur

* Zahvala. Udruženje poštinih zvaničnikov in služiteljev, podbor Maribor, se plemenitim dobrotnikom, ki so darovali za božičnico otrokom poštinih nižjih uslužbencev izreka najpristrčnejo zahvalo, ter želi vesele božične praznike in srečne novo leto. Odbor.

* Kavarna Jadran priredi tudi letos svoj tradicionalni SILVESTROV VEČER. Nastopijo najboljši člani našega Narodnega gledališča, prvovrstna godba, dekoracija itd.

* Za Božič - Silvestrovo izleti na Grič prenočišče.

* Vodnikova družba obvešča vse svoje poverjenike, ki so že prejeli letošnje knjige za svoje člane, da ima še par sto izvodov letošnjih knjig na razpolago za člane-zamudnike.

* Kupim malo voženi avto znamko DKW ali »Steyer« novega tipa. Ponudbe z navedbo cene in opisa pod šifro »5 sedežni« na upravo lista.

m. Nočna lekarniška služba: Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg, tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

5. I. 1939

Kino

* Grajski kino. Čez praznike dunajska komedija »13 stolov«. Heinz Rühmann in Hans Moser.

* Esplanade kino. Izborni ljubavni film »Vera Lubenska«. Gustav Fröhlich, Olga Čehova.

* Union kino. Film pustolovščin in petja »Veseli banditi« z Nino Martini-jem.

* Zvočni kino Pobrežje, 24., 25., 26. XII. »V sedmem nebu«, apasko življenje v podzemlju Pariza.

Mariborsko gledališče

Sobota: Zaprto.

Nedelja, ob 15.: »Pesem s ceste«. Znižane cene. Ob 20.: »Vse za šalo«. Izven. Krstna predstava.

Ponedeljek, ob 15.: »Boccaccio«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Vse za šalo«.

Božični prazniki v Narodnem gledališču. Letošnji božiček prinese krst slovenskega glasbenega dela »Vse za šalo«. Skladatelj voj. kapelnik Jiranek je po dolgem iskanju po najprimernejšem besedilu s pristnim slovenskim humorjem našel zaželeno pri našem igralcu Danilu Gorinšku. Snov je zajeta iz svoj čas širrom znanega dogodka na našem Jadranu. Nastopi blizu 50 oseb; v eni sedmih glavnih vlog nastopi tudi ga. Brumen-Lubejeva. Skozi vsa tri dejanja pestra uprizoritev je inscenirana po načrtih ljubljanskega inž. arh. Franca v Harastovičevi režiji. — Krstna predstava je določena na večer sv. dne. — Istega dne popoldne se ponovi še vedno priljubljena komedija »Pesem s ceste«, v kateri namesto zbolelega Blaža nastopi Verdonik. Na Štefanovo popoldne ponovitev zelo zabavne operete »Boccaccio«, zvečer pa se prvič ponovi Gorinšek-Jirankova opereta »Vse za šalo«. — Za obe popoldanski predstavi veljajo znižane cene.

Sport

Smučarsko prvenstvo sveta 1939

Mednarodna smučarska zveza FIS že petnajst let prireja svetovno prvenstvo. Prvič je bilo to prvenstvo izvedeno v okviru Zimskih olimpijskih iger v Chamonixu v francoskih Alpah l. 1924, tako da je prav za prav treba v olimpijski ideji iskati začetek te velike zimske konkurence. Prva leta so bile na sporedu svetovnega prvenstva le klasične discipline, to je tek na 18 in 50 km, skakanje ter kombinacija obojega. Najprej so potem dodali tekme oddeljenj četvorice smučarjev, kjer je vsaki tekkel po 10 km. Končno pa je Anglija dosegla kljub hudemu odporu Skandinavcev, da je bil na spored sprejet tudi smuk in slalom ter kombinacija smuk-slalom. S tem pa je tudi že prišlo do delitve smučarskega prvenstva na dva dela, klasičnega in alpskega, posebno ker so Norvežani in drugi nasprotniki alpskih tekmovalcev kot prireditelji FIS-inega prvenstva odklanjali smuk in slalom.

Tako smo imeli od l. 1931. dalje celo vrsto deljenih FIS-inih prvenstev. Le l. 1933. je Avstrija v Innsbrucku priredila svetovno prvenstvo v vseh disciplinah, l. 1936. je imela pa Nemčija v Garmisch-

Partenkirchnu popoln spored v okviru IV. zimskih olimpijskih iger. Žalibog se je baš tu začel spor med FIS-o in Mednarodnim olimpijskim odborom v pogledu definicije smučarskega amaterja. Posledica tega spora bo najbrž, da so bile te igre poslednje, ki so imele popoln smučarski spored. Se istega leta so se vršila tekmovanja v alpskih disciplinah posebej v Innsbrucku. Svetovno prvenstvo v Chamonixu je zopet obsegalo vse panoge smučarskega sporta, že naslednje leto pa je bil dvojni spored: na Finskem (klasično) in v Švici (alpsko).

Radi tega bo svetovno prvenstvo 1939 v Zakopanah na Poljskem še bolj zanimivo. Sodelovali bodo tudi naši smučarji, posebno ker smatrajo to za pripravo za priredbo FIS-inega prvenstva l. 1941, za katero se JZSS poteguje. Zakopane, nekoč mala planinska vas, so sedaj mesto s 25.000 prebivalcev, in to predvsem na račun sporta, poleg tega pa predstavljajo mednarodno privlačno točko za sportnike poleti in pozimi ter nudijo ves komfort, kakor si ga le more kdo zaželeli.

Smučarska šola v okolici Maribora

Tudi letos bo takoj po praznikih otvorila smučarska šola v neposredni bližini mesta Maribora. Vodil jo bo smučski učitelj Vili Beziak, ki je svoj čas kot prvi iz Maribora začel nastopati kot smučarski tekmovalec.

Tudi slovenski nogometaši pretehtajo večjo samostojnost

Pod tem naslovom je prinesla beograjska »Politika« zanimivo poročilo iz Ljubljane. Dopisnik poroča, da so povodom teije hrvatskih klubov za samostojnost hrvatskega nogometnega sporta tudi ljubljanski nižjerazredni klubi sklicali konferenco vseh sportnih klubov iz Ljubljane, ktere so se udeležili zastopniki vseh slovenskih klubov, manjkali je le delegat mariborskega okrožja. Po živahni diskusiji je bilo sklenjeno, da se naj ustanovi v Ljubljani specialni odbor, v katerem bodo zastopani vsi klubi Slovenije. Na konferenci se ni razpravljalo o upravičenosti neupravičenosti hrvatskih zahtev, poudarjeno je pa bilo, da slovenski klubi ne bodo dovolili, da bi postali objekt kakršnega koli sporazuma med JNS-om in NP-om. »Politika« predvideva tudi slično konferenco klubov mariborskega okrožja.

Tečaj MFVN za smučarje

Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je sklenilo, prirediti v svrhu propagande smučarskega sporta tečaj za smučke tekmo-

valce, od 11. do 31. jan. 1939 na Pokljuki pri Bledu. Interesenti morajo vložiti prošnjo na MFVN, taksirano z din 10, preko JZSS v Ljubljani najkasneje do 5. jan. Prošnje, poslane po drugi poti, se ne bodo upoštevale. Pogoji za vsakega kandidata je, da obvlada smučsko tehniko in da ima popolno smučarsko opremo.

Udeleženci tečaja bodo dobili od MFVN prosto stanovanje in hrano ter polovično vožnjo III. razr. od svojega stalnega bivališča do postaje Lesce-Bled in nazaj. Za potovanje je treba izkoristiti vozno ugodnost za turistične kraje in kupiti na odhodni postaji obrazec K 13.

MEDDRŽAVNE TEKME MADŽAROV

V februarju bo madžarska nogometna reprezentanca odigrala tri tekme, 19. v Lilleu, 21. v Parizu in 26. v Bruslju. Prvi dve se bosta odigrali kot medmestni, tretja pa kot meddržavna tekma. V marcu se bodo srečali v Parizu z reprezentanco Francozov, nato pa bodo v Corku igrali proti Ircom. Tekma s Škotsko je radi gostovanja Škotov v Kanadi preložena na l. 1940. v Budimpešto.

s. Jugoslovan Stelcer, boksar welter kategorije, bo 4. ali 7. jan. gostoval v Pragi, kjer bo nastopil proti češkoslovaškemu prvaku E. Hrabaku.

s. Dr. Sarosi, sloviti srednji napadalec Ferencvarosa, je izjavil novinarjem, da se bo v najkrajšem času umaknil kot aktivni nogometaš ter se bo popolnoma posvetil svojemu poklicu. Madžarski zvezni kapetan dr. Dietz pa pravi, da je madž. nogometni sport mnogo preveč navezan

na dr. Sarosija, da bi ga lahko pustil umakniti se, ne da bi storili funkcijariji vse, da bi ga zadržali.

s. Inozemskim nogometnim igralcem bo prihodnje leto baje zabranjeno udeleževanje v Franciji. Zveza je že stopila v stike z vlado ter opozorila na škodo za francoski sport, ki bi iz tega utegnila nastati.

s. Tretje kolo tekmovanja za Angleški pokal se bo odigralo 7. januarja.

s. Belgijski rokoborci so v Bruslju premagali Francoze v razmerju 3:2.

s. Svetovni plavalni rekord, ki ga je postavil Nemec Joachim Balke v prsnem plavanju na 500 m v času 7:23,3, ni bil priznan, ker je Balke svoj poizkus, rušiti svetovni rekord, prepozno prijavil. V razpisu je bilo namreč samo plavanje na 400 m in Balke je plaval 100 m dalje, kar bi bil pa moral 3 dni poprej javiti, da bi se mu rezultat lahko upošteval.

Šah

Turnir v Hastingsu

V petek, 28. dec., bo župan angleškega mesta Hastingsa otvoril letošnji božični turnir, ki postaja že tradicionalen. Vsega skupaj se je prijavilo 125 igralcev, ki so razdeljeni v različne odseke. Kdo bo igral v glavnem turnirju, ki se ga udeleži tudi Vasja Pirc, smo že pisali. Jugoslavijo pa bo zastopal na turnirju še en naš mojster. V sekciji A (t. j. po kvaliteti drugi glavni turnir) igra naš mojster König poleg Nemcev Miesesa in Saemischea, Holandcev Prinsa in Van Scheltinge, Italijana grofa Sacconija, Litvanca Luckisa in Angležev Abrahamsa, Lista in Hoenlingerja. Kakor vidimo, ima König precej znane nasprotnike, vendar lahko računamo, da bo zasedel vsaj tretje mesto. V tretjem turnirju igra Holanec Van Doesburgh in Morrison, Madžar Fuester in Belgijec Perlmutter, ki je poleg prvoimenovanega favorit.

Partije z »Avro« turnirja

Grünfeldova obramba.

(6. kolo v Haarlemu 14. nov.)

Beli: S. Flohr Črni: Botvinnik
1. d4, Sf6 2. e4, g6 3. Sc3, d5 4. Lf4, Lg7 5. e3, 0—0 6. cxd5, Sxd5 7. Sxd5, Dxd5 8. Lxc7, Sa6 9. Lxa6, Dxc2 10. Df3, Dxi3 11. Sxi3, bxa6 12. 0—0, Lb7 13. Se5, f6 14. Sd3, Tie8 15. Sc5, Lf3 16. Sb3, Kf7 17. Tfcl, Tac8 18. Kf1, e5 19. Sd2, Ld5 20. e4, Le6 21. d5, Lh3+ 22. Ke2, Lh6 23. Tc3, Lg4+ 24. f3, Ld7 25. a4, Li8 26. Te4, g5 27. Tac1, g4 28. Kd3, Ld7 29. b3, Lh6 30. Ld6, f5 31. Te7, Kf6 32. Tcic5, Txc7 33. Txc7, Lc8 34. Txa7, Kg6 35. Le7, Lxd2 36. Kxd2, fxe4 37. d6, Kf7 38. d7, Lxd7 39. Txd7, Te7 40. Txe7+, Kxe7 in remis.

Niemcovičeva obramba.

(5 kolo v Zwolle 13. nov.)

Beli: dr. Aljehin Črni: P. Keres
1. d4, Sf6 2. e4, e6 3. Sc3, Lb4 4. e3, d5 5. Sf3, 0—0 6. Ld3, c5 7. 0—0, Se6 8. a3, Lc3 9. bxc3, b6 10. a4, cxd4 11. cxd5,

Dxd5 12. exd4, Lb7 13. Tfcl, Tfd8 14. Lg5, Tac8 15. Dd2, Se7 16. a5, Sg6 17. axb6, axb6 18. h4, Td7 19. Ta7, Lc6 20. Txd7, Lxd7 21. Se5, Se8 22. e4, Db7 23. Sxd7, Dxd7 24. h5, Si8 25. d5, exd5 26. cxd5, h6 27. Le7, Sd6 28. Te5, Sc4 29. Lxc4, Txc4 30. Lxif, Kxf8 31. d6, Tc6 32. Td5, f6 33. Td3, Tc8 34. Db4, b5 35. Td5, Ta8 36. g3, Kf7 37. Kh2, De6 38. Dd4, Td7 39. Dd3, b4 40. Td4, Td8 41. Dg6+, Kf8 42. Dh7, Kf7 in remis.

š. Bivši študenti Oxforda in Cambridgea so se pomerili v šahu. Zmagali so »Cantabrians« (t. j. študenti Cambridgea) s 7,5:4,5. Med igralci je bilo tudi nekaj znanih imen v angleškem šahu. Alexander in Tylor sta remizirala, Milner-Barry je premagal Wheatcrofta, Mitchell in Sergeant pa sta si tudi delila točke.

š. Med Bogoljubovim in Eliskasesom bo pričel match 4. jan. 1939. Igrala bosta 20 partij, in sicer v raznih mestih Nemčije. Eliskases velja v tem matchu za favorita.

š. Dr. Aljehin je te dni odpotoval v J. Ameriko, kjer bo imel več simultank. Poleg tega pa se bo udeležil tudi svetovne šahovske olimpiade, na kateri bo igral za Francijo na prvi deski.

š. Match dr. Euwe-Botvinnik. Šele sedaj se je izvedelo, da sta se v Amsterdamu sporazumela za match oba vele mojstra. Definitivni termin matcha za enkrat še ni določen. Polovico matcha bosta mojstra odigrala v Rusiji, polovico pa v Holandiji.

Križanka št. 13

	1	2	3	4	5	6	7	8
I								
II								
III								
IV								
V								
VI								
VII								
VIII								
IX								
X								
XI								

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. del obleke; II. geološka doba; III. zaimek; ameriška država; IV. obluba; V. že dvakrat filman roman; VI. vrsta mehkužcev; VII. časovna enota; listina; VIII. krivulja; IX. struja; predlog; X. dva soglasnika in en samoglasnik; zaimek; XI. dva vokala; zapreka.

Navpično: 1. obrt; 2. jadranski otok; relativen pojem; 3. zaimek; Cankarjeva zbirka, ki je doživela žalosten konec; 4. priganjač; 5. oddelek; zaimek; mesto ob Kaspiškem morju; 6. mesto v Peruju; ploskovna mera; nihalnica; 7. staro združenje obrtnikov; oseba iz sv. pisma; 8. električen tečaj.

Kultura

Krstna vprizoritev domače operete

Slovenska operetna produkcija je sicer stara in izvira iz prejšnjega stoletja,endar se ne more ponašati z večjim številom del, ki bi pomenila več kakor eksperiment. Mnoge med njimi so doživele le eno samo vprizoritev, nakar so bile pozabljene in se jih sedaj nihče več ne spominja. Nekatere so zašle v pozabljenost zaradi glasbe, še več pa zaradi libretov. Tako so nekatere glasbeno izvrstne, toda komponirane na libreto, ki jim že vnaprej onemogoča trajnejši obstanek. Prav libreto pa je pri opereti vsaj tako važen, kakor je glasba.

Nova slovenska izvirna opereta »Vse na šalo«, ki bo doživela v nedeljo zvečer v našem gledališču krstno predstavo, je ena med prvimi lahko ponaša poleg boljše, moderne operetne glasbe tudi z borim, živahnim in prikupnim libretom, ki ga je napisal pesnik in gledališki igralec g. Danilo Gorinšek, dočim je skrbel glasbo g. kapelnik Josip Jiranek. Tako libreto kakor glasbi se pozna, da sta avtorja gledališka praktika, ki poznata potrebo odra in vse, kar je potrebno za učinkovit odski uspeh.

Zgodba nove operete je sodobno živahna, polna zapletljivosti, besedne in si-

tuacijske komike ter dobro karakteriziranih oseb, ki bodo učinkovale že same po sebi. Skozi vsa tridejanja, od katerih se odigrata dve na našem Jadranu, tretje pa na Gorenjskem pod sivimi gorskimi velikani, se vijejo dogodivščine, ki se ta-

zapletajo in prepletajo, da nazadnje že ne vemo več, kdo je kdo in kdo ni, dokler se končno ne razpletejo popolnoma naravno in seveda »srečno«, kakor v opereti pač mora biti.

Glavna osebnost nove operete je slovenski Amerikanec Bogatec s sestro, ki pride na oddih v staro domovino ter si želi najti obenem primerno življenjsko družico, ki se ne bi poročila z njim zara-

di dolarjev, ampak zaradi resnične ljubezni. Enaka želja prevzema tudi njegovo simpatično sestro. Toda v stari domovini ne najde miru; vsakdo bi se jima rad približal, vsak bi ju rad na svoj način iskoristil. Zato zbežita na Jadran pod tujim imenom, da bi končno našla oddih, ki sta ga iskala. A prav tam najde nekoga, ki se že izdaja za bogatega Amerikanca. To jima le olajša »incognito« in zagotovi mir pred nadlegovalci.

Prav v tem je tudi glavni zapletljaj operete, dasi je še več stranskih. Na Jadranu najde Bogatec in njegova sestra vsak svoj par, ki sta ga prišla iskat čez Atlantski ocean. Seveda je do končne zaroke treba prestati še mnogo preizkušenj, kakor jih je potrebno v vsaki opereti. Ko je vse tako lepo zasnovano in se klobčič niti že popolnoma zaplete, se prenese dogajanje v tretjem dejanju na Gorenjsko, kjer se razplete v happy end.

K temu Gorinškemu libretu je napisal g. Jiranek zelo učinkovito glasbo, ki se razen v orkestru in v zboru uveljavlja prav posebno še v solih, duetih, tercetih itd. ter v popevkah, ki si bodo gotovo takoj pridobile popularnost. Tako ima ta nova opereta vse pogoje, da uspe ne samo v Mariboru, ampak da si utre pot tudi na druge naše operetne odre. Zato je za nedeljsko krstno predstavo veliko zanimanja in bo gledališče gotovo razprodano že vnaprej.

Gospodarsivo

Za povzdigo kmetijstva ob severni meji

GOSPODARSKI USTROJ JE TREBA ZASNOVATI NA VZAJEMNI NAČRTNI ZADRUŽNI PODLAGI — NAŠI SEVERNI MEJI KMETIJSKO ŠOLSTVO

Kmetijstvo je najvažnejši činitelj narodnega obstoja. Tuji kapital je razbremenjeval našega obmejnega kmeta, ki je zabredel v neznošen položaj, da ni prešel do popolnega propada. Naše kmetijstvo je v tem času zadobilo hud udarec. Pretirano prekupevalstvo in dobičkarstvo nekaterikov je šlo preko skrajnih meja zlasti pri kmetijskih pridelkih in živini. Kmetu, ki se mu ni nudila pomoč v tem bednem položaju, se je vedno slabše godilo in izgubljal je tisti pogum, ki smo ga ob meji najbolj pogrešali. Če se danes ozremo na te kmetije, ko prehaja naš obmejni kmet v gospodarsko izboljšanje, vidimo, da na njih še manjka mnogo, kar bi bilo za današnje razmere umestno. Obmejno kmetijstvo je še vedno na prenizki strokovni stopnji. Kmečka strokovna izobrazba še je premalo prodrla v kmečkodelavske sloje. Potrebna je preorientacija načina pospeševanja kmetijstva v posameznih strokah. Ob meji je opaziti naravnost zgrešeno obdelovanje posestev, ki sloni še vedno na nekakšni starokopitnosti, ki ne dopušča, da bi zlasti mlajši ljudje posegli po strokovnejšem načinu obdelovanja. Preorientacija sedanjega načina kmetijstva je nujna. Izvedba tega bi zahtevala mnogo dela in strnitve vseh gospodarskih sil in zmožnosti. Ob pogledu na kmetijski položaj in ustroj ob meji se sprašujemo, čemu nerodovitni pašniki, čemu velike gozdne golčave, poraščene

s trnjem, čemu močvirnati travniki itd. Zemlja postaja radi nepravilnega obdelovanja in premalenkosti gnojenja vedno manj rodovitna. Raznim poljskim kulturam se posveča premalo pažnje: travniki so po večini skrajno zanemarjeni, prav tako tudi sadonosniki. Varčevanje je najvažnejša podlaga za vsestranski gospodarski napredek. Najti je treba primernih poti, kako zasnovati gospodarski ustroj na vzajemni zadrugi podlagi. Neobhodno potrebno je, da temu posvetijo vso skrb za to poklicane stanovske strokovne in zadrugi organizacije. V zadnjih letih je za to pokazala svojo dobro voljo Kmetijska zbornica in upamo, da bo prišla skoraj tudi do dejstev, da se zasnuje bodoči gospodarski aparat na načrtni podlagi v zaščito gospodarskih koristi, dostojen napredek in procvit kmetijstva ob meji. Naši severni meji je nujno potrebno, da se uvede kmetijsko in gospodarsko nadaljevalno šolstvo v vsaki občini. Treba je pritegniti naše obmejno učiteljstvo, ki je doslej le stalo ob strani. Da bi se za ta pereči problem naše severne meje končno usposobila res prava kmetijska generacija, je nujno potrebno, da se ustanovi ob meji kmetijska šola, ki bi bila dostopna tudi revnejši kmečki in viničarski mladini. Kaj nam pomaga ves naroden idealizem in dobra volja, ako se nas gospodarsko ne bo dvignilo.

Uspehi bolgarskega zadrugništva

ŠIROKOPOTEZNE AKCIJE BOLGARSKEGA ZADRUŽNISTVA ZA GOSPODARSKO OSAMOSVOJITEV.

Bolgarija spada med najbolj aktivne zadrugno-gospodarske usmerjene dežele. V razmeroma kratki dobi devetnajstih let je dosegla na polju nabavljalnega in kreditnega zadrugarstva velike uspehe. Njihov Savez »Naprej« pa si ni zastavil le naloge praktičnega značaja, ampak stremi in deluje tudi za to, da seznani mladino z zadrugno ideologijo, čemur so namenjena predavanja, krožki, izleti itd., kakor tudi stalno prizadevanje za uvedbo učnega načrta z obveznim predmetom »Zadrugarstvo« na vseh šolah.

Nabavljalno zadrugarstvo vztrajno in dosledno koraka nasproti svojemu cilju: prirediti si proizvodnjo in tako uravnovesiti obe gospodarski nujnosti, v katerih okviru vlada danes popolna zmeda iz edinega razloga, ker ni proizvodnja podali prirejena potrošnji.

Nedavno je to njihovo zadrugarstvo v tem pogledu doseglo izredno velik uspeh z gradnjo dveh sladkornih tvornic in tako prevzel preskrbo sladkorja trem četrtinam potrošnikov. Kolikega pomena je ta korak za bolgarski narod, moremo z lah-

koto razumeti tudi mi, oziroma prav mi jugoslovanski konsumenti sladkorja, ki spadamo med najnižji sloj zadetih potrošnikov. Ni to le posledica naših edinstvenih socialnih razmer, ampak prav toliko tudi visoke cene tega tako pomembnega hraniva, ki je, kot znano, na tretjem mestu v vrsti nujno potrebnih redilnih snovi. Naš narod utrpel radi tega v biološkem oziru dovolj velik davek.

A bolgarsko potrošno zadrugarstvo je poseglo še globlje v gospodarstvo. V letošnjem oktobru je pričela z gradnjo tvornice za gumijeve izdelke, v kar je vložila 8 milijonov levov; mesečna kapaciteta bo 1¼ milijona levov. Da se je Savez »Naprej« odločil za to industrijo, težji vzrok v pomanjkanju tega blaga. Tudi tukaj je materialni uspeh nedvomno zagotovljen. Važnejše od tega pa je moralno ozadje — mednarodnega zadrugnega sodelovanja. Tvornico so namreč zgradili s pomočjo Zveze nabavljalnih zadrug v Švedski.

Zadruga centrala »Naprej« je s tem izpričala resnico o velikih ciljih, ki jih ima

zadrugarstvo, po drugi pa potrdila lastno veliko življenjsko zmožnost in ugled, ki ga uživa v inozemskih zadrugnih krogih, v tem primeru v očeh tako važne organizacije kot je Zveza nabavljalnih zadrug Švedske, torej v eni zadrugno najbolj naprednih zemelj, kjer je že velik del narodnega premoženja v zadrugnih rokah.

V svesti si, da je že čas za uveljavljanje zadrugnih načel tudi v drugih industrijskih vejah, si je »Naprej« izbral proizvodnjo gumijevih pridelkov, ki v Bolgariji tako primanjkujejo. Izkušena švedska tovarišica mu bo v tem v vsestransko korist.

V tem novem uspehu bolgarskega zadrugništva je tako pomembna klica, da jo bomo mogli pravilno oceniti šele po nekaj letih njenega praktičnega dela. Celokupen narod bo imel od tega korist, zato je to res narodno delo, ki mu je Peter Penčev, direktor centrale, o priliki posvečenja temeljnega kamna naslovil med drugim tudi te-le, tudi za nas značilne besede: Z napravo te tvornice mi ne gradimo industrije, katera bo živela od zaščitnih carin in z drž. pomočjo. Taki so uspehi, če se narod nasloni nase — na samopomoč. Tudi naše (jugoslovansko) zadrugarstvo je že precej razvito in tudi pri nas bi že bil čas, da bi posnemali bolgarske brate.

g. Dražba kožuhovine v Ljubljani bo 23. jan. v prostorih Ljubljanskega velesejma. Dražbo prireja lovskoprodajna organizacija »Divja koža«, ki ima direktne zveze z inozemskimi odjemalci. Namen te organizacije je, da pomore lovcom do čim ugodnejšega vnovenja lovskega plena. Dobro blago pošiljajte na naslov: »Divja koža«, Ljubljana-Velesejem.

Filatelija

Žigovanje znamk vnaprej

V zadnjem času vzbuja vedno večjo pažnjo tudi v Evropi zbiranje znamk, ki jih poštne uprave že vnaprej žigosajo po vzorcu Zedinjenih držav. Sev. Amerike, kjer se število pristašev filatelije te vrste ceni na nekaj milijonov. O pomenu precancela v USA in njegovih različnih vrstah dobimo vsaj nekaj pojma, če vemo, da so ugotovili nad 300 tisoč napačnih tiskov, ki so obdelani v 7 katalogih. Številni specialni listi in specialna filateljska društva posvečajo temu zbiranju te vrste znamk največjo pažnjo. Evropski filatelisti pa doslej temu področju še ne posvečajo dovolj pažnje. Vnaprej žigosane znamke ima Francija, Belgija, Luxemburg, Nizozemska in v Ameriki Kanada, toda uporabe teh znamk v USA ni presegla še nobena država. Takšno žigovanje znamk se smatra za ustrežljivost poštne uprave do trgovskega sveta, hkrati pa si prihrani mnogo dela tudi v lastnem poštne podjetju. Uporabo precancela najdemo pri velikih trgovskih hišah v USA, kadar odpremljajo velike cenike, prospekte, časopise, kataloge in

pod. Trgovske hiše, ki se poslužujejo precancela, dosežejo velik dobiček v času, ker odpremljajo svoje pošiljke, ki nanje same lepijo znamke, naravnost na železniške postaje, ne da bi jih nosile na pošto, zaradi česar zadostuje tudi manjše število osebja.

Precanceli se v različnih državah vidi na različne načine. V Franciji so opremljene take znamke s polkrožno natiskom »Affranchis Postes«. Belgija in Luxemburg pa uporabljata okvirnat žig z označbo mesta in leta. V USA imajo kar cel sistem precancel-tipov in za filatelista je naravnost užitek, prilagajati svojo zbirko tem različnim tipom. V bistvu razlikujemo dve vrsti precancela: tiskane in ročne žige. Enotna je za obe vrsti obveznost, da je med dvema vodoravnima črtama naznačeno ime mesta in države. Pri tiskanih precancelih razlikujemo dve skupini: poslovno in electro. Od obeh vrst vzbujajo poslovna (prints) večje zanimanje, in mnogi filatelisti so se posvetili zbiranju samo te vrste. Je pa tudi mnogo pogrešenih tipov, ki se ne morejo uvrstiti v ta sistem.

f. Nova filatelistična država. Grenlandija je dobila 1. decembra svoje prve znamke. Doslej so delale tamošnje pošte z danskimi znamkami. Doslej so izšle znamke v 7. vrednostih.

f. »Hiša poštne znamke« v Franciji. Po dolgi pogajanji so francoski filatelisti in trgovci z znamkami ustanovili takomenovan »Maison du Timbre«, ki ga tvorijo Zveza fr. filatelističnih društev, Filateljska akademija in najvažnejši trgovci z znamkami. Namen ustanovitve je olajšanje in poenostavljenje odnosov med zbiralci, društvi in trgovino z znamkami, propaganda za filatelijo, pospeševanje raziskovanja in zatiranje zlorab. Sedež »Hiše poštne znamke« je v Parizu. Njeni člani so: utemeljitelji z enkratno poklonitvijo po 500 frankov, člani z letnim prispevkom med 50 in 500 fr. in člani z letno članarino 50 fr. Po svojem namenu je ta ustanova podobna Državni filatelistični zvezi v Nemčiji.

f. Francoska dobrodelna znamka za 1 frankov je nedavno izšla in je njen dobiček namenjen zatiranju tuberkuloze.

f. Velika Britanija je izdala dve novi znamki s podobo kralja Jurija VI.

f. Francoska serija novejših znamk z Merkurjevo glavo se počasi izpopolnjuje, ker nadomeščajo »sejalko« z novimi znamkami. Tako so umaknili iz prometa stare znamke za 5, 10, 15, 20 in 25 centimov.

f. Dobrodelno znamko v korist študentom je izdala Francija.

f. Stare znamke je zbiral, ker je bil vnet filatelista, angleški arhitekt Heath, pa jih je zamešal z novimi — tako se je vsaj izgovarjal pred sodiščem, ker je bil obtožen, da je uporabljal stare znamke za frankiranje pisem. Obsojen je bil na 1500 din globe.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

107

Zgodba mojega življenja

Bili smo takrat v Sinaji in jaz sem se pripravljala na svoje vsakoletno potovanje v Tegerisee, na obisk k mami. Karol je bival še v Potsdamu. Seveda smo morali vse svoje načrte opustiti. Občutek nemira in strahu, ki je naenkrat zajel ves svet, je vzbudil v nas željo, da se ne bi ločili, ampak ostali skupaj kakor čreda ob bližajoči se nevihti. Posebno je čutil stric potrebo, imeti nas v svoji bližini. Zato smo se večkrat na dan zbirali okoli starega gospoda, ki je postajal vedno šibkejši, sključen in po svojih čudnih gibih, ki so izražali nekakšen strah, ves izgubljen. Čutila sem njegovo zaskrbljenost, ko je spoznal, da je upanje na mirno poravnavo v avstrijsko-srbskem sporu vsak dan manjše.

In točno mesec dni po sarajevskem atentatu, dne 28. julija, je padla kocka: usoda je odločila vojno in Avstrija ter Srbija sta izdrla sabljo.

Tako se je pričel mir trgati na kose. Prestrašeni smo se spogledali in se vprašali, kam bo vse to vodilo. Vžigalna vrstica je bila zapaljena; kdo bi mogel preokrovati, kaj vse bo uničila?

Ah, že takoj v začetku se je dogodilo najbolj bolestno med stricem in med menoj: potem, ko je trajalo toliko let, da sva postala prijatelja, je skopal 28. julij med nama prepad, in stala sva neizprosno vsak na svoji strani.

Mentaliteta in pripadnost človeka silita v vojni

do neverjetnega radikalizma. Nenadoma vstane v moškem in v ženski narodna zavest v vsej svoji ostrini in sili k določenim odločitvam. Tedaj ne more nihče ostati nevtralen ali celo vsaj neodločen.

Aunty, o kateri bi bil človek že dolga leta mislil, da se je iznebila svoje narodnosti in je hvalila vse francosko in angleško celo na škodo nemškega, je stala nenadoma pred nami kot najpopolnejša Nemka. Iz njenih ust se je glasilo samo še »Deutschland über alles!« »Gott mit uns!« in podobno, česar ji seveda nisem zamerila, saj sem bila tudi sama vse svoje življenje nacionalistka. Meni je dejala, naj se pripravim na zlom Anglije, ker sedaj prihaja pač vrsta na Nemčijo in vlado nemškega naroda nad svetom v dobrobit vsega človeštva. Bilo mi je zelo težko, da bi ji ostala dolžna odgovor na njene besede, toda morala sem se izogniti vsaki diskusiji, ker nisem hotela, da bi dajala povode za prepri.

Še bolj bolestno je bilo razmerje med menoj in med stricem. To razmerje je pretrgalo tako težko ustvarjene medsebojne vezi, in to prav v tako udobnem času, ki je bil — čeprav tedaj še nismo vedeli — zadnji čas njegovega življenja. Kadar je razvijal svoje misli, sem nemo čutila, da ne morem biti več na njegovi strani. In vendar je tako rad govoril z menoj.

Toda tu je bilo še nekaj: Romunija se je vidno oddaljevala od smeri, ki ji jo je bil začrtal njen prvi moderni kralj, in ker sem imela poseben dar, da sem se mogla popolnoma vživeti v položaj svojega bližnjega, tudi ako je bil moj nasprotnik, sem se bolestno zavedala, kako bridko mora biti za sivega starčka čutili vsak dan bolj pojemanje narodovega zaupanja,

medtem ko je pričel narod v meni vedno bolj čutiti simbol svojih upov. Skoraj vsa Romunija je obrnila trojni zvezni hrbet in se z napetim pričakovanjem obrnila vsa navdušena na stran trojnega sporazuma. Kljub temu pa stric ni nehal biti prepričan, da more pričakovati njegova država vse dobro samo ob strani tistih, katerim je on posvečal vse svoje zaupanje. Pa tudi moj mož je bil v tem prepričan apostol svojega velikega prednika. Toda on je molčal in bil je romunskemu narodu zapečaten knjižica. V meni je ljudstvo videlo najboljšo poročstvo za krenitev v tisto smer, v katero je samo težilo. Meni se je to zdelo kot velika previdnost božja, in še sedaj bi rada zdrknila na kolena iz hvaležnosti do usode, ki me je storila eno z narodom v najusodnejši uri zgodovine. Kako lahko bi se bilo zgodilo tudi drugače! Kako bi bila potem mogla vzdržati napor bolesti, ako bi videla, da se moja država bojuje proti moji rojstni domovini! Bog me je tega obvaroval.

Kadar gledam nazaj na tiste dni, moram misliti na Nietzschejevo modrost: »Tistega ljubim, ki postane od sramu rdeč, ako vidi, da so kocke padle v njegovo korist, in vpraša: ali sem morda sleparski igralec?«

Ne, ne, jaz sem bila vedno poštena, toda sreča mi je naklonila izpolnitve, ki so presegale moje zasluge.

Dne 28. julija je napovedala Avstrija Srbiji vojno, dne 1. avgusta so se pričele sovražnosti med Francijo in Nemčijo. Dne 2. avgusta se je odločila Italija za nevtralnost. In sedaj je prišla vrsta na Romunijo, da se odloči, kajti njeni zavezniki so bili nestrpni in nas zasipali z vprašanji. Med Berlinom, Dunajem in Bukarešto so neprenehoma švigale brzojavke.

Zenski kotiček

Božična razpoloženja

RAZMIŠLJANJE O BOŽIČNEM VEČERU, O RADOSTI IN TRPKOSTI LJUDI, KI NAJ BI BILI DOBRE VOLJE.

Zgodnji mrak pada na zemljo. Ljudi vseh slojev se je polastilo praznično razpoloženje. Sveti večer je noč. Na ulicah je že vse živo, toda nihče ne stopa počasi. Nekateri kupujejo še to, kar bi težko pogrešali čez praznike, drugi darila onim, ki so jim dragi in bi jih hoteli razveseliti, ta hiti še h krojaču, oni zopet k znanču, da še pravočasno zaželi vse najboljše. Tu in tam vidimo še koga, ki hiti skozi ulice, stiskajoč pod pazduho smrečico, katera pač ne sme manjkati. Doma nestrpno čakajo otroci, ki neprestano razmišljajo, ali pač ne bo morda oče pozabil na smrečico, ki je njim glavni simbol Božiča.

Polagoma se ulice praznijo. Ljudje izginjajo v svoje domove, ki so danes bolj razsvetljeni in topli nego druge dni. Kmalu vidiš le še stražnika, zakasnelega obrtnika ali pa reveža, ki te s pretresljivim glasom prosi pomoči. Ta večer so človeška srca odprta, polna lepote in nagnjenja k dobremu in le redkokdaj iztegne zaman berač svojo roko. Naj bo tudi njemu noč lepota. V kavarnah in gostilnah vlada praznina. Le tu in tam sloni kakšen samec ali vdovec in razmišlja o božičnih večerih pred davnimi leti, ko je v krogu svojih domačih, stoječ pod božičnim drevescem zapel iz srca: »Sveta noč, blažena noč!« Da, tudi on je bil nekoč mlad, srečen, ljubljen in pogrešan. Danes

nima nikogar, nihče ga ne pogreša. In danes je vendar svet večer, ko hiti vsak k svojim, ko si tako iz dna srca zaželi vsakdo toplino domačega ognjišča. Skrit opazovalec bi lahko videl marsikatero solzo, ki tiho polzi preko lica, slišal marsikateri otožni vzdih. »Gorje mu, kdor v nesreči biva sam, a srečen ni, kdor srečo vživa sam«, pravi Gregorčič. In res je! Vsi tisti, ki imate družine in boste v toplem domačem krogu obhajali svet večer, spomnite se osamelega znanca ali prijatelja, ki živi brez doma in brez srečnih in lepih sanj o božični noči, hitite po njega in ga povabite v svoj krog. Osrečili ga boste, vrnil mu sanje nekdanjih dni. Sami boste pa uživali v svojem dobrem delu.

Okna na domovih so nočjo nenavadno dolgo razsvetljena. Skozi zavese se vidi božična drevesca, na katerih trepetajo drobni plamenčki božičnih sveč. Ne vidimo pa, toda slutimo, da je za temi zavesami nočjo tudi mnogo srečnih človeških src. Pozabljene so skrbi vsakdanjosti, ali pa vsaj odrinjene. Božič je. Leto se bliža h koncu, uprimo pogled v bodočnost, novemu letu naproti, v nadi, da bo lepše in srečnejše.

Božični večer prehaja v božično noč. Zvonovi zapojejo, ulice in ceste zopet ožive. Zemljani se odpravljajo k polnočnici. Luči v domovih ugašajo.

Ko si boš izbirala moža...

1. Preizkusi dobro samo sebe, preden si poiščeš moža. Vsako dekle ni nadarjeno za zakonsko ženo in mater.
2. Dobro preračunaj, koliko dohodkov bo imel tvoj mož. Nič hudega ni, če začeta z malim, a že naprej mora biti narejen proračun. Čisti računi — dolgo prijateljstvo.
3. Nikoli ne vzami moškega samo zato, ker si vanj zaljubljena. Če ni skupnih interesov, se poslovita.
4. Ne moži se s človekom, ki ti ne ugađa, čeprav ima milijone. Pomisli, kako dolgo bo morala živeti z njim.
5. Če spoznaš moškega, ki ti je všeč,

premisli tole: njegov družabni položaj, njegovo sposobnost za zaslužek in njegove duševne darove.

6. Nikoli ne vzami človeka, ki je izbirčen v hrani in ki neprestano govori, kako dobro je kuhala njegova mama. Grenil ti bo življenje.

7. Če naletiš na vsestransko ugajajočega moža in te moti samo to, da ne čutiš do njega prave ljubezni, ga ne zavrnij takoj. Ljubezen se mnogokrat pojavi takrat, ko je že ne pričakujemo več. Je posledica daljšega spoznavanja in navedno tudi dolgo, drži.

Kaj vam kazi obraz?

Črne pike so v življenju, kakor tudi na polti neprijetne. Proč z njimi! Danes izpregovorimo o pikah, ki vam kaziijo polt, zakaj teh se laže znebite kakor črnih pik v življenju.

Najprej si povejmo, kaj so prav za prav te črne pike. To je majhna plast tolšče z rjavim končkom v razširjenih znojnicah.

Predvsem morate uporabljati milo, ker

to desinficira povrhnjico (kožo). Da pa ne prenesete bacilov, ne uporabljajte nikoli umivalne krpe, temveč vedno samo košček vate, s katerim vsako mesto namilite, potem pa vato izmenjajte.

Ali pa delajte takole: Držite obraz nekaj minut nad paro, da se koža omehča. Potem iztisnite črne pike, toda ne s prsti ali celo z nohti, tudi ne s pinceto. Ovijte si oba kazalca nekolikokrat s tenko ga-

zo in lahno stiskajte mesto, kjer je črna pika. Če se ne da iztisniti, jo rajši pustite. Ženske si pogosto iztisnajo tudi take pike, ki prav trdo sedijo; ko jih iztisnejo, ostane luknjica v koži ali pa rdeča pika, ki jo je zelo težko odpraviti. Potem ovijte koničasto leseno paličico z vato in jo namočite v citronov sok, ako je vaša koža preveč suha, ali pa v 90odstotni špirt, ako nimate mastno kožo. Z namočeno paličico se lahno dotikajte izpraznjenih znojnic, da se zacelijo in desinficirajo.

Naročnicam »Večernika« in vsem onim, ki se zatekajo v naš kotiček in ga prebirajo, želimo srečne božične praznike!

Kuhinja

Lešnikovi čolniki. Vzemite 14 dkg presnega masla, 18 dkg moke, 10 dkg sladkorja z vanilijo in 14 dkg fino stolčenih lešnikov. Vse to prav drobno zdrobi ter pridene še 2 rumenjaka in žlico svež smetane. Hitro naredi testo, ga zvaljaj za pol prsta na debelo, položi na pločevino, pomazi z jajcem, potresi z debelo stolčenim sladkorjem in speci. Pečeno razreži na posvevne koščke.

Čokoladne prestice. Iz 15 dkg ostre moke, 15 dkg presnega masla, 5 dkg sladkorja, kakaa, 1 jajca in ščepca cimeta zamesimo na hitro gladko testo. To testo mora pol ure počivati, nakar naredimo iz njega prestice, ki jih zložimo na dobro namazano in potreseno pekačo ter spečemo v precej vroči pečici svetlorjavo. Ko se prestice ohladi, jih prevlečemo s čokoladnim ledom.

NORMA SHEARER (MGM)

Praktični nasveti

Čajne madeže odpravimo s posode z milom in kuhinjsko soljo.

Ključke in drugi predmeti iz medi, pa tudi posoda, dobe svoj nekdanji lesk, če jih po čiščenju odrgneš s prerezanim ali nastrganim surovim krompirjem. Potem pa jih zgleda še s suho cunjco.

Lakirane predmete čistiš z mešanico iz enakih delov lanenega olja, vinskega cveta (špirta) in terpentina.

Preproge dobe sveže barve, če jih pred pometanjem potresemo z vlažno soljo, izprašimo in otremo s krpami, ovlaženimi s slano vodo.

Iveri

Ženski daj prav — pa bo uvidela svojo krivico.

Zardevanje je nekaj, česar se ne moreš navaditi, pač pa odvaditi.

Večkrat šele takrat zvemo, kako koga radi imamo, kadar ga užalimo.

Vsako srečo uživamo trikrat: ko jo pričakujemo, ko jo v resnici imamo in ko se je spominjamo.

Dober okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol.

Op. Reg. I. 4/300734

DARMOL

Pasja zadeva

Anton Ingolič.

Med Andrejem Štibalom, nižjim uradnikom na okrajnem načelstvu, in Valentinom Trobejem, orožniškim narednikom, ki sta stanovala s svojima številnima rodbinama tako, da sta imela skupno dvorišče, je že od nekdaj ležalo nekaj, kar je povzročalo, da se je vsak prepil med njunima ženama ali vsaka praska med njunimi otroki spremenila v strahoviti besedni boj med njima samima. Posebno neznosno je postalo njuno sožitje, ko si je kupil narednik Trobej za pol mesečne plače krasnega bernardinca in ga privezal tako, da je je lahko sprehajal pod okni njegovega pa tudi Štibalovega stanovanja. Tako je Štibal zagledal vsako jutro najprej njegovega psa in ga je moral videti tudi opoldne in zvečer, ko je odhajal v službo ali se vračal iz nje, poslušati pa ga je moral tudi pozno ponoči. To mu je postajalo od dne do dne neznosnejše, pa ne, ker bi bil sovražnik psov. Narobe! Toda Trobejev Mok ga je spominjal njegovega lepega fundlandca, ki ga je pred desetimi leti prav ta Trobej, ki je bil tedaj še navaden orožnik, naznanil, ker je v času strogega pasjega zapora letal brez nagobčnika in je prišel konjederec in mu ga

vzel. Zdaj pa ima prav ta človek prekrasnega psa.

Lepega dne se je razneslo po mestu, da se po mestnih ulicah potika stekel pes. Že nekaj mesecev je bil sicer proglašen pasji zapor in Štibal, ki je kot dezinfektor z okrajnim zdravnikom bedel nad zdravjem meščanstva, je imel že tako veliko dela in skrbi, da je ta čas nekoliko pozabil celo na Trobeja in njegovega Moka. Ko se je pa tistega dne vračal popoldne iz službe, se mu je odprlo. Našel jo je! Vrata s ceste na dvorišče je pustil odprta se postavil pred večna vrata in čakal. Dolgo je moral čakati, naposled se je le pritepel mimo po cesti pes. Pri odprtih vratih je nekoliko obstal in ziedal na dvorišče; ko je opazil tovariša, je stekel k njemu. Bil je mršav in grd pes, sestradan, da so se mu videle kosti. Mok ga ni bil nič kaj vesel, začela sta lajati in se zaganjati drug v drugega.

Tedaj je Štibal poklical ženo in Trobejeve otroke in zagnal velik vrišč: »Poglejte, to je tisti stekel pes, o katerem so danes pisali časniki! Naženite ga! Pa takoj!«

Prav tedaj je tudi Trobej prišel iz službe, in ko je slišal, za kaj gre, se je sprva obregnil, češ saj ni stekel, naj ga samo pogleda, kako dviga visoko rep; ker pa Štibal le ni dal miru, ga je skušal spraviti z dvorišča. Toda pes se je tudi

vanj zaganjal in ga celo ušcipnil za nogo, preden jo je pobrisal.

Zdaj je Štibal slovesno zahteval: »Mok mora stran, ker ga je ogrizel stekel pes! In sicer takoj! To zahtevam kot tvoj sosed in tudi kot dezinfektor!«

Trobej seveda ni hotel dati psa in je trdil, da pritepenec ni bil stekel. Toda Štibal je stvar gnil dalje in lepega dne je dobil Trobej obvestilo, da mora odvesti psa h konjedercu. Preklinjal je, toda kot mož postave se ni mogel upirati postavi. To je bil velik praznik za Štibala! Skričal se je za okni in se muzal sosedu, ki so ga oblivale solze, ko je z Mokom zapuščal domače dvorišče. A to še ni bilo vse: tudi Trobej sam je moral na preiskavo in dali so mu šest injekcij proti steklini; po prvi je preklinjal Trobeja, po drugi mu je grozil z revolverjem, po tretji se je spomnil na njegovega fundlandca, po naslednjih pa je sklenil, da bo odslej pustil vsakega psa lepo na miru, pa če bo imel nagobčnik ali ne.

Čez mesec dni je šel h konjedercu po Moka. A konjederec je povedal, da bo moral biti po zakonu še enajst mesecev pri njem, še prej pa mu mora plačati za dosedanje oskrbo po osem dinarjev na dan. To je bilo po zakonu! Trobej ni mogel drugega, kakor poslušati zakon. Plačal za Moka enomesečno hrano in stan, potem se poslovil od njega in uaročil

konjedercu, naj ga rajši spravi na oni svet, ker nima toliko denarja, da bi plačeval še dalje. Tako je prišel ob psa! Domov se je vrnil ves divji. Tekal je po dvorišču in grozil Štibalu, češ da ga bo pri priči zgrizel. Štibal ga je nekaj časa opazoval, potem pa zagnal silovit vrišč: »Glejte, ljudje, Trobej je stekel! Saj sem rekel! Pes ni bil zdrav! Pridite, da ga zvežemo in odpeljemo v bolnišnico!« Ko je Trobej to slišal, se je nenadoma umiril, Štibal pa je stopil čez čas k njemu in mu pokazal uradno listino; dejal mu je s komaj vidnim nasmehom: »Poglej, Valentin, to sem dobil! Uradno te moram eno leto opazovati! Takoj, ko opazim na tebi kaj nenavadnega, te moram javiti oziroma spraviti v Celje. Če bi pa umrl v tem času, moram poslati tja tvoje možgane, da jih preiščejo. Prijatelj, če nisi stekel, potem daj mir in bodi lepo pameten!«

Tako gospodu Trobeju ni preostalo drugo, kakor da je stisnil pesti in zobe, a tako, da tega ni slišal in opazil Štibal, sicer pa se je obnašal, kakor da se ni bilo nič nevsječnega zgodilo, pa naj mu je bilo še tako hudo za Mokom in naj ga je Štibal gledal še tako izzyvalno. Za leto dni je imel pasji zapor, in sicer najstrožjega.

Ma! položi dar domu na oltar

Mariborske drobne vesti

Električna centrala pri Bajgotu na Poh.

Kakor se nam poroča, namerava tekstilno podjetje J. Hutter in drug v Mariboru zgraditi pri Bajgotu na Pohorju nad Rušami hidroelektrično centralo, ki naj preskrbuje električno energijo za njene tekstilne obrate v Melju.

Silotovna naprava naj bi se izgradila za proizvodnjo okoli 3000 k. s. Padeč, ki je na razpolago, meri okoli 600 m. Ker bi množina vode v potoku, čigar voda se bo uporabljala za pogon centrale, v suhem času ne zadostovala za navedeno potrebo, se namerava zgraditi jez za primerno rezervo vode. Prenos sile je nameravan v podzemeljskem kablu z visoko napetostjo.

Z ozirom na to, da se padeč 600 m da le redko izkoristiti, bo silotovna naprava izredno visokotlačna in predstavljala vzoren proizvod najnovejših tehničnih pridobitev.

Gradnja bo trajala dve leti in bo pri njej dobilo nekaj sto delavcev zaposlitev.

m. **Podporno društvo za revne učence v Mariboru** je obdarilo za božič 788 potrebnih otrok po šolah in zavetiliščih, in sicer 356 dečkov in 332 deklic; razdelilo je 325 parov čevljev, 192 deških, 145 dekliških oblek, 131 deških srajc, 120 spodnjih hlač, 119 dekliških srajc, 114 hlač; v celoti je razdelilo društvo 1146 komadov, poleg tega še 16 dtc. žepnih robcev in 190 m raznega blaga, 3 plašče, 78 čepic, 5 parov nogavic. Tudi med letom je preskrbelo društvo nekaj zelo potrebnih otrok in odraslih z obleko, obutvijo in z raznim blagom. 1614 dinarjev je izdalo društvo za popravilo čevljev. Vsem dobrotnikom društva, ki so na kateri koli način pripomogli k obdaritvi najpotrebnejših, se društvo najtopleje zahvaljuje.

m. **Na simfoničnem koncertu, ki ga priredi Glasbena Matica v Sokolski dvorani 11. I. 1939**, bo nastopil tudi pevski zbor GM z izbranimi skladbami iz slovenske glasbene literature. Orkester Glasbene Matice, pomnožen z godbo 45. ppolka, pa bo izvajal Mihevčevu uverturo, Novakovo Slovaško suito in Čajkovskega „Patetično simfonijo“. Dirigent Drago Sijanec.

m. **Novo vodstvo mariborskega Aero-kluba**. Na zadnjem običnem zboru Aero-kluba v Mariboru je bil za predsednika izvoljen Peter Škofič, za tehničnega vodjo pa Edgar Košak.

m. **Električna luč v Pesnici**. Pesnico so elektrificirali. V četrtek zvečer so zagorele v naselju okoli kolodvora prvič električne žarnice.

m. **Osebnosti**. K predstojništvu mestne policije v Mariboru je premeščen A. Lazarevič, doslej na banski upravi v Ljubljani. K okrajnemu načelnstvu v Ljutomer je premeščen g. Premru od tukajšnjega obmejnega policijskega komisariata.

m. **Elektrika v Senjorjevem domu**. Včeraj je prvič zagorela električna luč v Senjorjevem domu.

S sodišča

Svetomartinski amaconki

Slovenjegraške ženske so ponavadi zelo energične; nič takega ni, če katera kedaj pretepe moža. Samo take stvari ostanejo doma, čeprav bi si lahko vsak možakar poiskal zadoščenja na sodišču. Mož si misli, boljše zapreti ena vrata, kakor jih pozneje lisoč, in raje molči.

Kocpek Matija pa ni mogel molčati. Kar se mu je zgodilo, je bilo skoraj malo prehudo. Takole pripoveduje obtožnica:

Med Matijo Kocpekom in njegovo 46-letno ženo Marijo so bili prepiri na dnevnem redu; kajti Matija je stalno popival. Tako je bilo tudi letos neki četrtek v majniku. Najprej sta trčila v Kranjčevi trgovini pri Sv. Martinu pod Vurberkom, kjer se je žena sprila nad moža, ga ozmerjala in ga napodila domov. Matija se je čutil užajenega: potegnil je nož in zamahnil proti ženi. Priskočila sta trgovčeva sinova in mu izmaknili nož. Tako se

Zanimivosti

Božična noč na novi zemlji

KOLUMBOV DOŽIVLJAJ V BOŽIČNI NOČI 1492.

Dve ladji - jadrnici plujeta ob obali otoka Hispaniola — danes Haiti — »Santa Maria«, kapitanova ladja, in manjša »Nina«. Na obeh plapolata španska zastava. Morje je mirno, zrak nepremičen, topel; južno nebo trepeče z neštetimi zvezdami.

Kapitan je moral prebdeti mnogo nemirnih noči in je utrujen. Zdaj mora za nekaj časa izročiti krmilo enemu izmed častnikov in si privoščiti malo počitka. Oblečen se zlekne na svojem ležišču, razmišlja in buli napol čuječ predse.

Kolumbu je danes šele šestindeset let, a njegovi lasje so že vsi beli in za visokim čelom postaja vedno večja pleša. Na njegovem močno razoranem obrazu z dolgim, ostrim nosom in fino izoblikovanimi ustnicami so sledovi prestane bolezn. Toda Kolumb danes ne misli na to, prevzemata ga veselje in ponos nad doseženim uspehom.

Božična noč! Skoro pet tednov je minilo, odkar je zapustil s svojima ladjama luko Palos in nad dva meseca so pluli čez prostrani Ocean, ne da bi bili videli kopno. Končno so le zagledali otok Guahani — prvo postajo k cilju. (Kolumb ni namreč nikoli dognal, da ni — kot je mislil in želel — dosegel Indije). Vrstili so se drugi otoki z izrednimi vtisi, nepoznanimi rastlinami in rjavimi ljudmi, ki so bežali pred belimi mornarji kot pred groznimi pošastmi. Šele počasi so se približevali »belim bogovom«.

In zdaj je Kolumbovo spremstvo že na poti h Kaziku Guahanagariju, ki je s tako prijaznostjo povabil kapitana. Ali bodo dobili tukaj bogate zaklade, ki so jih končno zvalili na dolgo pot? Doslej jih je pot varala.

Božična noč! Tako daleč so danes od praznovanja krščanskega sveta! Tropiko nebo lije nežne pramene skozi okna v ladijin trup in svež nočni veter se radovedno poigrava z nenavadnim vozilom. Na otoku kipé proti nebesnemu svodu pisane kokosove palme. Božična noč! Kolumb misli na svoje rodno mesto Genoa. Tam so polne ulice ljudi in genoveški otroci bingljajo z malimi zvončki. Taka je tamkajšnja navada. Kolumb se vidi ob materini roki; tudi on zvoni in se veseli njegovega glasu.

A — kaj je to? Ali še zvoni zvonček? Kolumb se naglo obrne na svoji postelji, se dvigne in steče na krov. Ladja se giblje tako nenavadno. V njenem trebuhu se nekaj lomi. Mimo kapitana beži mornar. Sliši se klic. Hkratu je na krovu vse živo. Baklje goré. Kaj se je pripetilo?

»Santa Maria« je popolnoma v oblasti struje, ki jo nese od otoka. In zdaj je naselja na nasipini. Treba je čakati jutra, da se reši moštvo in blago, ker ladja se ne da rešiti. V najtežjem primeru bo treba plavati. A to ne bo potrebno, ker »Nina« je že poslala rešilni čoln. V njem sta vrla častnika Diego Azana in Pietro Gutierrez. Čoln vesla proti otoku z namenom, da zaprosita Kaziko Guahanagari za pomoč.

ni nič hudega zgodilo. Mož se je na videz pomiril in se odmajal proti domu. Za njim je odšla tudi žena. Med potjo pa jo je srečala hči Zofija Bauman iz njenega prvega zakona in ji povedala, da jo je njen oči napadel z nožem. To je bilo za ženski preveč. Oborožili sta se — stara s konjsko vprego, mlada pa s kolom in prelepi starega Matija na mrtve viže. Med drugimi poškodbami sta mu zlomili tudi neke členke na rokah in mezinec. Zaradi tega sta prišli obe ženski, Kocpekova in Baumanova pred sodišče, kjer sta dejanje deloma priznali in se zagovarjali z razburjenjem.

Ker sta se obtoženki in poškodovane poravnali že doma, je sodišče obsodilo obe ženski na pogojno kazen. Dobili sta vsaka po mesec dni zapora, pogojno za dobo enega leta.

× **Stolico za zaščito pred napadi iz zraka** so ustanovili na vseli nemških univerzah. Ta predavanja bodo morali poslušati vsi slušatelji ne glede na to, na katero fakulteto so se vpisali, in seveda delati tudi izpite.

Kralj otočanov je poln sočustva do ponesrečenih in je imel vse solzne oči. Takoj pošlje k čolnu nekaj svojih ljudi. »Resnično«, piše Kolumb v svojih spominih, »ti divjaki ljubijo svojega bližnjega kot sami sebe, so prijazni in brez vsake lakomnosti.« Karika zbere flotiljo podložnikov, ki takoj spravijo vse na varno in rešijo moštvo.

Toda kljub rešitvi je Kolumb zamišljen in potr. »Santa Maria« je zanj izgubljena. Tretja jadrnica »Pintha« je pri odkritju prvega otoka zbežala. Kaj, če je njen kapitan odjadral v Španijo po slavo in bogato plačilo? Kaj, če bi »Nina« odpovedala in onemogočila povratek? Ne, to se ne sme zgoditi! Nazaj, čimprej nazaj.

Toda pred odhodom je treba določiti moštvo, ki naj ostane tukaj do njegovega povratka. V naglici, zgradijo trdnjavo, ki naj bi ščitila to moštvo pred neukrotljivimi Karaibi. Topovi »Santa Marie« morejo biti tukaj zelo koristni. Vzidajo jih v trdnjavo po vseh predpisih takratne umetnosti.

Med ostalim moštvom, ki je pod poveljstvom Diego Azana ostalo na otoku, je en zdravnik, en krojač, več topničarjev in več izvrstnih vojakov. Ti prvi kolonisti, štirideset po številu, se oskrbe z različno hrano, raznovrstnim orodjem in orožjem »Santa Marie«. Velikodušni Kaziga prevzame nad moštvom protektorat.

Preden se Kolumb poslovijo, krsti kolonijo z »Nadividad«, ali po naše Božič. Tako ne bodo kolonisti nikoli pozabili, da se imajo za svojo rešitev zahvaliti divjim otočanom o božični noči.

Nova točka ameriškega sleparja

Rokohitce Albert je v avgustovski številki smotre »Nature« razgalil prav zabav-

no spretnost, ki zadnje mesece planta po Ameriki in bo gotovo v kratkem prišla tudi k nam.

Ko se dvigne zastor, vidimo moškega na odru, opremljenem edino s stolom in šolsko tablo, na sredi pa trapez. Občinstvu javi, da bo čudežna telovadka kazala silo svojih mišic in obenem reševala najtežje matematične naloge, ki jih bo kdo od nje zahteval. In res, mila in mlada trapezistka vstopi, spleza po gladki vrvi na trapez, nato pa naznani, da je pripravljena napraviti na pamet kateri koli račun, ki ga ji kdo blagovoli zadati.

Medtem ko visi s trapeza na rokah in se ozira v ozadje pozorišča ali pa proti gledalcem, medtem ko leži na prečki boždišni vzrak ali trebuški, medtem ko stoji z rokami oprta na drog in moli nogo kvišku, naredi v nekaj trenutkih še tako zamotane matematične operacije. Predstavljač sam ne stori tega s tako naglico na črni plošči.

Telovadki je namreč dodeljen odlični računar, skrit za kuliso. Ta sliši problem, ga urno razreši in telefonira znesek gimnastinji, ki ima v kodrastih laseh prikrit sprejemnik, zvezan z brzoračunarnjem po žicah, ki tečeta skozi trapezne vrvi. Želi se končata v njenih rokavih v bakreno ploščico, pritrjeno v njeni dlani ob začetku palca. Kadar želi trapezistka zveze, pritiskne bakreni ploščici na stikali v trapezu. To se ji posreči v slehernem položaju.

nk.

PARISKO PREBIVALSTVO.

Spričo raznih preizkušenj, ki se opravljajo po izidu, so se uradne številke pariskega stanovanstva po štetju iz leta 1936, objavile šele dve leti kasneje: 2,829,746 duš, torej manj za 61,274 od štetja pred petimi leti. Nasprotno pa je v predmestjih naraslo za 90,386 enot. Zanimivo pa je to, da je ženstva več, tako v mestu kakor v predmestjih. V Parizu: 1,558,965 žensk in 1,270,781 moških; v predmestjih: 1 milijon 117,836 žensk in 1,015,385 moških.

Ne pozabi naročnine!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 60 par; najmanjša pristojbina za te oglase je din 6.—. Družbo prekliči dopisovanja in žensitovaniški oglaš dno 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno obliavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga je vpisati v listu skupaj z naročilom ali ga po poštini položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanjka za 3 dni.

Razno

ZASTONJ DOBITE

zanimivo ilustrirano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: Karmah, Zalec. 3143

JEDILNE IN SPALNE SOBE sperane, poltirane, pleskane ter kuhinjske, najmoderneje opreme po najnižjih cenah. Mizarstvo in zaloga pohištva Kompara, Aleksandrova 48

LOEWE-RADIO!

MINERVA-RADIO!

Najodličnejše božično darilo! Dobi se tudi na obroke pri Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44. 3648

2500 DIN

potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na »Anos«, Maribor, Orožnova. 91

POSTELJNE ODEJE.

posteljno perilo, pernice, zglavnike, madrace, koce, posteljno perje, puh, inleti, najcenejše v specialni trgovini A. STUHEC. — Stolna ulica 5. 1147

POSTELJNO PERJE

od din 8.— naprej, kemično čiščeno, se dobi pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. 3029

IZ LASTNE PLETARNE

»Mako« perilo, najhigieničnejše za otroke, dame in gospode, izdeluje po meri tekoni 6 ur, tudi v veliki izbiri: »Luna«, samo Glavni trg 24.

FOX-KREMA

in voščeno parketno ličilo je zadovoljstvo vsake skrbne gospodinje. Manjši izdatek, lahko delo, dober uspeh. 3177

RES PRAKTIČNA

BOŽIČNA DARILA

zo znižanih cenah kupite le pri Srečko Pihlar, Gosposka ul. 5. 3783

Oglašujte!

SETA

VLOŽEK

varuje noge, čevlje in nogavice

Prvovrstno kosovno apno porabno tudi zlasti v kemične svrhe

dobavljajo v vagonih pošiljkah

apnenice Ant. Birolla v Kresnicah

Cene konkurenčne

Pisarna

Ant. Birolla, Ljubljana, Dalmatinova 10

Otročiči, matere, ačeti!

Obišite **NOVO SLAŠČIČARNO** v Gosposki ulici št. 2

SLADKORČKI ČOKOLADA Vedno sveže prvovrstno pecivo

Se tonlo priporoča

Ivan Tomovič, slaščičar

Ah, jo! Kako je to hudo, denarcev mi premalo bo. Kar hitro zmislim reč si eno, pametno, kot še nobeno: Obleke, čevlje in perilo preiskal bom (če bi kaj bilo). Obleko staro molji žro, z denarjem pa je zdaj hudo. Kar ni za mene več za rabo, starinarni Grajski ni preslabo. Obleke, čevlje, plašče, vse od mene, otrok in žene! Raziranih dam čevljev 5, da nov bo vsaj en par že spet. Če sukni strgan je rokav, ah, kaj zato, saj mi ni žal, kar hitro v Grajsko pohitim, da zopet zanj denar dobim. In če pohištva preveč imam, kar tja v Vetrinjsko ga peljam. Če novo si blago želim, tudi po nizki ceni vse dobim. Zato si prav dobro zapomnite: v Grajski starinarni vse do bite!

GRAJSKA STARINARNA, Maribor, Vetrinjska ulica 10.

Bilance in davčne napovedi

izvrši strokovno in diskretno specialni biro

EKONOMIST Aleksandrova 12, Telefon 25-34

KAPPEL najodličnejši mali pisalni stroj ne sme manjkati pod božičnim drevescem. Dobite ga tudi na obroke pri Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44. 3649

BOŽIČNE KEKSE prave domače, odprti suhor, šartilje, potice in druga peciva kupite najboljša za praznike v pekarni Čebokli, Glavni rg 9. 3878

Glavna zaloga pristnih **KRANJSKIH KLOBAS** tvrdke K. Jarc, Ljubljana, **JOS. ŠINIGOJ** delikatesna trgovina, Maribor, Aleksandrova 18. 3907

ALI ŽE VESTE da najboljša vino dobite le v gostilni »Prešernova klet« v Gosposki ulici. 3948

KOLESARJI POZOR! Zima je tu — in najbolj ugodni čas za generalno popravilo koles — in sicer: emaliranje, ponikanje in pokrovanje — in to po najugodnejših cenah in odplačilih. Zato se Vam toplo priporoča znana mehanična delavnica Drakler Rupert Vetrinjska ul. 11. 3958

IA, PREMOG (STEINKOHL) 6036 kalor. iz rudnika Tinsko-Podčetrtek dostavlja vsako množično s tovornim avtomobilom kamor koli po brezkonkurenčni ceni. Iv. Veršec, Podčetrtek. 4002

KARTOLEJ linolej, voščeno platno, kupite najceneje pri »OBNOVA« F. Novak, Jurčičeva 6. 4043

PRISTNI ŠVICARSKI SADNI KRUH po potrebi se tudi dostavi. 1 kg din 14.—. — Pekarna Scherbaum. 4072

IŠČE SE KVARTET za Silvestrovo, vprašati A. Turnšek, Limbuš. 4110

POHIŠTVO: vsakovrstna izdelava po najnovejših novomodnih vzorcih 32. letnik, dobavljam po želji in naročilu. Mizarstvo »Erika« Franciškanska 12. 4111

MIZAR KOROŠEC Kopaliska ulica 11, se vljudo priporoča. 4112

DAMO ki sem jo v sredo popoldne opazoval v kavarni Jadran in pri odhodu ogovoril, prosim za naslov na upravo Večernika pod »Slučaji«. 4134

NAJCENEJE zidate in dobite načrte in projekte, če se obrnete na gradbeno podjetje Marko Stuhec, pooblaščen zidarSKI mojster, Ivanjkovi pri Ormožu (zraven kolodvora). 4169

POSOLJO hipotečno, prvo mesto, na nezadolženo hišo iščem. Ponudbe upravi pod »25.000«. 4124

Imam na zalogi **RAZNOVRSTNO POHIŠTVO** po najnižjih cenah in želim vesele božične praznike sem svojim strankam. Mizarstvo Kolarič. Zaradi selitve hiša Ptujška 187 poceni na prodaj. 4173

NAJBOLJŠA IN NAJCENEJŠA VINA ZA DOM dobite pri Senici, Tattenbachova, Traminec, silvanec, rizling, rdeči burgundec, mozlavec z znatnim popustom, zlasti za praznike. 4140

SPREJEMAM V POPRAVILO snežne čevlje in galoše. Kodrič, Koroška 32. 4152

Ugodno prodam **SPALNICO** iz črešnjevega lesa. Vprašati v trafiki na Gosposki ul. 24. 4139

Prodaj 4 pare lepih, velikih **JELENOVH ROGOV** Vprašati hišnico: Zrinjskega trg 5. 4160

AUTO FORD 6 limusinski, 800 kz. 4 cilindrski, 4 vrata, prevoženih 17.700 km, prodaj Novak, Gosposka 37. 4166

RADIO, 5 CEVEN »Telefunken« poceni na prodaj. Naslov v upravi. 4170

»**KNJIGA ZA VSAKOGAR**« okoli 30 zvezkov, ilustrirana, zelo zanimiva, ugodno na prodaj. Naslov v upravi. 4162

TISKARNA
LITOGRAFIJA
KNJIGOVEZNICA
ANILINSKI TISK
OFFSETTISK

BAKROTISK
KAMENOTISK
NAKLADA NOVIN
PLAKATIRANJE
PIROFANIA

Telefon 25-67, 25-68, 25-69

MARIBORSKA TISKARNA

D. D.

MARIBOR - KOPALIŠKA ULICA 6

PRIMA LJUTOMERSKA IN BIZELJSKA VINA lastni pridelek, nudi gostilna »Turista«, Betnavska 39, Cez ulico od 5 litrov naprej 1.— ceneje. 4148

Vsi, ki želijo za praznike **RES DOBRO VINO** naj si ga nabavijo pri »Framski kapljici«, Mlinska 15. 4155

POŠTEN. SOSTANOVALCA sprejemem v zračno sobo. Gosposka 37. 4182

SPREJEM. SOSTANOVALCA Trubarjeva 9/I. 4162

IZ DEBELE volne za smučarje plete po naročilu samo pletarna Vezjak, Vetrinjska 17. 4286

TRGOVCI POZOR! Hišo z dobrodošlo trgovino v predmestju Maribora ugodno prodam radi družinskih razmer. Naslov v upravi. 4192

Prodaj

VINO Ljutomer-Jeruzalemčan, zelo dobro, od 5 l naprej 4 din 7.50 v Košakih za tovarno »Mirim«, Golunder. 4034

Radi selitve takoj na prodaj dobro ohranjena kompletna **SPALNICA** in kuhinja zelo ugodno. Vprašati: Tvorniška 12. 4035

OPREMLJENA TRGOVINA se prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 4021

IZVRSTNO STARO IN NOVO VINO po 9 in 8 din od 5 litrov naprej pri Dernač, Meljski hrib št. 33. 4086

VINO od 5 litrov naprej se prodaj v vinogradu R. Kiffmann, Košaki 52, nasproti Wögerer po din 7.— liter. 4095

NOVI ŽELEZNIČARSKI PLAŠČ. Rajčeva 13, levo. 4126

VEČ GLINASTIH PEČI poceni na prodaj. Naslov v upravi. 4154

Kupim

Kupim kompletno **SPALNICO** v dobrem stanju, ponudbe z navedbo cene na upravo pod »Dom«. 4108

TOVORNI AVTO 3 tonski, v dobrem stanju, kupim. Ponudbe pod »Tovorni avto«. 4159

Stanovanje

Sprejem **DVA GOSPODA** na hrano in stanovanje. Pobrežje Lovska ulica 1. 4010

Gospodična se **SPREJME NA STANOV.** takoj ali s 1. januarjem. — Meljska cesta 47. 4099

Odda se takoj **SOBA IN KUHINJA** Studenci, Kralja Matjaža ul. 47. 4104

Renovirano **4 SOBNO STANOVANJE** pripravno za podnajem ali privatno pisarno, se takoj odda. Vprašati: Hišnica, Koroševa 2. 4119

Oddam **SOBO IN KUHINJO** Studenci, Slomškova 9. 4121

STANOVANJE soba in kuhinja, se da v najem. Pobrežje, Sokolska ul. 19. 4136

2 SOBNO STANOVANJE s shrambo, 1. nadstropje, se odda s 1. januarjem v najem. Vpraša se: Maribor, Magdalenska ul. 33/II. 4144

VELIKA SOBA in kuhinja se odda takoj. Streliška 1. 4146

Oddam **SOBO IN KUHINJO** mirni stranki brez otrok. Čopova ulica 25, Pobrežje. 4147

S 1. januarjem oddam v Studenci **STANOVANJE** soba in kuhinja z velikim vrtom mirni, dostojni stranki. Zlata Brišnik, Slovenska 11. 4150

STANOVANJE soba in kuhinja, oddam. Karl Marksova 22, Studenci. 4141

VEČ STANOVANJ oddam s pritliklinami. 120 din Naslov v upravi. 4156

VEČ STANOVANJ za oddati v novi hiši. Vprašati Ptujška c. 35, Tezno. 4285

DVA GOSPODA sprejem na celo oskrbo s 1. januarjem. Meljska 29. 4188

Stanovanje išče

Iščem **2 ALI 3 SOBNO STANOVANJE** v sredini mesta, ponudbe z navedbo cene pod »Točni plačnik«. 4109

2 SOBNO STANOVANJE s kopalnico v centru se išče, prednost nova zgradba s 1. februarjem ali 1. marcem 1939. Ponudbe na upravo lista pod »Nova zgradba 33«. 4142

Službo išče

AGILEN FANT se želi učiti za natakarja. Zmožen kavčije. Naslov v upravi »Večernika«. 4077

KNJIGOVODJA-KORRESPONDENT trg. akad. z dolgoletno prakso, verziran v kartot, knjigovodstvu, perfekten v slovenskem in nemškem ter srbohrv. jeziku, slov. in nemški stenografiji, ima prakso tudi v ekspediciji in blagajniških poslih, želi s 1. febr. 1939 premeniti službo. Cenj. ponudbe pod »Zmožen knjigo vodja« na upravo lista. 4102

Sprejem **VSakovrstno SLUŽBO** položim kavčijo 5000 din. Ponudbe pod »Zanesljiv« na upravo. 4132

Službo dobi

SLUŽKINJA mlada, pridna in poštena dobi mesto. Trgovina Mlakar, Tezno, Ptujška cesta. 4168

Iščem mlado, **LEPO UČENKO** ki ima veselje do glasbe in petja. Osebo se je predstaviti kapelniku, Grajska klet, Maribor. 4172

Sprejem marljivega **KROJAŠKEGA** VAJENCA(-KO) Orožnova 3. 4187

Soba odda

VELIKA OPREMLJENA SOBA se odda s 1. januarjem 1939. Mesečno din 300. Luč in kurjava po dogovoru. Naslov v upravi. 4062

Opremljena, separirana **SOBA** z uporabo kopalnice se odda s 1. januarjem. Meljska cesta 63/II., desno. 4113

KLARINET. sistem »Böhm«, kupim. Rajčeva 13, Kokol. 4125

Oddam **OPREMLJENO SOBO** boljši osebni. Betnavska cesta 15. 4153

OPREMLJENO SOBO s posebnim vvhodom oddam boljšemu gospodu ali gospodični s 1.—15. januarjem. Kopalnica na razpolago. Židovska 12-I, pri Glavnem trgu. 4157

SOBO S ŠTEDILNIKOM takoj oddam. Stanko Vrazova Pobrežje. Vprašati Lovca, Glavni trg 4. 4161

LEPO, SONČNO SOBO s posebnim vvhodom oddam enemu ali dveh gospodoma Livada 5 pritličje 7. 1477

Sobo išče BOLJŠO SOBO s posebnim vvhodom in uporabo kopalnice v bližini parka iščem. Ponudbe na upravo pod »Kapetan«. 4176

Mad državni uradnik išče pri dobri družini zelo snažno separirano sobo

V CENTRU MESTA s 15. januarjem 1938. — Ponudbe je poslati na upravo »Večernika« pod »Soliden«. 4184

V najem

TRGOVSKI LOKAL se odda v najem s 1. jan. ali 1. febr. Tržaška cesta 1, gostilna Furlan. 4131

TRISTANOVANJSKA HIŠA velik vrt, sadno drevje in tria na prodaj ali se da v najem. Zelo ugodni plačilni pogoji. Vpraša se Obrežna cesta 25, Studenci. 4171

Posesti

NOVOZGRADBA 2 sobi, kuhinja, vrt, blizu postaje Tezno, din 30.000.

HIŠA Z GOSTILNO 5 oralov zemlje, din 56.00.

TRGOVSKA HIŠA z lokalom, 6 sob, dobra točka 70.000.

3 STANOVANJSKA VILA z vrtom pri kolodvoru Maribor, din 120.000.

VELIKA VILA novozgradba, 4 moderna, par ketirana stanovanja s kopalnico, 4 druga stanovanja, din 420.000.

VINOGRADNO POSESTVO 30 oralov, velik sadonosnik, din 130.000. — Posredovalnica »RAPID«, Gosposka ul. 28. 4178

Borza nepremičnin

„**Triglav**“ Aleksandrova 12, Telefon 25-34

kupi - prodaj - zamenja v tu in v inozemstvu hiše, tvornice, posestva, parcele, rudnike, itd. Obrnite se brezobvezno na poslovalnico!

LEPA POSEST

7 oralov ob železniški postaji v bližini Maribora na prodaj. Ponudbe pod »Izredna prilika« na upravo lista. 4075

2 STANOVANJSKA HIŠA se prodaj, 5 minut od postaje Tezno. Naslov v upravi lista. 4118

Pouk

SLOVENŠČINA, NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA, FRANCOŠČINA

po lahki, hitri metodi. Individualen pouk. Zajamčen uspeh. Aleksandrova 14/I., levo. 4120

Znanja želi

OKOLIČAN MARIBORA s stalno državno službo želi poznanstva z okoličanko ali Mariborčanko z nekaj gotovine, stalno službo obrnico ali vpokojenko radi skupnega gospodarstva in eventualne ženitve. Dopise pod šifro »Lepa in zadovoljna bodočnost« na upravo lista. 4101

Pridna, poštena in simpatična **KUHARICA** 34 let stara, se želi seznaniti s starejšim gospodom ali vdovcem nad 50 let, državnim nastavljencom. Ponudbe pod »Srečni zakon« na upravo. 4133

PRIJATELJSTVO želi upokojenka srednjih let z boljšim gospodom. Ponudbe na upravo pod »Soliden«. 4191

Dopisi

DRAGICA! Srečen Božič! 4078 Lenkovič.

PREVALJE. pismo prejela prepoznano, dvignite pismo v upravi pod »Tajna sreča št. 2 M. K.«. 4183

Čitajte „Večernik“

Naznanjamo tužno vest, da je dne 23. t. m. nenadoma umrl naš preljubi soprog, oče, sin, brat, svak, stric itd., gospod

Krepek Maks

strojevodja drž. žel.

Pogreb blagopokojnega bo v ponedeljek dne 26. t. m., ob 15. uri iz mrtvašnice na Pobrežju.

Maša zadušnica se bo brala v torek dne 27., ob 6. uri v cerkvi sv. Magdalene.

Pragersko, Maribor, Beljak, 24. dec. 1938.

Žalujoča soproga, sin, ter ostalo sorodstvo.

Abonenti se sprejmejo

Kosilo in večerja Din 13.—

Restavracija „ZAMOREC“

Večje industrijsko podjetje sprejme z dobro šolsko izobrazbo in z nekaj prakse mlado, moško

pisarniško moč

Lastnoročne prošnje je nasloviti na upravo pod »Industrija«. 4067

Tvrdba Justin Gustinčič naznanja cenj. občinstvu

otvoritev podružnice

na vogalu

Ptujske in Tržaške c.

in sicer trgovino s kolesi in njihovih deli ter mehanično delavnico. Mehanična dela in postrežba točna.

Po najkulantnejših in zmernih cenah se vam nudi in toplo priporoča zgoraj imenovana tvrdba.

Naročajte po pošti s pomočjo naših katalogov, ki jih dobite brezplačno!

Novoletna darila!

Din 235.—

B 53 Domača obleka, vatirani triko, svileni reveri, črna, zelena, plava, roza ali rdeča.

Din 345.—

B 54 Domača obleka, iz svilenega vzorčaste-ga matlasea, zvončast praj (Glocken).

Din 560.—

B 55 Domača obleka, iz težkega črnega krep marokena, ročno izvezena, kimono kroj.

Din 98.—

B 56 Pleten telovnik, fina volna z dolgimi rokavi, v raznih barvah po želji.

Din 118.—

B 57 Pleten volnen telovnik, z vpletenim vzorcem, fina mehka volna, dolgi rokavi, razne barve.

Din 148.—

B 58 Pleten volnen telovnik, fina mehka volna, dolgi rokavi, moderno pleten, v raznih barvah.

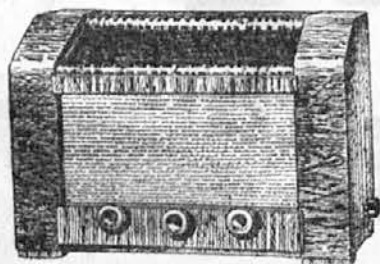
Kastner & Ohler

Zagreb, Ilica 416

Ako blago ne bi odgovarjalo, ga zamenjamo ali vrnemo znesek kupnine!

Veseli se cele družine sa Sachsenwerk Olympia Radioaparati

s kino-skala modeli 1939

so dospeli in se odlikujejo po izvrstni kvaliteti.

Posebne značilnosti:

Krasen, naraven ton,
Izraziti, polnodoneči bas.
Popolno izenačenje fedinga.
Sigurni sprejem kratkovalnih postaj.
Regulacija selektivnosti.
Kino-skala in magično oko.

Radio Maribor

r. z. z. o. z.

Maribor, Glavni trg 1, Tel. int. 26-48

Generalno zastopstvo in veletrgovina z radioaparati.

Zaloga vseh v radiofonijo spadajočih aparatov in njih sestavnih delov.

Strokovni radiolaboratorij.

Prodaja na mesečne obroke.

Zamenjava zastarelih aparatov.

Zastopstva:

Zagreb: Franz Polner, Radišina 20.

Ljubljana: Anton Birke, Mestni trg 9.

Celje: Ivan Jelen, Aškerčeva 3.

Ptuj: Jože Krupan, elektrotehnik.

Sl. Konjice: J. Pamich in H. Dobnik.

Novo otvoreno skladišče na vogalu Ptuijske in Tržaške ceste.

kjer se nudijo rabljeni železni predmeti, vsakovrstni stroji, orodje, kovine, jermenice, cevi, ograje, mreže, osovine, nosilke (traverze), konzole, ležaji, zobnata kolesa, tračnice, pločevina vsake debelosti, peči, vagoneti, električni motorji, avtomobili, jermeni, patent Bišofove lestve, vodovodni ventili, mlinske na prave, parni kotli, žage, tehtnice ter vsi dobro ohranjeni deli za zgoraj imenovane stroje in splošno predmeti za kmetstvo in obrtniško uporabo. Predmeti so v zelo dobrem stanju ter so cene istim zelo nizke ter vam je možno s tem prihraniti mnogo denarja. Za obilen obisk se Vam priporoča

Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14

novi skladišče na vogalu Ptuijske in Tržaške ceste.

Srečke

državne razredne loterije

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov

Valute

vseh držav

Vrednostne papirje

akcije, obligacije, srečke itd.

kulantno kupuje in prodaja:

Bančno kom. zavod, Maribor, Aleksandrova cesta 40

Vsa pojasnila brezplačno

2984

Posojila

posestnikom

Naložbe kapitala

v obliki posojil na realitete, z vključbo na I. mesto, maksimalnimi obrestmi, kakor tudi v industrijo in trgovino

Finansiranja in družabništva

vestno izvršuje:

van Kravos, Maribor

Aleksandrova c. 13.

Dražbeni oklic

Dne 11. februarja 1939., ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin:

zemljiška knjiga: Sv. Magdalena, vl. št. 836;

cenilna vrednost: din 325.178.50;

vrednost pritliklin: jih ni;

najmanjši ponudek: din 162.589.25.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 7. decembra 1938.

1040

Priporočila se

Točna posrežba!
Solidne cene!

**KOLODVORSKA
RESTAVRACIJA**

**ALOJZIJ
MAJČEN**
MARIBOR
Glavni kolodvor

Okraj Dravograd! Mežiška dolina!

Nove hranilne vloge, vsak čas takoj izplačljive, sprejema in obrestuje do 5 odstotkov ter daje kratkoročna posojila:

Hranilnica in posojilnica pri D.M. na Jezeru
v Prevaljah

M. Pschunder

urur, Maribor, Dvorčakova ul. 10

Božično darilo

ure, zlatnina, srebro itd. po najnižjih cenah

Vesele božične praznike in srečno Novo leto

želi svojim odjemalcem

I. VAN LAH špecerija - kolonijale - delikatesa MARIBOR, Glavni trg 10

TELEFON št. 25-03

Vesele
božične praznike
in
srečno novo leto

vsem svojim odjemalcem
želi

FOTO KIESER

Foto-atelier, amaterska trgovina, zaloga razglednic

Maribor, Vetrinjska 30

vis-à-vis Grajski kino

4184

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Aleksandrova cesta 47 (v lastni palači) naznanja smrtne slučaje svojih članov v mesecu novembru 1938.

Juršič Jakob, zasebnik, Maribor.
Založnik Ignac, obrtno-zadružni nadzornik, Maribor.
Skrjanc Marija, posestnica, Ljubljana.
Križanc Franc, upokojenec drž. žel., Maribor.
Zak Rudolf, upokojenec, Maribor.
Varlec Katarina, posestnica, Blatno, p. Globoko.
Marinšek Neža, postrežnica, Ruše.
Heričko Pavel, pečarski mojster, Maribor.
Vesnjak Jozefina, vdova po zavar. tehniku, Ptuj.
Voglež Marija, užitkarica, Globovbrod, p. Artiče.
Bren Josip, krojač, Gradec pri Litiji.
Anderlič Ema, preužitkarica, Kačji dol, Sv. Peter na Medvedjem Selu.
Votolen Kristina, viničarka, Ruše.
Kaučič Ivanka, zasebnica, Novo mesto.
Kuhar Jakob, preužitkar, Krčevina, p. Vurberg.
Rečnik Jurij, posestnik, Velka Mislinja.
Rajš Jožef, užitkar, Ločki vrh, p. Sv. Urban pri Ptuj.
Kučer Jožef, finančni nadzornik v pok., Studenci.
Jamnik Aleš, preužitkar, Selnica ob Dravi.
Osenjak Marija, posestnica, Župečja vas.
Madile Franc, mestni stavb. inženir v pok., Maribor.

Markuš Ivan, preužitkar, Rošpol, p. Maribor.
Paulin Alojz, veterinarski inšpektor v pok., Ljubljana.
Mele Luka, posestnik, Slov. Bistrica.
Misja Josip, viničar, Mali Brebrovnik, p. Svetinje.
Burkelc Matija, preužitkar, Kaplja vas.
Paušek Alojzija, užitkarica, Zavšenik, p. Sv. Lambert.
Wolf Terezija, zasebnica, Maribor.
Habbe Karolina, vdova po delovodji tobačne tovarne, Ljubljana.
Jurič Jožef, posestnik, Peterje, p. Sv. Lovrenc na Dr. p.
Semenik Marija, delavka, St. Janž pri Dravogradu.
Schuster Ana, posestnica, Slivnica pri Mariboru.
Dečman Melhijor, preglednik finančne kontrole v pok., Ljubljana.
Avguštin Marija, užitkarica, Slape, p. Ptujška gora.
Draškovič Anton, užitkar, Župečja vas 50, p. Sv. Lovrenc na Dr. polju.
Hrovat Urša, preužitkarica, Jarmovec, p. Dramlje.
Bezjak Neža, užitkarica, Bresnica, p. Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.
Zorko Franc, užitkar, Gornji Obrez, p. Artiče.
Lajovic Franc, zasebnik, Litija.
Ribič Neža, posestnica, Zlatoličje, p. Sv. Janž na Dravskem polju.
Repina Jožef, zasebnik, Maribor.

din 292.340.-

Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku

Članom, ki so pristopili po 1. novembru 1933., se izplača polna podpora — brez odbitka!

Kdor še ni član »Ljudske samopomoči«, naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo!

BLAGAJNIŠKO NACELSTVO.

Pivovarna **J. O. S. TSCHELIGI**
priporoča

Bock pivo

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto želi

„KARO“

INDUSTRIJA ČEVLJEV

Naznanjamo, da je zastopnik za aparate

LORENZ

izrecno le tvrdka

Henrik Arlati, Maribor, Ulica 10. oktobra 4

Vsak drugi, ki se izdaja za zastopnika Lorenz aparatov, je zastopnik brez naše vednosti in pravic od naše strani.

Radio-Doherlet d. o. o. z. Ljubljana

Zimska sezona v

Varazdin. Toplicah

VARAŽDINSKE TOPLICE

Na splošno zahtevo smo uredili naš hotel »Konstantinova kopel« tudi za zimo. Sobe, hodniki in kopalnice se grejejo. Vse je v isti zgradbi, tudi restavracija. Prepiha ni. Velika pokrita terasa za izprehajanje pri slabem vremenu. Sobe 20.—, kopeli 10.—, oskrba 30.—, državni uradniki in upokojenci popust. Zahtevajte navodila od uprave kopališča!

**AVTOMOBILISTI,
MOTOCIKLISTI,
pozor!**

Bencinska črpalka in zračna sesalka od 6. ure zjutraj do 9. ure zvečer, kakor tudi ob praznikih neprenehoma redno posluje.

JUSTIN GUSTINČIČ, TATTENBACHOVA 14.

Kavalir

kupi bonboniere in košarice samo pri

„KAVALIRJU“

Gosposka ulica 28.

Vesele božične praznike želimo vsem odjemalcem

**Pekarna
Andrej Macarol**

Taka je!

Najlepša darila za Božič se dobe pri trdkci

Ivan Kovačič, Maribor

Slovenska ul. 10, Koroška c. 10

**Pisarniško moč
in praktikanta**

marljiva, sprejmejo s 1. januarjem 1939
Ponudbe na upravo pod »Tovornica«

Za Božič!

Najidealnejša darila!

Domače kino z motornim ali ročnim pogonom. Filmska kamera za snemanje, 8, 9,5 in 16 mm. Foto-aparati vseh tip in modelov v največji izbiri in po vseh cenah.

Ceniki na razpolago. Predvajanja brezplačno.

Kolonska voda - Parfumi

svinčenokristalno blago vseh vrst, kasete za darila, doze za puder, kasete za manikiranje itd.

Ivan Pečar

Foto - Kino - Kosmetika itd.

Maribor, Gosposka ulica št. 11

LES

mehki in trdi, mizarški in stavbeni

VEZANE PLOŠČE

FURNIRJI domači in eksotični

Francé Miroslav, Maribor, Masarykova 1 Tel. 27-73

Rum, Likjeri
Pelinkovec
Cognac
Jajčni konjak
Vermouth vino
Malinovec

1888 **50 LET** 1938

Josip Bauman

Pristna slivovka
Pristni brinjevec
Sadno žganje
Droženka
Vinski kis
Spirit 96%

veležganjarna, izdelovalnica ruma, konjaka, likerjev in sadnih sokov
ŠT. ILJ PRI MARIBORU

Vsi ti izdelki se dobijo v vsaki količini
v novo otvorjeni „TOČILNICI“ gostilne
„Wilson“ Maribor, Aleksandrova c. 53
Telefon 24-37 po najnižjih cenah

2822

Prvovrstna štajerska vina lastnega pridelka!

Original
Fruškogorski Biser
je v kvaliteti neprekosljiv.

Ti dve resnici se z ničimer ne morejo pobiti
Bruno Moser, Zemun, Mosereva 1
Telefon števil. 37-555 in 37-556

Zastopnik:

FRANC VOGRIN, Maribor, Maistrova ul. 15/L - Telefon 26-64

VISER MATIJA

mehanična delavnica,
MARIBOR,
Kopališka ulica 17.

specialist za motorna kolesa vam sedaj nudi najlepšo priliko
za ceneno popravilo in generalni pregled vaših motorjev.

Najlepše in najbolj
primerno darilo je

**šivalni
stroj**

katerega dobite od 1950 din
naprej z garancijo — na me-
sečne obroke à din 100.—
— pri **DRAKSER RUPER-**
TU, mehaniku, Vetrinjska ul.
11. — Zahtevajte prospekte!
3957

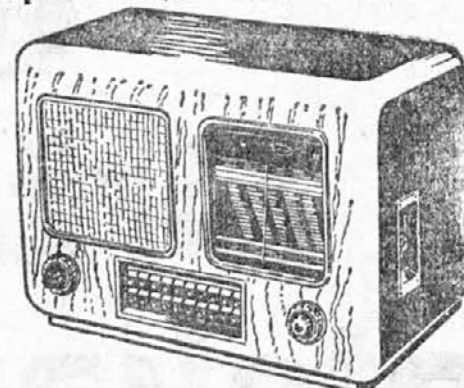

Spomnite se CMDI

Glasba, kot jo je slišal skladatelj

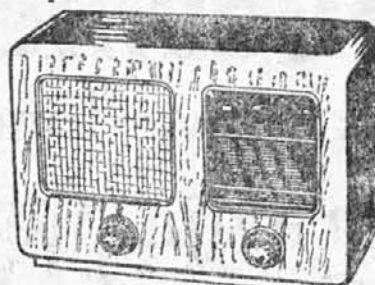
**Predstavljamo novi
spored aparatov**

„Radione“
1939

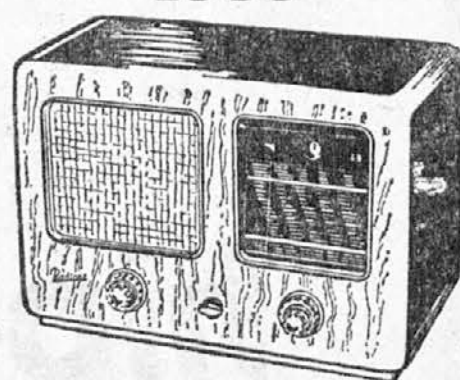
»Radione motorizirani veliki super »Moto-
select«. Nastavitev 20 najljubših postaj s
pritisком na gumb. Avtomatično pravilna
nastavitev postaj.

Tipa 6039 A din 9.000.-

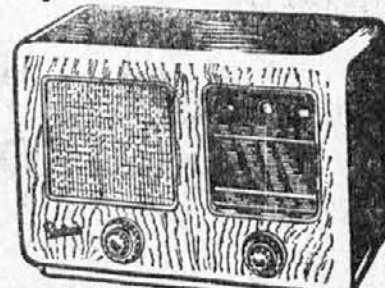
»Radione« razkošni oktodni super z velikim
koncertnim zvočnikom, regulatorjem za se-
lektivnost in magičnim očesom.

Tipa 439 A din 4.200.-

»Radione« razkošni veliki super z velikim
koncertnim zvočnikom, regulacijo selektiv-
nosti, povečano dinamiko glasu, magičnim
očesom, modernimi jeklenimi elektronkami.

Tipa 539 A din 5.400.-

»Radione« oktodni baterijski super z regu-
latorjem za selektivnost, koncertnim zvoč-
nikom, izredno štedljiv v obratu.

Tipa 439 B din 3.900.-

Vsi aparati: elegantna kaseta izbranega dunajskega okusa, tri valovne dolžine, sedem
vglasilnih krogov; izredno močan sprejem na kratkih valovih; precizijsko ročno delo.
Oglejte in poslušajte jih pri

RADIO družba Ljubljana, Miklošičeva c. 7 Tel. 31-90

Ozvatič Ignacij, Maribor, Cafova ul. 1

Stivan Ernest, Murska Sobota
Kreutz Avgust, Ormož

Zadružna elektrarna, Ptuj
Toplak Adolf, Celje

FOX **Kvalitetna krema**
FOX specialna krema
FOX briljantna krema

**Vsak poslušalec radia že pozna
GIF BATERIJE**

brez kisline in
brez sa m aka,
ker imajo
naivečjo napetost,
odlično se odpomore'o,
neomejeno trajnost shranjevanja
Pazite na posnemanja!
Patenti najavljeni!

Gif baterije, originalne samo z rdečim pečatom

**RANILNICA
DRAVSKE BANOVINE MARIBOR**

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun
po najugodnejšem obrestovanju

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na oglu
Gosposke - Slovenske ulice

Podružnica: CELJE nasproti pošte, pri
Južnoštajerska hranilnica

Državna hipotekarna banka kraljevine Jugoslavije

(prej Uprava fondov, osnovana 1862 l.)

**Banko upravlja neodvisen upravni odbor.
Centrala je v Beogradu.**

Glavne podružnice: Zagreb, Ljubljana, Split, Sarajevo, Cetinje, Novi Sad, Niš, Skoplje, Banja Luka in Zemun.

Agencije: Kragujevac, Valjevo, Čačak, Petrovgrad, Bitolj in Prijepolje.

Glavni bančni posli: Upravlja vse državne in javne fonde, depozite, pupilni in cerkveni kapital, samostanski, občinski in zadužbinski denar itd. — Emitira obveznice in zastavnice — Sprejema hranilne vloge — Daje posojila na nepremičnine, a občinam in samoupravnim telesom na davek in dohodke — Eskontira menice denarnih zavodov, lombardira vrednostne papirje, delnice Narodne banke in Privilegirane agrarne banke ter blagajniške zapise ministrstva financ, eskontira prihodnje kupone svojih nostrificiranih zastavnic (Seeligmann) in državnih obveznic — Za vse bančne obveznosti **jamči država.** — Za vsa pojasnila se je obrniti na naslov:

Drž. hipotekarna banka, Beograd
ali na njene podružnice.